

Budapest School Egyedi Pedagógia Programja és Szervezeti Működési Szabályzata

BPS-tanárok

2024. 12. 22.

Tartalomjegyzék

Különböző iskolatípusok	1
Budapest School Általános Iskola és Gimnázium	1
BPS Code, egy régi iskolatípus a jövő generációjának – újragondolt technikum	1
Alkotunk és kódolunk – iskolát építünk	2
BPS alapelvek szerint működő technikum	2
Új iskolamodell – tanulási tesztkörnyezet	2
Eltérések a megszokott iskoláktól	3
Az iskola célja	6
A Budapest School Modell	6
BPS Modell több iskolában	6
Miért létezik a BPS iskola?	7
Egyéni és közösségi szempontok	7
NAT-hoz, a kerettantervekhez és más követelményekhez való kapcsolódás	7
Tantárgyak és osztályzatok	7
Pedagógiai módszersemlegesség	8
A tanulni tanulás hét pillére	8
Tanulni tanulunk — fejlődésközpontúak vagyunk	8
Tanulni tanulunk — saját célokat állítunk	8
Tanulni tanulunk — mindig és mindenhol	9
Tanulni tanulunk — együtt, egymástól	9
Tanulni tanulunk — alkotunk és felfedezünk	9
Tanulni tanulunk — egymásra figyelünk	10
Tanulni tanulunk — tanulva tanítunk	10
Emberkép	10
Kapcsolat a hazai és nemzetközi oktatási irányzatokkal	12
A tanulás megközelítése	13
Pedagógiai és pszichológiai háttér	13
Pedagógiai módszerek	13
Rugalmas csoportbontások	14
Projekt módszer	14
Önszerveződő tanulási környezet	15
Az önálló tanulás	16
Megtanult gyakorlás	17
Mit tanulnak a gyerekek a Budapest School-ban?	17
Alapvető képességek	17
Tematikus ismeretek	18

Út az esélyegyenlőség felé	20
A különleges bánásmódot igénylő gyerekek	21
A tanulási élmény	21
A személyre szabható közösségi iskola	21
A tanulás rendszerszemléletű megközelítése	22
Saját tanulási célok, tanulási szerződés és a szerződő beszélgetések	23
Hármas beszélgetés, szerződő beszélgetés	23
Tanulási szerződés	23
Mentorálás	23
Mentoridő	24
GROW modell	24
Mentor vagy coach	25
A tanulási szerződés	25
A Budapest School tanulóközösségei	25
Tanulóközösségek osztályai és csoportbontásai	27
Különböző tanári szerepek	28
Mentor	28
Szaktanárok	29
Tanulásszervező	29
Gyógypedagógiai felelős	30
Egyéb szerepek	30
Iskolapszichológus	30
Tanulási-tanítási egységek, a modulok	30
Foglalkozások, modulok - szóhasználat, definíciók	31
Órabontások, csoportbontások, osztályok	33
A modulok meghirdetése	33
A modulok egységek formátuma	34
A tanulási-tanítási egységek helyszíne	34
Külsős tanárok aránya	35
Modulok nyomkövetése	35
Inkrementális fejlesztés	36
Biztonságos felfedezés	36
Kiemelt modultípusok	36
korcsoportok a BPS-iskolában	37
Mit jelent a korcsoportváltás a BPS-iskolában	37
A korcsoportváltás folyamata	37
A korcsoportváltó visszajelzés	38
Portfólió	39
A tanév ritmusa	40
Trimeszterek	40
Szeptemberi közösségépítő időszak	41
Féléves és évvégi értékelés	41
Visszajelzés, értékelés	41
Az értékelő táblázatok	42
Több szintű visszajelzés	42
Értékelés nyelve	43
Hogyan szervezzük az iskolát	43
Biztonságos tanulási környezet	43
Szervezet architektúrája	44
A Budapest School szervezeti modellje, szociokrácia	44
Dinamikusan változó szerepek	44
Szétosztott hatalom	44

Állandó tyúklépések	45
Mindenki számára átlátható szerepek	45
Az iskola kormányzása	45
Döntéshozás	45
Csapatok — az iskola szervezeti egységei	47
Mi van, amikor egy csapat nem tud döntést hozni, együttműködni	47
Operátor, a tanulóközösségek alapítója	48
Az operátor, a mindenes	48
Az operátor a tanulásszervező, a tanár csapat tagja	48
Az operátor és a csapat	48
Az operátor különleges szerepe: ő a pénzügyi stabilitás biztosítója	50
Koordinátor	50
A közösségi lét szabályai	50
Konfliktusok, feszültségek kezelése	51
Kiemelt konfliktusok	52
Minőségfejlesztés, folyamatszabályozás	54
BPS minimum indikátorai	54
Gyerekek, tanárok, szülők kérdőíves monitorozása	58
Tanárok kiválasztása, tanulása, fejlődése és értékelése	58
Alapelveink	58
A felvétel és az átvétel	59
Szempontok a döntéshez	59
Nincs felvételi vizsga	59
Szakítás, távozás, elengedés	59
Hiányzások, mulasztások, igazolások, késések	60
Igazolások kezelése	60
Igazolatlan hiányzás	60
Késések kezelése	61
Egyéni tanulási környezet	61
Mit tartalmaz az ETK szerződés?	62
Egyéni tanulási környezet és a jelenlét	62
Mik az ETK feltételei?	62
Hogyan kezdeményezhetik a szülők az ETK-t?	62
Jogsabályi háttér	62
Állandó külső tanulási pontok	63
A tanulási pontok fizikailag biztonságosak	63
A tanulási pontok egy telephely alá tartoznak	63
A tanulási pontok ellenőrzött helyszínek	63
A tanulási pontokon megfelelő tanárok vannak	64
Kizárólag a székhelyen és telephelyeken végezhető feladatok	64
Ki viheti el a gyereket?	64
Az intervenció folyamat	65
Amikor a tanárok jeleznek	65
Mi történik, ha a folyamat lépései nem teljesülnek?	65
Amikor a szülő ad jelzést	66
A Budapest School működésének szabályai	66
Ki hozza a BPS szabályait?	66
Nincs egyszemélyi döntés	66
Milyen ügycsoportokra alkotunk szabályokat?	67
Szabályzatok	69
A BPS és a szülők közötti kapcsolattartás	69
A BPS külső képviselete	69
Családok csatlakozása a BPS-hez	70

Tanárok, egyéb dolgozók csatlakozása a BPS-hez	70
A szakmai munka fejlesztése	71
TÉR	72
A tanulóközösségek közötti kapcsolattartás, átmenet	72
A tanárcsapatok feladatelosztása	72
Az iskola elektronikus adminisztrációs rendszerei	72
Dokumentumok hitelesítése, aláírása	73
A tanulóközösségek helyszíneinek alapvető működési rendje	73
Az egészségügyi ellátás rendszere	73
A fizikai biztonsággal kapcsolatos szabályok	74
Az iskolán kívüli programok szabályai	74
A gyerek-iskola kommunikáció, konfliktus	74
A foglalkozások megtervezése	74
Az iskola napi-, heti-, éves rendje, összeállításának szabályai	74
A hiányzás, távolmaradás nyomon követése	75
Évfolyamugrás rendszere	75
Akkreditációs szabályunk	75
Összefoglaló a további szabályok megalkotásáról	76
Igazgató	76
Mit ír alá az igazgató	76
Miért felel az igazgató?	77
Szerepleírás	77
Helyi tanterv	77
NAT céljainak támogatása	77
A tantárgyközi tudás- és képességterületek fejlesztésének feladata	78
Tantárgyak	78
Választott kerettanterv	79
Tanulási eredmények — a formális tanulás alapegységei	79
Tantárgyi óraszámok	79
A tantárgyak szerepe a mindennapokban	81
Modulok, visszajelzések és tanulási eredmények	82
Évfolyam, osztályzatok, bizonyítvány	82
Évfolyam	83
Érdemjegyek és osztályzatok	83
Osztályozó vizsga, javító vizsga, különbözeti vizsga a BPS-ben	85
Tankönyvek kiválasztása	86
Érettségire készülés	87
Érettségi időszakok jelentkezés	87
Érettségi tárgyak	87
Az egészséges és boldog gyerek	88
Működésből adódó fejlesztések	88
Egészségügyi felmérés szervezése és hatása a gyerekek életére	89
Mindennapos testmozgás	89
Elsősegély-nyújtási alapismeretek	89
Önkéntes közösségi szolgálat	90
Nemzetiségek megismerése	90
Környezeti nevelés	90
Működési feltételek	90
Pedagógusokra vonatkozó előírások	90
Biztonsági előírások	91
Elfogadott végzettségek és szakképzettségek	91
Intézményvezető és -helyettes	91

Kötött és kötetlen munkaidő szabályozása	91
Tanár - gyerek arány	92
Épületekre vonatkozó előírások	92
Telephelyek	92
Helyiségek	92
Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai	95
Szervezeti aktualitások	95
BPS COVID protokoll	95
Általános szabályok	95
Készültségi szintek	96
Általános kérések	99
A 2024/25-ös tanév fontosabb dátumai	99
Szünetek és tanítási napok	99
A trimeszterek eleje és vége:	99

Különböző iskolatípusok

Budapest Shool Általános Iskola és Gimnázium

Ahhoz, hogy a gyerekek sikeresen vegyék a jövő akadályait, arra van szükség, hogy fenntartsuk a bennük lévő természetes kíváncsiságot, a tanulás vágyát.

A világ állandóan változik. Korábban a változás évszázadokban volt mérhető, ma néhány év elegendő ahhoz, hogy érzékelhetővé váljon. A gyors változásokhoz mindannyiunknak, még az iskolának is alkalmazkodnia kell.

Ez az iskola valamennyi szereplőjére és elemére igaz: változik a tanári szaktudás és a tanulási módszertan, a tudásanyag, a szükséges képességek tárháza, de változik a gyerekek mindennapi érdeklődése is.

A jövőbe nem látunk, de egy dolgot biztosan tudunk: akármik lesznek a jövő kihívásai, nekünk fontos, hogy ez a gyerekek számára ne félelmetes és szorongást keltő legyen, hanem lehetőséget, kihívást és örömet okozzon.

A célunk, hogy a fiatalok az iskolában és utána is könnyen megtalálják a saját útjukat. Ennek jegyében építettünk fel mindent a Budapest School Általános Iskola és Gimnáziumban. Iskolánkban nincsenek a tanulót és a tanárt korlátozó falak. A tanulás és az alkotás történhet az iskolában, és azon kívül is. Nem lehet hatékonyan megtanulni tankönyvből, hogy a vízben felénk úszó krokodil szemtávolsága jól jelzi, mekkora állattal nézünk szembe. Ezért, ha kell, elmegyünk az állatkertbe, egy kémiai laborba, kovácműhelybe, vállalati irodába vagy az erdőbe.

A tanulók minden nap az egyéni érdeklődésüknek megfelelő tanulási és alkotási helyzetekkel találkoznak, köztük olyanokkal, amelyek a képességeik határát feszegetik. Ahhoz, hogy a gyerekek sikeresen vegyék a jövő akadályait, arra van szükség, hogy fenntartsuk a bennük lévő természetes kíváncsiságot, a tanulni tanulás vágyát, a tanúláshoz és alkotáshoz elengedhetetlen belső motivációt.

BPS Code, egy régi iskolatípus a jövő generációjának – újragondolt technikum

A BPS Code versenyképes, a mai kor szakmai igényeinek megfelelő és a jövő kihívásaira válaszokat adó technikum program. Az iskolában a diákok örömmel tanulnak, egészségesen fejlődnek, és már tanulmányaik során kapcsolódnak a társadalomhoz, hogy a közösség hasznos tagjává válhassanak. Olyan iskola, amely egyszerre készít fel arra, hogy az onnan kikerülő diákok szakemberként megállhassák a helyüket, és arra, hogy önálló és felelős döntéseket hozhassanak felnőtt életük és pályájuk megkezdésének szakaszában. Ehhez a következő kiemelt fejlesztési területekre fókuszál az iskola:

- **Kreatív innováció.** A technikum első évétől megjelenik termékek és szolgáltatások tervezésének formájában. A tanulók valódi, aktuális problémákra válaszokat kereső projekteken dolgoznak, melyek kialakításában ők is aktívan szerepet vállalnak.

- **Szaktudás.** A tanulók a programozás, a digitális kézművesség és alkotás egyes szakterületein magas képzettséget szereznek, kompetenciáik kiterjednek a területen használt nyelvezetre, a legkorszerűbb eszközök és módszerek alkalmazására. Ezzel a piacon komoly versenyelőnyük lesz.
- **Agilis, flexibilis struktúra.** A tanulásszervezés modern eszközei támogatják a személyre szabott, az egyéni igényeket kiszolgáló és a lehetőségeket fejleszteni tudó tanulást. A diákok tanulmányaik során felkészülnek arra, hogy szaktudásuk a világ változásaihoz adaptálódjon.
- **T-alakú személyiségjegyeket** fejlesztünk: A diákok képesek elmélyülten haladni a szakterületükön, miközben más szakterületen működő emberekkel is könnyedén kooperálnak. Így válnak képessé komplex problémák megoldására.

Alkotunk és kódolunk – iskolát építünk

A BPS Code technikum a BPS modell alapján működik. Ez egy modern, nyílt iskolaplatform, amely többféle specifikus, téma(szakma)orientált tanulási műhely (Budapest School terminológiában: tanulóközösség) létrehozását támogatja.

A BPS modell szerint működik más intézmény is, általános iskola, gimnázium és a BPS Code technikum is. A technikumba járó gyerekek és a programozás iránt érdeklődő gimnazisták tanulási élménye között lehet, hogy nincs is különbség, még ha különböző intézménybe is járnak.

- Egy hatosztályos „erős” gimnázium világszerte nyerő robotika szakköre remekül tud együtt dolgozni egy technikumban duális képzésen programozást tanuló csoporttal az önzetű Golf autók átalakításán, hogy segítsék az idősek boltba jutását.
- Egy digitális médiát technikumban tanuló gyerek együtt tanul emelt szintű biológiát az „elit” gimnáziumba járókkal, ha éppen úgy dönt, hogy pszichológiát akar egyetemen tanulni.

BPS alapelvek szerint működő technikum

A BPS modell a tanulás hét pillére támaszkodik. Ezek a BPS Code esetében a következőket jelentik.

1. Az iskola rugalmas és integratív, a tanulók fejlődéséhez igazodó személyre szabott tanulási környezetet nyújt.
2. A tanulás önzetű és aktív folyamat.
3. A tanulás az iskolában kezdődik és a világban folytatódik.
4. A tanulás mércéje épp annyira egymás segítése, mint az egyéni eredmények elérése.
5. A tanulás projektek mentén halad.
6. Egymásra figyelünk, együtt tanulunk közösség vagyunk.
7. A tanárok a tanulás szervezik, segítik, a tanulók partnerei.

Új iskolamodell – tanulási tesztkörnyezet

Néhány strukturális részletben egyedi megoldásokat tesztek az iskola. A ma már 340 gyerek tanulását segítő, 2015 óta fejlesztett Budapest School Modell alapján működik a technikum. Ezek elemeit fejlesztjük tovább most, és alkalmazzuk a Szakképzés 4.0 koncepció startégiája alapján. Ennek a tanulási tesztkörnyezetnek a létrehozását az ITM támogatja, az eredményeket folyamatosan monitorozza, ezzel lehetőséget biztosítva arra, hogy a tapasztalatok akár 1-2 éven belül alkalmazhatóak legyenek más iskolákban is.

Az iskola több helyszínen működik. A gyerekek az iskolában kisebb közösségekbe tartoznak, a *tanulóközösségekbe*. Ezek a közösségek több évfolyamot átölelő, 6-60 fős tanulási közösségekként működnek. A tanulóközösségek se jogi, se szervezeti szempontból nem önálló iskolák. A tanulóközösség nem más, mint az iskola egyik szervezeti egysége, ami önálló identitással, sajátos szubkultúrával rendelkezhet.

A kisközösségükön belül a gyereket többfajta csoportbontásban tanulnak és különböző közösségek tagjai is összeállhatnak egy-egy foglalkozásra, kurzusra, de identitásban, „egymáshoz-tartozás érzésben” a tanulóközösség az elsődleges közösségük. A közösség tagjai együtt és egymástól tanulnak.

Az egyes tanulóközösségeket *tanulásszervező* tanárok (tanulásszervezők) csapata vezeti. Minden gyereknek van egy kitüntetett tanára, a *mentora*, aki egyéni figyelmével a fejlődésben segíti. Minden gyerek a mentortanára segítségével és a szülők aktív részvételével trimeszterenként meghatározza a *saját tanulási céljait*.

A tanulásszervezők *modulokat* hirdetnek ezen célokból, és a tantárgyak tanulási eredmények alapján. A modulok reflektálnak a mai világ alapvető kérdéseire, integrálják a tudományterületeket és művészeti ágakat, azaz a tantárgyakat, és egyenlő lehetőséget adnak a tudásszerzésre, az önálló gondolkodásra és az alkotásra a gyerekek mindennapjaiban.

A modulok végeztével a gyerekek eredményei bekerülnek saját *portfóliójukba*, melyek tartalmazhatnak önálló vagy csoportos alkotásokat, tudáspróbákat, vizsgafeladatokat, egymás felé történő visszajelzéseket, a fejlődést jól mérő dokumentációkat vagy bármit, amire a gyerek és tanárai büszkék vagy amit fontosnak tartanak. Erre a portfólióra épül a Budapest School *visszajelző és értékelő rendszere*.

A gyerekek mindennapjait meghatározó modulok több műveltségi területet, többféle kompetenciát, több tantárgy anyagát is lefedhetik, és egy tantárgy anyagát több modul is érintheti. Ezért is mondhatjuk, hogy a BPS iskolákban a tantárgyközi tevékenységek vannak előtérben. Az iskola szándéka, hogy a gyerekek folyamatosan fejlődjenek a világ tudományos megismerésében (STEM), a saját és mások kulturális közegéhez való kapcsolódásban (KULT), valamint a testi-lelki egyensúlyuk fenntartásában (Harmónia), vagyis a *kiemelt tantárgyközi fejlesztési területekben*.

Az iskola szerint az a tanárok döntése, hogy a gyerekek matematika vagy digitális kultúra órán foglalkoznak algoritmusokkal, vagy algoritmusok órán foglalkoznak matematikával. A iskola annyit határoz meg, hogy a 9–12. évfolyamszinten matematika tantárgyhoz kapcsolódóan 135 különböző tanulási eredményt kell elérni, és algoritmusokkal kapcsolatban pedig 11 különböző tanulási eredményt több különböző tantárgyból.

Tehát a tantárgyak a tanulás tartalmi elemeinek forrása és keretei: a tanulandó dolgok halmazaként működik. Az, hogy milyen csoportosításban történik a tanulás, az a szaktanárookra van bízva. A gyerekek lehet, hogy csak félévente, az elszámolás időszakában találkoznak a tantárgyak taxonómiájával. Ebben az időszakban veti össze minden gyerek és mentor, hogy amit tanultak, alkottak és amiben fejlődtek, az hogyan viszonyul a társadalom és a törvények elvárásaival, a Nemzeti alaptantervvel.

Az iskola a NAT tantárgyak és a *szoftverfejlesztés és -tesztelés képzési kimeneti követelményeinek* témaköreit, tartalmát és követelményeit *tanulási eredmények* halmazaként adja meg. A gyerekek feladata az iskolában, hogy tanulási eredményeket érjenek el és így sajátítsák el a tantárgyak által szabott követelményeket. Tanulási eredményeket modulok elvégzésével (is) lehet elérni, tehát a modulok elsődleges feladata, hogy a tanulási eredményekhez vezető utat mutassák.

Az iskolában egyszerre jelennek meg a NAT tantárgyi elvárásai, a közoktatást szabályozó törvények szándékai, szoftverfejlesztés és -tesztelés képzési kimeneti követelményei, a gyerekek saját céljai és a mai világra való integrált reflexió.

A tanulás rendszerszemléletű megközelítése

Az oktatás tartalmának előzetes szabályozása helyett a BPS Modell — és így a Code21 technikum is — a tanulás módjára helyezi a hangsúlyt. Az iskola alapelve, hogy integratív módon folyamatosan keresse és fejlessze a pedagógiai, pszichológiai és szervezetfejlesztési módszereket, amelyek korszerű módon tudják segíteni a tanulás tanulását, az egyéni és csoportos fejlődést, a konfliktusok feloldását.

A tanulás tartalmát tekintve a BPS Code a NAT tartalmára és a szoftverfejlesztés és -tesztelés képzési kimeneti követelményeire támaszkodik. A Budapest School Modell pedig a tanulás rendszerét, annak folyamatát szabályozza.

Eltérések a megszokott iskoláktól

Mentor, tanulóközösség közösség

Az iskola alapegysége a tanuló közösség, ami egy 6-60 fős kevert korosztályú közösség. Ők folyamatosan az igények és a feladatok mentén újjáalakuló csoportbontásokban tanulnak. Vagyis a csoportok, a feladatok és projektek, valamint a tanulási célok, és nem évfolyamok szerint szerveződnek. A közösséget 3-5 fős tanárcsapat vezeti, akik a specifikus feladatokhoz szaktanárokat hívnak be. Minden gyereknek van mentora, aki a tanulási céljai meghatározásában, érzelmi és társas biztonságában, valamint a tanulási útja követésében segíti mentoráltjait.

Iskola, amibe mi jártunk	Iskola, ahol a gyerekeink tanulnak
Osztályfőnök	Mentortanár
Életkor tekintetében homogén, korcsoport alapján szervezett osztályok.	Életkor tekintetében heterogén, a tanulás célja és az alapító okiratban lefektetett kritériumok alapján szerveződött csoportok.
A tanulók osztályok szerint általában együtt tanulnak.	A tanulók differenciáltan szervezett csoportbontásban tanulnak.
Az ismeretek tantárgyak szerint szegmentáltak.	Az ismeretek komplex projektek köré szervezett, interdiszciplináris modulok.

Moduláris tanulás

A gyerekek tanulnak, gyakorolnak, projekteken dolgoznak, a NAT tanulási eredményei, illetve a saját maguk, vagy a tanáraik által meghatározott tanulási eredmények elérése érdekében. Tanulásuk – a tantárgyak tanulási eredményeit is figyelembe vevő – tanulási modulok során történik. Ezek egyes esetekben a tantárgyak alkotóelemeire vagy összevont, tantárgyközi tartalmakra épülnek. Például: angolul Javascriptet tanulni egyszerre angol nyelvi és programozására is.

A tantárgyfelosztást és a rögzített óraszámokat felváltja az interdiszciplináris tanulási modulok, alakítható tanulási utak, negyedévenkénti – NAT által meghatározott tanulási eredmények alapján történő – tudásmérés.

Iskola, amibe mi jártunk	Iskola, ahol a gyerekeink tanulnak
Egész tanévre szóló tantárgyfelosztás és órarend .	Negyedévre szóló órarend, amiben interdiszciplináris modulok vannak.
A tanítási-tanulási folyamatszervezés szaktanár-szaktantárgy fókuszú.	A tanítási-tanulási folyamatszervezés tanár-diákközösség fókuszú.

Önálló tanulás

Az iskola külön értéknek tekinti, ha a gyerek önállóan, hiteles források felhasználásával, például videóból tanulja meg a természettudományos alapismereteket. A tanári szerep ekkor nagyobb részben a tanulás facilitálására, az új lehetőségek megmutatására, a folyamatos kihívásban tartásra irányul, és kevésbé a tudásátadásra.

Iskola, amibe mi jártunk	Iskola, ahol a gyerekeink tanulnak
Egységes órarend, kínálatvezérelt, választható szakkörök, fakultációk. A haladás tempója egységes.	Igény- és szükségletközpontú egyéni órarend a modulokból - megadott kritériumok szerint összeállítva. Az egyéni haladási utak képesség- és érdeklődés függvényében jelentősen eltérhetnek egymástól.
A tananyagban való haladást osztálynaplóban rögzíti a tanár.	A tananyagban való egyéni haladást a tanulók és tanárok a portfóliójukban rögzítik.
A minősítést az értékelések alapján adott érdemjegy jelenti.	A minősítés alapját a pedagógiai és tematikus szakaszonként adott szöveges értékelések képezik, amelyek érdemjegyre válhatnak.

Iskola, amibe mi jártunk	Iskola, ahol a gyerekeink tanulnak
A tanuló továbbhaladásának feltétele az elégséges érdemjegy. Formális tanulási alkalomnak a tanár által vezetett foglalkozások tekinthetők.	A tanuló továbbhaladásának feltétele a tantárgyi követelmények legalább 40%-os teljesítménye. Formális tanulásnak tekinthető minden tanár által vezetett vagy csak kontrollált, önálló, kis csoportos, a tanulók által vezérelt tanulás is.

Szakismeretek már a technikum első évétől – rugalmas tanulási struktúra

Ha a diákokat egy téma nagyon érdekli, akkor az iskola feladata kísérni és támogatni őket a tanulásban. Az alapozó + szakmai 2+3 év helyett, negyedévenkénti újratervezés van. Már az iskola elején megjelenik az elmélyült szakmai tanulás. A tanárok a diákokkal együtt alakítják a struktúrát, annak megfelelően ami a leginkább segíti a tanulók folyamatos fejlődését. Ha a tanulást az 1 hét projektidőszak 1 hét „rendes iskolai” hét beosztás segíti az adott csoportban, akkor azt követik. Ha ugyanez a csoport negyedévenként később a délelőtti programozunk, délután haladunk a NAT követelményekkel beosztást tartja jobbnak, akkor változtatnak a tanulás struktúráján.

Pedagógusdiploma

Az iskola legfontosabb segítő szereplője a mentortanár, aki személyes odafigyeléssel segíti mentoráltjait, és akikkel együtt szervezik a tanulási környezetet. Tőlük az egyetlen előzetes elvárás, a tinédzserek támogatásában szerzett 3 éves tapasztalat. Minden további tanárral kapcsolatos legfontosabb elvárás, hogy az adott területeken, melyekhez kapcsolódóan modulokat hirdet meg, megfelelően tudja támogatni a tanulókat abban, hogy a kötelező tanulási eredményeket és a közösen kialakítottakat elérhessék.

Iskola, amibe mi jártunk	Iskola, ahol a gyerekeink tanulnak
Csak pedagógus diplomával lehet tanítani.	Az alapító okiratban meghatározott kompetenciákkal lehet tanítani. Bizonyos területeken elvárt a pedagógusdiploma, ám van, ahol elsősorban a szaktudás, illetve a feladatban szerzett képzettség és tapasztalat az elvárt.

Vezetési modell

A klasszikus igazgató-típusú vezetői modell kevésbé reflektál a XXI. századi agilis szakképzés koncepciójára. Az igazgatótól a hatályos jogszabályok nem várják el, hogy vezetői tapasztalata legyen, csupán a közoktatás-vezetői szakvizsga meglétét. Pedagógiai tapasztalattal rendelkező, de elsősorban menedzsertípusú, tapasztalt vezető működése alatt biztosítható a Code21 Technikum kitűzött céljainak elérése.

Az egyes – jövőbeni – telephelyekre tekintettel a tanulóközösségi-modellre, szükségtelen intézményvezető-helyettes, tagintézmény-vezető kijelölése.

Iskola, amibe mi jártunk	Iskola, ahol a gyerekeink tanulnak
Az igazgatói poszt betöltésének feltétele a közoktatás-vezetői szakvizsga.	Az igazgatói poszt betöltésének feltétele a pedagógiai, oktatási területen szerzett legalább 5 éves és legalább 3 éves vezetői tapasztalat.
Az intézményvezetői-döntéshozatali folyamatok az igazgató, illetve helyettesei feladat- és felelősségkörében vannak.	Az intézményvezetői-döntéshozatali folyamatok az igazgató, illetve a megbízott pedagógusok feladat- és felelősségkörében vannak.

Épületek

Kisebb irodaépületben, átalakított üzlethelyiségben, esetleg volt ipari épületben is elképzelhető a tanulás. A

tanulás terei a mai kor igényeihez mérten rugalmasan alakíthatóak, és nem egy helyben történnek. Az iskola inkább bázis, ahonnan a tanulás szerveződik, ennek megfelelően nem feltétlenül kell rendelkezzen minden eszközzel a tanuláshoz. Ezek külső helyszíneken is elérhetőek lehetnek.

Iskola, amibe mi jártunk	Iskola, ahol a gyerekeink tanulnak
A nagyméretű intézményekre optimalizált oktatási, nevelési funkciójú épületre előírt szabvány szerinti épületkialakítás.	A — közegészségügyi és tűzvédelmi szempontokból biztonságos — kisebb ingatlanra vagy ingatlanegyüttesre optimalizált, rugalmas, tanulást támogató terekkel rendelkező épület vagy épületegyüttes, ami eltérhet a szabványtól.

Az iskola célja

A Budapest School Modell

A Budapest School Modellben azt mutatjuk be, amit az elmúlt években a tanulásról megtanultunk. Annak az útnak a tapasztalatait összegezzük, amely során az álomból az első csoportjaink létrejöttek, majd újabbak és újabbak alakultak. Ahogy nőtt a Budapest School, úgy kezdtük egyre jobban megérteni, mit is csinálunk és miként kell ezt a tanárok, a családok, a gyerekek, valamint a társadalom és a jogalkotó elvárásaihoz igazítanunk.

Az elmúlt években azon dolgoztunk, hogy magántanulók közösségéből államilag elfogadott iskolává válhasson az, amit mi Budapest Schoolnak hívunk. Arra a kérdésre kerestük a választ, hogy létrehozhatunk-e egy személyre szabott, önzérelt tanulási modellt úgy, hogy az mindenben megfeleljen a törvényi előírásoknak. Ezért írtunk először egy *kerettantervet*, ami arra a kérdésre válaszol, hogy mit tanulnak a gyerekek. Amikor ezzel elkészültünk, leírtuk azt is, hogyan tanulnak, és mire a kérdés minden részlete kibomlott előttünk, elkészült a *pedagógiai programunk* is. Menet közben ráébredtünk, hogy a mit és a hogyan kérdése közötti határok jóval elmosódottabbak, mint azt elsőre gondoltuk. Egy Budapest School Modell alapján működő iskolába vagy osztályba járó gyerekek ugyanis éppannyira dönthetnek a tartalomról, mint amennyire formálói lehetnek a mindennapok működésének is.

Így jött létre a Budapest School Modell, ami azt írja le, hogy a mai tudásunk szerint hogyan szervezünk tanulási környezeteket. Ugyanazt a modellt használhatjuk írni, olvasni, számolni tanuló kisiskolások mindennapjainak szervezéséhez (alsó tagozat), egy mély szakmai képességre fókuszáló középiskola megszervezéséhez (technikum) vagy egy általános gimnázium működtetéséhez.

A BPS modell a tanulás szervezését, azaz a pedagógiáját a motiváció (Pink, 2011), a fejlődési szemlélet (Dweck, 2006) és az elmélyült gyakorlás (Ericsson, 2016) pszichológiai kutatási eredményei és a modern tanulás-szervezési paradigmák, mint az önzérelt (Mitra, 2012) és a személyre szabott (Khan, 2012) tanulás alapján határozza meg.

Az iskola a gyerekek számára egy önzérelt és személyre szabott tanulási környezetet biztosít. Az igényekre agilisan reagál, és közben stabil, biztonságos és kiszámítható rendszerként biztosítja az iskola és más iskolák közötti átjárhatóságot, a továbbtanulás lehetőségét, a jogszabályok betartását és az iskola elszámoltathatóságát.

BPS Modell több iskolában

A BPS modell egy iskola működési rendszerét írja le. Rendszer, mert definiálja az iskola szereplőit, azok interakcióját és együttműködésüket. Mindeközben amit ebben a dokumentumban leírunk, csak egy modell, mert minden iskolában kicsit másként működnek majd a dolgok, hiszen emberek a modellt a saját céljaik szerint alakíthatják.

BPS modell alapján több különböző iskola tud működni. A BPS modell ugyanúgy érvényes tud lenni egy általános iskolában, egy gimnáziumban, egy technikumban, vagy akár csak egy iskola kísérleti osztályában.

Miért létezik a BPS iskola?

Célunk, hogy a gyerekeink boldog, egészséges felnőttekké váljanak, akik hozzájárulnak környezetük jóllétéhez.

A BPS-ben a gyerekek biztonságos és támogató közösségben fedezik fel és fejlesztik önbizalmukat, képességeiket. Tudatosan bennük, hogyan hozhatják összhangba törekvéseiket a lehetőségeikkel. Megtanulják használni saját erősségeiket, és örömet találni az önmaguk elé tűzött kihívások teljesítésében. Folyamatosan haladnak a céljaik felé, miközben az egészségükre, kapcsolataikra és a boldogságukra is odafigyelnek.

A BPS-gyerekek belülről fakadó érdeklődéssel és empátiával nyitnak a világra, és konstruktív módon alakítják mind a saját életüket, mind a körülöttük zajló folyamatokat.

A jószándék mellett tudatosan is tesznek azért, hogy pozitív változásokat teremtsenek a környezetükben.

Egyéni és közösségi szempontok

Egyéni és közösségi szempontok a Budapest School iskolában.

A Budapest School modellben az iskolának két rétege van. A gyerek igényeire gyorsan reagáló tanulóközösség egy burok a gyerek körül. Ezt a gyermekközpontú réteget veszi körül a társadalomhoz való kapcsolódást biztosító külső réteg.

A belső burokban a Budapest School Modell a tanulás folyamatát szabályozza, a *Mit tanulunk?* kérdés helyett a *Hogyan szervezzük meg a tanulást?* kérdésre ad választ. A tanulás során a gyerekek a Budapest School Modellben részletezett módon az érdeklődésüknek megfelelően specifikus tanulási egységeket, vagyis modulokat végeznek el, melyek eredményeit a saját portfóliójukban gyűjtik össze. Így a gyerekek tanulási útja a portfólió fejlődésével nyomon követhető, és a portfólió tartalma alapján megállapítható a gyerek aktuális tudása, képessége. Az iskola fő funkciója emellett mindvégig az aktív tanulás, saját fejlődésük kereteinek megtalálása, a folyamatosan újragondolt saját célok állítása, és e célok irányába történő haladás marad.

A belső réteg a személyre szabott és önvezérelt tanuláshoz szükséges célkitűzés-tervezés, tanulás, és az arra történő reflektálás módját írja le, vagyis a tanulás folyamatát rögzíti, míg annak pontos tartalmában szabadságot enged.

NAT-hoz, a kerettantervekhez és más követelményekhez való kapcsolódás

Ezt a szabadságot keretezik a társadalmi normák és jogszabályi elvárások, hogy biztosítva legyen a gyerekek boldogulása a BPS iskolán kívül is. Ezért a BPS modell alapján működő iskola programja a magyar Nemzeti alaptanterv (Nat, 2020), a miniszter által közreadott kerettantervek (Kerettanterv, 2020) ismeretanyagát, azok tantárgyi struktúráját és tanulási eredményeit teljes mértékben tartalmazza. A BPS technikumok a szakmának megfelelő *Képzési és Kimeneti Követelményeket* veszik alapul.

Az iskolában sok mindent és sokféleképpen tanulhatnak a gyerekek. Azonban a NAT, KKK által definiált tanulási eredmények elérése egy alap minimumnak tekintendő, azok elérése mindenki számára kitűzött cél. Az iskola szabadságot ad a gyerekeknek, tanároknak és szülőknek abban, hogy a gyerekek *hogyan* érik el ezeket az elvárt eredményeket és ezen kívül fontos célnak tekinti, hogy a NAT ismeretanyagán túli világot is megismerhessék a gyerekek.

Tantárgyak és osztályzatok

A NAT és a miniszter által közreadott kerettantervekkel 100%-ban megegyező tantárgyi struktúra, a tanulási eredmények elérését célzó moduláris tanulás-szervezés, és a többszempontú szöveges visszajelzési rendszer biztosítja az átláthatóságot a tanulás nyomon követésében, és az átjárhatóságot a BPS és más oktatási intézmények között.

Technikumi képzés esetén a Képzési és Kimeneti Követelmények alapján készült tantárgyak definiálják a szakmai képzés tartalmát.

A mindennapokban a tantárgyi érdemjegyeknél és osztályzatoknál sokkal részletesebb, több szempontot figyelembe vevő szöveges, értékelőtáblázat- (rubric-) alapú visszajelzést kapnak a gyerekek. Ezek adják az

osztályzás alapját: azokban a tantárgyakban és évfolyamokon, amikor erre szükség van, a tanulóközösség tanárcsapata a gyerek dokumentált visszajelzései és portfóliója alapján alátámasztott döntést hoz a tantárgyi osztályzatokról (/tanulasi-elmeny/bizonyitvany-evfolyamok.md#evfolyam-osztalyzatok-bizonyitvany).

A Budapest School Modell transzparenssé teszi az iskolában működő két szintű struktúrát: a gyerekközpontú, személyre szabott, saját tervezésen alapuló mindennapi tanulási élményt leképezzük a a NAT és a kerettantervek tantárgyi struktúrájára. Az osztályzatok biztosítani képesek az átjárhatóságot és a továbbtanuláshoz szükséges feltételeket. A kettős rendszer, a gyerekekre szabott belső tanulási környezet és a kiszámíthatóságot adó külső kapcsolódások biztosítják, hogy az iskola végén a gyerekek sikeres záróvizsgát (érettségi és technikus) tegyenek.

Pedagógiai módszersemlegesség

A Budapest School Modell a tanár feladatának tekinti, hogy mindig az optimálisnak tűnő tanulási, tanítási, gyakorlási módszert válassza. Ezért ez a modell nem beszél arról, hogy a modulokat (foglalkozásokat, tanórákat) milyen pedagógiai módszer alapján szervezi a tanár. Van, amikor egy frontális előadás a megfelelő, és van, amikor a kooperatív tanulásszervezés adja a legjobb eredményt.

A Budapest School Modell az iskolába járókat gyerekeknek hívja, a tanulók és diákok szinonímájaként. Azok a gyerekek, akik tanulmányaik vége felé felnőtté érnek a Budapest Schoolban, tanulók is maradnak, és talán egy kicsit gyerekek is, ezért a szóhasználaton miattuk sem változtatunk. Az ő esetükben a gyerek az iskolába járó tanulót jelenti.

A tanulni tanulás hét pillére

A tanulás egyénenként változó, és ha vegyes korosztályokban is, mégis egy közösségben valósul meg. *A tanulni tanulás hét pillére* minden korosztályban meghatározza a Budapest School működését.

Tanulni tanulunk — fejlődésközpontúak vagyunk

A BPS iskolában mindig ott, akkor és annak kell történnie a gyerekekkel, ami őket a fejlődésükben a leginkább támogatja. Minden, ami az iskolában történik, újra és újra erre az alapkérdésre kell, hogy visszatérjen. Az segíti a leginkább a gyerekek fejlődését, amit most csinálunk, vagy változtatnunk kell rajta? A Budapest School tehát rugalmas és integratív, a gyerekek fejlődéséhez igazodó.

A gyerekek tanulása fejlődésközpontú szemléletben (angolul: growth mindset) történik. Erőfeszítéseik segítségével képességeik fejleszthetők, megváltoztathatóak, ha kellő támogatást kapnak. Számukra inspiráló a kihívás, és a hibázás kevésbé töri le lelkesedésüket. A gyerekek és a tanárok számára ezáltal nagyobb fontossággal bír a tanulásba fektetett erőfeszítés és a fejlődés, mint az aktuális teljesítmény.

A hibázás inkább válik a gyakorlás és az új megismerésének jelzőjévé. Ennek feszültségmentes kezelése kulcsfontosságú abban, hogy a gyerekek merjék feszegetni a saját határaikat, hogy magabiztosan dolgozzanak azon, hogy képességeiket, ismereteiket vagy gyakorlataikat folyamatosan fejlesszék. A hibázásból való tanulás fő célja, hogy mindig új hibákat ismerjenek meg, és a korábbiakra minél jobb megoldásokat találjanak a gyerekek.

Tanulni tanulunk — saját célokat állítunk

A gyerekek saját erősségeiket fejlesztve saját célokat állítanak, közben céljaikat folyamatosan igazítják a világ adta lehetőségeihez és szükségletekhez.

A tanulás egésze egy olyan folyamatként írható le, amely különböző állomásokra, rövid célokra bontható. A tanulási célok állításának folyamata, annak minősége az évek alatt folyamatosan változik, egyre tudatosabbá, pontosabbá, komplexebbé válik. Ennek feltétele, hogy már az első évektől el kell kezdeni — az életkornak és személyes lehetőségeknek megfelelő — célállítás gyakorlását.

A gyerekek jellemzője a kíváncsiság, az igény a felfedezésre, tapasztalásra. BPS-gyerekek számára *a tanulás egy önvezérelt aktív folyamat*, melynek megtartása és folyamatos fejlesztése a Budapest School tanárainak

legfőbb feladata. Nem csak azokra a képességekre fókuszálunk, amelyekre ma szükségük van, mert így tudásuk vesztene a világ változásával a korszerűségéből. Az iskola abban segíti őket, hogy megtaníthassák maguknak azokat a képességeket, amelyekre épp az adott élethelyzetükben szükségük lesz. A tanulás így élményszerűvé válik, ismeretszerző jellege csökken, és nő az önálló felfedezés lehetősége.

Tanulni tanulunk — mindig és mindenhol

A tanulásra a Budapest Schoolban mindig van lehetőség. A tanulási környezet pontos kialakítása a gyerekek igényeitől, fejlettségi szintjétől és korosztályától is függ. A tanulási rend meghatározásáért a BPS tanulásszervezői felelnek.

A tanulás során jut idő egyéni és csoportos, gyakorló, ismeretszerző és alkotó foglalkozásokra is. A tanulási egységek között van idő fellelgezni és felkészülni az újabb modulokra. Van, amikor az is megoldható, hogy a gyerekek és tanárok újratervezzék az időrendjüket, ha egy tanulási egység nagyon magával ragadja a gyerekeket, és nagyon benne maradnának abban a tevékenységben.

A tanulás az iskolában nem ér véget. A tanulás szeretetének kialakulásával folyamatossá válik az ezzel való foglalkozás, így a Budapest School tanulásnak tekinti az otthon vagy a szünetekben tanulással eltöltött időt is, ahol néha hatékonyabb módon tud egy gyerek gyakorolni, kutatni, alkotni, mint az iskolában, amikor társaival van egy közösségben és ezáltal számos más inger is éri.

Az iskolában történő tanulással egyenrangúnak tekintjük az otthon tanulást, az iskolától független iskola utáni programokat, a (nyári) táborokat, a családi utazásokat, a vállalatoknál töltött gyakornoki időt, az egyéni tanulást és projekteket. A tanulás bárhol és bármikor történhet, amíg az eléri a célját. Célunk, hogy a gyerekek mindenhol és mindig tanuljanak.

Tanulni tanulunk — együtt, egymástól

A tanulás egyénileg és csoportokban is történhet. A csoportok megszervezése mindig azon múlik, hogy az adott tanulási célt mi szolgálja a legjobban. Ennek megfelelően a gyerekek nem állandó, hanem a tanulási célokhoz, az érdeklődéshez, a képességi szintekhez alkalmazkodó rugalmas csoportokban tanulnak. A tanulás ezáltal kevert korcsoportokban is történhet, akár egy nagy családban. Együtt, egymástól tanulnak a gyerekek, egymást segítik a fejlődésben. Az egymásnak adott visszajelzések, megerősítések révén folyamatosan alakul ki a tanulás tisztelete és a képességek fejlesztésébe vetett hit, az együttműködésre és az alkalmazkodásra való képesség.

A közösségben tanulás módja nagyban függhet attól, hogy egy gyerek mennyire zárkózott, mennyire tud és akar önállóan tanulni. A csoportos munkák során alapelv, hogy a zárkózott gyerekek is lehetőséget kapjanak, hogy csöndesen, vagy kisebb csoportban végezhesék a munkájukat, mondhassák el ötleteiket. Az egyéni tanulásban minden gyereknek lehetőséget kell adni arra és segíteni kell abban, hogy önállóan, fókuszáltan tudjon tanulni.

Tanulni tanulunk — alkotunk és felfedezünk

A tanulás három rétege, az ismeretszerzés, a gondolkodás fejlesztése és az alkotás egyszerre jelenik meg a Budapest School mindennapjaiban. Az alkotó munka rugalmas időkereteket, változó csoportbontásokat, és a projekt módszerek sokszínű alkalmazását igényli. A tanulás ilyenkor sokszor inkább alkotássá válik, az ismeret pedig termékévé változik.

A gyerekek önmaguk és a világ számára releváns kérdésekkel foglalkoznak, amihez külső szakértőket is bevonnak, ha szükséges. A tanulás tehát célokhoz, nem pedig tárgyakhoz kötött. A tanulás tartalmát igazítjuk a tanulás céljához, ezáltal az egyes tudományterületek, művészetek, vagy épp mesterségek gyakran keverednek egymással egy-egy modulon belül. Szintén a célhoz igazított tanuláshoz kötődik a kutató-felfedező attitűd, ami az ismeretlen felfedezésére, a megválaszolhatatlan megválaszolására irányul.

Tanulni tanulunk — egymásra figyelünk

A gyerekek tanulását családi háttérük változása, egyéni problémák, számos mindennapi esemény befolyásolhatja. Ezek figyelembevételével a mindennapokban, a *mentortanárral* való bizalmi viszonyoknak köszönhetően válik lehetségessé. Ennek a kapcsolatnak az alapjait ezért a partnerség, az értő figyelem adja.

A Budapest School emellett kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók is lehetőséget kapjanak a csoportban való munkára, amennyiben az a közösség számára is hasznos. Tanulásukat, ha szükséges, külső szakember segíti. A Budapest School a hátrányos helyzetű gyerekek számára is biztosítani kívánja az elfogadó, fejlesztő környezetet. Az egyenlő bánásmód megvalósulása érdekében olyan differenciált tanulási környezetet alakít ki, ami biztosítja a minél nagyobb mértékű inkluzivitást.

Tanulni tanulunk — tanulva tanítunk

A Budapest School *tanulásszervezői* partnerként, a tanulás folyamán segítő társaként jelennek meg a gyerekek életében. A tanulás tanórák helyett pontos tanulási célokat tartalmazó tanulási modulokból épül fel, melyek során a tanár az adott cél eléréséhez szükséges eszközöket, tanulási segédleteket biztosítja.

A tanár akkor és annyira segíti a gyerekeket a saját céljuk elérésében, amennyire az épp szükséges, és folyamatosan tekintettel van arra, amit a gyerek saját fejlődési üteme megkíván. Ehhez tudatosan kell kezelnie nemcsak a gyerekeket érintő fejlesztési lehetőségeket, hanem azt is pontosan látnia kell, hogy egy adott tanulási cél elérésének milyen készségszintű vagy gyakorlatias alapfeltételei vannak. Ezért a gyerekek tanulási célját támogatandó segítenie kell abban, hogy a gyakorló idő, az alkotó idő és az új ismeret megszerzésének ideje folyamatosan egyensúlyban legyen. A tanár a gyerekekkel együtt fejlődik, saját tanulása a segítői szerepben folytonos.

Emberkép

A világ és benne az egyén állandóan változik, és a változás mégis számos állandóságot jelöl ki. Korábban a technológiai változás évszázadokban volt mérhető, az általunk használt eszközök száma és komplexitása jóval kisebb volt, mára néhány év, vagy egy pár óras repülőút elegendő ahhoz, hogy olyan környezetbe, olyan emberek, eszközök közé kerüljünk, ahol másként kell alkalmazkodnunk, mint ahogy azt tanultuk. Ebben a világban a saját belső harmóniánk megtalálása, a saját közösségünkhöz, közösségeinkhez való kapcsolódás, a világ működésképpen megértése és a törekvés arra, hogy tegyünk a fenntartásáért, különösen fontossá vált. Ahhoz, hogy ezeknek a változásoknak meg tudjunk felelni, a tanári, szülői és a tanulói szerepekben is folyamatos fejlődésre van szükségünk. A jövőbe nem látunk, de egy dolgot biztosan tudunk: bármilyenek lesznek is a jövő kihívásai, nekünk az a fontos, hogy ez a gyerekek számára ne félelmetes és szorongást keltő legyen, hanem lehetőséget, kihívást és örömet okozzon.

Azt szeretnénk, hogy a fiatalok az iskolában és utána is könnyen megtalálják a saját útjukat. Képesek legyenek önmaguknak célokat állítani, azokat elérni. Képesek legyenek már kisgyerekkortól sajátjukként megélni a tanulást és ahhoz kapcsolódóan célokat elérni, és fokozatosan tanulják meg azt, hogy egyénileg és csoportosan is tudjanak nagyszabású projekteket véghezvinni. A tanulás három rétege, a tudás megszerzése, az annak felhasználását segítő önálló gondolkodás és az alkotás egyszerre jelenik meg a mindennapokban. Ezek egyensúlyban tartása éppoly fontos, mint az, hogy a gyerekek a kerettantervben szereplő tanulási eredményeket és a további célkitűzéseiket egyaránt sajátjukként éljék meg ezzel is biztosítva, hogy személyes céljaik és a társadalmi elvárások folyamatosan egyensúlyban lehessenek.

Ezért *legfontosabb fejlődési dimenzióknak az önálló, célorientált tanulási és stratégiai gondolkodást tekintjük*, melynek ütemeit tanulási szakaszokra bontjuk. A társas kapcsolatok tanulási folyamatában a születéstől a felnőttkorig a teljes magára hagyatottság és énközpontúság csecsemőkori állapotából fejlődik az ember önállóan és kreatívan gondolkodó, önmagával és közösségével integránsan élő, érett nagykorúig. Ezt az utat Erik Erikson pszichoszociális fejlődési modelljében rögzítette (Erikson, 1991). A Budapest School ezt a modellt integrálja tanulási struktúrájába, melynek eredményeképpen az iskolakezdőtől az érettségizőig négy tanulási szakaszt különít el. Ezen tanulási szakaszok határait az önállósodás során tapasztalt egyéni mérföldkövek jelölik ki, melyek fokmérője a saját cél állításának képessége, illetve célkitűzés időbeli és tartalmi realitása, valamint a közösséghez való kapcsolódása. Amellett, hogy az egyes tanulási szakaszok a célállásban

elkülönülnek egymástól, a szintugrás abban is mérhető, hogy mennyire képes egy gyerek az alatta lévő szinten lévő társait segíteni az előrelépésben. A folyamatos kortárs támogatás a szintekben való előrehaladás valós fokmérője a mentor és a szülő visszajelzései mellett.

Az egyes szintek közötti életkori határok elmosódnak, kontúrjaik nem élesen válnak el egymástól, így inkább a fejlődés iránya mintsem a korosztályi tagolás a fontos. Számos kutatás bizonyítja, hogy a gyerekek mentális életkora és az egyes területeken való fejlettsége között jelentős különbségek lehetnek. Vagyis előfordulhat, hogy egy gyerek zongorázásából már jóval előrehaladottabb célokat tud kitűzni maga elé, mint olvasásból vagy épp robotikából, és ez rendben van így.

Első szakasz, 5 — 10 év

Ebben a korban alakul ki a gyerekek logikus gondolkodása, melynek részeként feladatokat tudnak megszerezni, sorrendeket képesek felállítani és azokat fogalmakhoz társítani. A gondolkodásuk elkezd a befelé fordulóbból a társas kapcsolatok irányába nyílni, ezáltal megnyílik a közösségi problémamegoldás lehetősége. Igényük nő a belső és a külső rendezettségére, így elkezdhetnek önmaguk szabályokat alakítani a saját tanulási igényeik kapcsán. Az első szakaszban a gyerekek pszichoszociális fejlődésükkel összhangban a saját maguknak állított cél jelentőségének fogalmát tanulják rövid, eleinte néhány órás, majd a szakasz vége felé néhány napos tervezéssel és erre adott önreflexiókkal és külső megerősítésekkel. Megtanulják a ma, a tegnapi és a holnap fogalmát. Tanulási szerződésük tartalmát eleinte főleg a mentor és a szülő segítségével állítják össze, hogy annak a szakasznak végére már teljesen egyedül, önállóan kiválasztott elemei is lehessenek.

Ebben a szakaszban a szabad játéknak nagy szerepe van, a belső világ tágassága fokozatosan nyílik meg a külvilág felé, és kezd lényegessé válni az azokkal való kommunikáció kiérlelése. Ekkor tanulnak meg a gyerekek írni, olvasni, és megismerik a matematikai alapműveleteket, valamint a mindennapjaikban használatos geometriai és kombinatorikai alapfogalmakat. Célunk, hogy önmagukhoz és környezetükhöz érzékenyen, odafigyeléssel és empátiával forduljanak, megtanulják tiszteletben tartani, hogy társaik mások, akiket más dolgok is érdekelhetnek, másfajta megoldásaik is lehetnek.

A szakasz végére biztonsággal meg tudnak maguknak tervezni egy néhány napos projektet.

Második szakasz, 9—15 év

A gyerek testi és pszichoszociális fejlődése szempontjából egyaránt kiemelten fontos időszak következik. A korai serdülőkorban alakulnak ki a másodlagos nemi jellegek, melyek ütemükben mind a fiúk és lányok, mind az egyének között jelentős eltéréseket mutathatnak. Az egyéni tanulási tervek összeállításának ezért ebben az időszakban megnő a szerepe.

A sajátként megélt tanulási célok eddigi alapozása ebben a szakaszban nyeri el mélyebb funkcióját. A tinédzserkor minden szempontból a gyerek kivirágzásának időpontja, melynek során a helyét kereső, befelé, saját változásaira fókuszáló gyerekből egy, a jövő felé nyitott kamasz válhat. A gondolkodási struktúrák mellett megnő a családon túli társas kapcsolatok szerepe, és ekkor fontos, hogy a családi jelleg, a biztonságos tanulás, a szülővel való konzultáció mint a gyerek számára egyaránt fontos érték, és nem mint kényszer jelenjen meg. Az érvelés, a hipotézis-alapú problémamegoldás, valamint a jelen fókuszált megélése ebben a korban alakul ki, ahogy annak a tudata is, hogy tetteinknek a jövőre nézve nagyobb mértékű következményei lehetnek.

Az agyi struktúrák jelentős átalakulása is erre az időszakra tehető, a gondolkodás, a figyelem, az emlékezet területén is lehetnek ezen átalakulások miatt nehézségek, amelyeket később, — az átmeneti visszaesést követően — az agy fejlettebb működése követ. Ekkor alapozhatja meg egy gyerek a tervezés, a saját tanulási célok komplexebb fogalmait.

Kiemelten fontos ebben a szakaszban a különböző vélemények, információk, megoldási lehetőségek számbavétele, annak lehetősége, hogy a gyerek egyénileg ismerhesse fel az eltérő utak közötti különbségeket, és ha teheti, kérdőjelezzon meg akár tudományos hipotéziseket, vagy írjon újra művészeti, kulturális tartalmakat. Ha a gyerek ezen határok megértésében szabadon fejlődik, akkor lehetősége lesz arra, hogy a megszerzett alapképességeit olyan kreatív irányokba fordíthassa, melyek saját élete és társadalmunk jövője formálásához egyaránt hasznosak lehetnek.

Aki ebbe a szakaszba lép, már hetekre előre ki tudja jelölni a saját feladatait. Három év alatt oda kell eljutni, hogy a szakasz végére önállóan képes legyen egy teljes trimeszternyi tanulási tervet összeállítani. Ehhez a hetek számát folyamatosan növelnie kell, miközben a problémák komplexitása is változik. A szülő még mindig megjelenik a célalkotásban, de egyre inkább átalakul a szerepe tanácsadóvá. A mentor az egyéni fejlődés mintázataira figyelve segíti a gyereket abban, hogy fejlettségi szintjének, aktuális testi, lelki változásainak megfelelő módon legyen terhelve.

A szakasz végén önállóan be tudja mutatni társainak egy pár hetes projekt eredményeit, és mind szövegértése, mind logikus gondolkodása és matematikai alapismeretei olyan szinten állnak, hogy elmélyült alkotó, kutató feladatokat vállalhat a következő szakaszban. Biztonságos nyelvhasználata a sajátja mellett egy másik nyelvben is elindul, és értékrendjében önmaga és társai megismerésén túl a környezet és a világ fogalma is tágulni kezd.

Harmadik szakasz, 13—19 év

Ebben a szakaszban a gyerek fizikai értelemben teljesen felnőtté válik, ehhez kiemelten szüksége van érzelmi és szociális biztonságra. A szerelem, a szexuális identitás erősödése, az önállósodásra való igény, az addikciók veszélye konfliktusokat szülhet, amelyek kezelése különösen fontos ebben az időszakban. Az iskola (elsősorban a mentor) a szülővel együttműködve tudja megteremteni ezt a biztonságos közeget.

A szakasz célja, hogy a gyerek képessé váljon a saját életét meghatározó, egy-két éves távlatokban mérhető felelős döntések meghozatalára, melyek akár sorsfordító jelentőségűek is lehetnek. Ezek a döntések vonatkozhatnak egy emelt szintű érettségire való felkészülésre, egy nemzetközi egyetemre való felkészülésre, egy nagyobb komplexitású kutatási vagy alkotói projektre. Fontos azonban a gyerek támogatása abban is, hogy beláthassa, nem kell örök érvényű döntéseket hoznia.

Ebben az időszakban a saját tanulási célokat egy teljes trimeszterre vonatkozóan egyénileg határozza meg a gyerek, a szülő és a mentor ebben a folyamatban mint konzulens jelennek meg. Meghozza első komolyabb döntéseit arról, hogy milyen területekkel szeretne elmélyültebben foglalkozni, és ehhez kapcsolódóan választott érettségi tantárgyait is kijelöli a szakasz közepére. Önállóan készül az érettségire, tanárai segítik, hogy folyamatosan megtalálja a kihívást ebben. Saját céljai szűkebb környezetén túl könnyedén hatással lehetnek már a világra is.

Előadásmódját, kutatási és alkotói munkáját felnőtt jegyek jellemzik.

Kapcsolat a hazai és nemzetközi oktatási irányzatokkal

A Budapest School programja a hazai és nemzetközi oktatási reformok kontextusában és a pszichológia, a szociálpszichológia, valamint a szervezetfejlesztés terén elvégzett kortárs kutatások tükrében válik könnyebben értelmezhetővé.

Magyarországról több iskola története, működése is nagy hatással volt ránk. A 90-es évektől induló alternatív iskolák világát mi a *Rogers Személyközpontú Általános Iskola*, a *Lauder Javne Iskola*, a *Kincskereső Iskola* és a *Gyermekek Háza* alapján ismertük meg. A megújuló középiskolák modelljének mi az *Alternatív Közgazdasági Gimnáziumot* és a *Közgazdasági Politechnikumot* tartjuk. Ezek az iskolák a személyközpontúság, a gyerekközpontúság hangsúlyozása mellett elkezdtek a gyakorlatban alkalmazni a partnerség alapú kommunikációt, a differenciálást, a kooperatív technikák módszerét és egyes projektmetódusokat.

Programunk kidolgozásában nagy szerepe volt annak, hogy ezek az iskolák olyan szemléletmódbeli alapokat fektettek le, amelyek mára alapelvárásként fogalmazódnak meg a szülők oldaláról az iskolákkal szemben.

Gyakorlati tapasztalatokat a világ más részein is gyűjtöttünk. A 21. században a Budapest Schoolhoz hasonló kezdeményezések sorra indulnak a világban. Ezek egyes jegyei a Budapest School modelljével összhangban vannak:

A *Wildflower School* tanulóközösségek hálózatát működteti kisebb üzlethelyiségekben. A Budapest Schoolhoz hasonlóan célja, hogy falakat romboljon a gyerekek és a világ között: az egyéni tanulás és az intézményes

tanulás, a tanár és a tudós szerepe, valamint az iskola és környezete közötti határok elmosása az egyik fő üzenete.

Hasonlóan az otthon tanulás és az *unschooling* strukturált formáját keresi az amerikai Texasban alapított *Acton Academy*, amely a szokratikus módszereket (azaz, hogy megbeszéljük közösen), a valós projektből való tanulást, és a gyakornokoskodáshoz hasonló munka közbeni tanulást („learning on the job”) teszi a megközelítésének középpontjába.

A *High Tech High* iskoláiban a gyerekek elsősorban projekt módszertan alapján tanulnak. A tanulási jogokban való egyenlőség mellett az egyéni célokra szabott tanulás, a világ alakulásához kapcsolódó tartalmi elemek, valamint az együttműködés-alapú tanulás is megjelenik pedagógiájukban a Budapest School által is alkalmazott jegyekből.

A *School21* brit iskola 21. századi képességek fejlesztését tűzte ki célul. Ezért a prezentációs, előadói skillek kiemelt jelentőségűek. Az iskola egyensúlyt akar teremteni a tudásbéli (akadémiai), a szívbeli (személyiség és jóllét) és a kézzel fogható (problémamegoldó, alkotó) között. A Budapest School iskoláinak hasonló módon célja, hogy a tanulás három rétegét, a tudást, a gondolkodást és az alkotást folyamatos harmóniában tartsa.

A *Khan Lab School* a Montessori-módszert keveri az online tanulással. Kevert korosztályú csoportokban, személyre szabott módszerekkel segítik a képességfejlesztést és a projektalapú munkát. A BPS modell négy tanulási szakasza tulajdonképpen megfelel a Khan Lab School függetlenségi szintjeinek.

A tanulás megközelítése

Pedagógiai és pszichológiai háttér

Az iskolák működésének tanulmányozása mellett a Budapest School komoly tudományos-elméleti háttérre alapozta koncepcióját.

Ezek közül is oktatási programjának központjában Carol Dweck fejlődésközpontú szemlélete áll. Emellett nagy hangsúlyt fektetünk az alábbi elméletek gyakorlati alkalmazására is:

Reformpedagógiai irányzatok elméletei, különös tekintettel:

- Montessori-pedagógia (Maria Montessori),
- kritikai pedagógia (Paulo Freire)
- élménypedagógia (John Dewey)
- felfedeztető tanulás (Jerome Bruner)
- projektmódszer (William Kilpatrick)
- kooperatív tanulás (Spencer Kagan)

Pszichológia és szociálpszichológiai kutatások eredményei:

- kognitív interakcionista tanuláselmélet (Jean Piaget)
- személyközpontú pszichológia (Carl Rogers)
- kommunikáció és konfliktuskezelés (Thomas Gordon)
- erőszakmentes kommunikáció (Marshall Rosenberg)
- pozitív pszichológia eredményei, különös tekintettel: flow-elmélet, kreativitás kutatások (Csíkszentmihályi Mihály)
- érzelmi és társas intelligencia (Peter Salovey, John D. Mayer, Daniel Goleman)
- motivációkutatások; ezeket jól foglalja össze Daniel H. Pink műve *Motiváció 3.0* műve (Pink, 2011)
- hősieség pszichológiai alapjai (Phil Zimbardo)
- fejlődésfókuszú szemlélet (Carol Dweck)

Pedagógiai módszerek

A Budapest School iskola tanárainak feladata, hogy mindig keressék azt a módszert, azt a környezetet, ami az adott gyerekekkel, adott környezetben, adott időben a leginkább működik. Nem tudjuk megmondani

előre, hogy mikor milyen módszert érdemes választani, de azt tudjuk, hogy mi alapján keressük a megfelelő technikákat. Vannak olyan módszerek, amelyek a saját célok lehetőségeinek kitérítését és azok elérését nagyban támogatják. Ezek alkalmazása javasolt a csoportmunkák és az egyéni gyakorlások alatt.

Azt is tudjuk, hogy nem baj, ha nem elsőre találtuk meg a megfelelő módszert, mert a próbálkozások során rengeteg új információt nyerünk, amelyek segítségével már könnyebb megtalálni a valóban megfelelő megoldást. Az alábbiakban néhány a Budapest School számára meghatározó fontosságú módszert emelünk ki.

Rugalmas csoportbontások

Pedagógiai elvek az osztályok, csoportbontások, foglalkozások megszervezése tekintetében A BPS Általános Iskola és Gimnázium az Nkt. 4. § 24. pontjában, 25. § (7) bekezdésében, 26. §-ában, 31. § (1), (2) bekezdésében valamint a 20/2012. EMMI rendelet 13. § (1) bekezdésében foglalt felhatalmazása alapján a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. mellékletében definiált eltérő pedagógiai elveket, valamint a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (4) bekezdése szerint definiált eltérő pedagógiai módszereket alkalmaz. A fentiek alapján a BPS csoportbontási és foglalkozás-szervezési elvei a következők:

- alsó tagozaton összevont osztály megszervezése lehetséges;
- az osztályok létszámára vonatkozó minimális rendelkezéseket nem alkalmazza a BPS;
- a tanórákat és foglalkozásokat a BPS van, hogy különböző évfolyamok, különböző osztályok tanulóiból álló csoportok részére szervezi meg és van, amikor egy évfolyamra járó gyerekek csoportjának, azaz főleg az osztályoknak szervez egy foglalkozást;
- a BPS alkalmazza a projektoktatás módszerét, melynek során a témaegységek feldolgozása, a feladat megoldása a tanulók érdeklődésére, a tanulók és a pedagógusok közös tevékenységére, együttműködésére épül.

Magyarul megfogalmazva: a gyerekeket a tanároknak úgy kell csoportokra bontaniuk, ahogy ez szerintük a leginkább támogatja a gyerekek tanulását. Ha egy 10 éves gyerek jól tud egy 14 éves gyerektől tanulni, és mindenki élvezi ezt, akkor egy kevert korosztályú, kooperatív differenciálás a legcéltrevezetőbb. Egy emeltszintű matematika érettségire felkészítő csoportban célszerű az egy tudásszinten lévő gyerekeket egy csoportba tenni.

Tehát amennyiben a különböző évfolyamra járó gyerekek oktatása az adott tantárgyat, foglalkozást vagy modult illetően hatékonyabb az évfolyamonkénti csoportokban történő oktatással szemben, úgy olyan csoportok kialakíthatók, amelyekben a legidősebb és a legfiatalabb gyerek évfolyamának különbsége hatnál nem több.

A különböző évfolyamra járó gyerekek csoportmunkája során is figyelemmel kell lenni a tanulók életkori sajátosságaira. A tanárnak differenciálni kell. Leginkább abban, hogy az eltérő évfolyamszinten lévő gyerekeknek eltérő tanulási eredmények elérése a célja.

A csoportok összeállításakor figyelembe kell venni a közösség minden tagjának, és minden csoportjának, így az osztályok, évfolyamok és tanulóközösségek érdekeit.

Projekt módszer

Projekt módszert alkalmazó modulok során fő célunk, hogy a gyerekek aktívak és kreatívak legyenek, és ezért a tevékenységek sokszínűségét helyezzük fókuszba. Projekt módszer alkalmazásakor is arra bízgatjuk a tanárokat, hogy a legváltozatosabb és legadekvátabb módszereket alkalmazzák.

A projekt munka folyamata

Téma, cél

Az első lépés a projekt céljának és tartalmának meghatározása. Erre javaslatot tehet a tanár, a gyerekek, vagy akár egy szülő is. Fontos, hogy a gyerekek a projekt témáját vagy célját már önmagában értelmesnek, relevánsnak tartásák.

Ötletroham

Egy-egy téma feldolgozását csoportalakítással és ötletrohammal kezdjük. Ennek célja, hogy a résztvevők bevonódjanak, illetve megmutassák, hogy nekik milyen elképzeléseik vannak az adott témáról, továbbá milyen produktummal, eredménnyel szeretnék zárni a folyamatot. A létrehozott produktumoknak csak a képzelet szabhat határt. Lehetnek videók, prezentációk, fotók, rapdalok, telefonos applikációk, rajzok, tablók, tudományos cikkek stb.

Kutatói kérdés

Ezek után úgynevezett kutatói kérdéseket teszünk fel, melyek meghatározzák a vizsgálat irányát. A kérdések feldolgozása a legváltozatosabb módokon történhet. Az egyéni munkától kezdve a frontális instruáláson vagy a kooperatív csoportmunkán keresztül egészen a dráma- és zenefoglalkozásokig minden hasznosítható a tanár, a csoport és a téma igényeihez mérten.

Elmélyült csoportmunka

A projekt azon szakasza, amikor a tervek, kutatások alapján az implementáción dolgozik a csapat.

Prezentáció

A létrehozott produktumok bemutatására külön hangsúlyt kell fektetni. Ennek több módja is lehet: prezentációk, demonstrációk, plakátok, projektfesztiválok.

Az iskolai projektek célja egy fejlődésfókuszú tanár és gyerek számára mindig kettős: egyrészt cél a téma feldolgozása, a produktum létrehozása, másrészt az iskola fő célja, hogy a gyerekek, a csapatok mindig fejlesszék alkotó, együttműködő, problémamegoldó képességüket. Ezért a projekt folyamatára való reflektálás, visszajelzés ugyanolyan fontos, mint maga a cél elérése.

A munka során külön figyelmet kell fordítani arra, hogy mindent dokumentáljanak a résztvevők. Lehetőleg online felületen.

A projekt értékelése

A projekt során több értékelési pontot érdemes beépíteni. A foglalkozások végén a résztvevők visszajeleznek a folyamatra, értékelik a saját, a csoport és a tanár munkáját. A folyamat végén az egész projektfolyamatot értékelik, szintén kitérve a saját, a csoport és a tanár munkájára. A produktumok, az eredmény értékelése csoport- és egyéni szinten is megtörténik.

Az értékelés a folyamatra fókuszál, és nem csak az eredményre, hogy fejlessze a fejlődésfókuszú gondolkodásmódot.

Önszerveződő tanulási környezet

A Sugata Mitra által kialakított módszertan (angolul Self Organizing Learning Environment) lényege, hogy a tanárok arra bátorítják a gyerekeket, hogy csoportban, az internet segítségével *nagy kérdéseket* válaszoljanak meg. A jó kérdés az, amire nem egyszerű a válasz, sőt lehet, hogy nincs is rá egyfajta válasz. Cél, hogy a gyerekek maguk alakítsák a folyamatot, formálják a kérdést, és találjanak válaszokat.

- A tanár kialakítja a teret: körülbelül négy gyerekre jut számítógép, amit körbe lehet ülni.
- A gyerekek maguk formálják a csoportjukat, sőt még csoportot is válthatnak a munka során. Mozoghatnak, kérdezhetnek, „lehetnek” más csoportoktól.
- Körülbelül 30–45 perc után a csoportok prezentálják a kutatásuk eredményét.

A jó kérdések

A *nagy kérdések* nyílt és nehéz kérdések, és előfordulhat, hogy senki sem tudja még rájuk a választ. A cél, hogy mély és hosszú beszélgetéseket generáljanak. Ezek azok a kérdések, amikre érdemes nagyobb elméleteket állítani, amelyeket jobb csoportban megvitatni, amelyekről érvelni lehet és kritikusan gondolkodni.

A jó kérdések több témát, területet (tantárgyat) kapcsolnak össze: a „*Mi a hangya*” kérdés például nem érint annyi különböző területet, mint a „*Mi történne a Földdel, ha minden hangya eltűnne?*” kérdés.

Fegyelmezés nélkül

A tanár feladata a folyamat során meghatározni a *nagy kérdést*, és tartani a kereteket. A cél, hogy a gyerekek maguk szervezzék saját munkájukat, így minimális beavatkozás javasolt a tanár részéről. Kezdetben, gyakorló csoportoknál, a tanárnak sokszor kell emlékeztetnie magát, hogy idővel kialakul a rend. „*Bízz a folyamatban!*” Amikor a tanár úgy látja, hogy nem megy a munka, akkor csak finoman emlékezteti a csoportokat, hogy lassan jön a prezentáció ideje. Amikor valaki a csoportjáról panaszkodik, akkor elmondhatja, hogy szabad csoportot váltani. Ha valaki zavarja a többieket, akkor megfigyelheti, hogy a gyerekek tudnak-e már konfliktust feloldani. Ha valaki nem vesz részt a munkában, akkor gondolkozhat olyan kérdésen, ami az éppen demotivált gyerekeket is bevonzza.

Az önálló tanulás

Budapest School célja, hogy a „*gyerekek az iskola befejeztével önállóan és kreatívan gondolkodó, önmagával és közösségével integránsan élő érett nagykorúvá váljanak*”. Például az érettségi évére a gyerekek az iskolában „*már megtanulnak szakaszosan célokat állítani*” és „*önállóan készülnek az érettségire*”. Az önálló tanulás képességét már a legkisebb kortól kezdve folyamatosan gyakorolni, fejleszteni kell. Nem az a kérdés, hogy tud-e egy gyerek önállóan tanulni, hiszen járni és beszélni is önállóan tanult minden gyerek. A fő kérdés, hogy hogyan tud egyre nagyobb célokat elérni, egyre nehezebb képességeket, összetettebb tudást megtanulni és egyre komplexebb projekteken részt venni. A BPS modell feltételezi, hogy mindenki képes az önálló tanulásra, és mindenki tudja fejleszteni ezt a képességét. A BPS modell négy tanulási szakasza tulajdonképpen az önálló tanulási képesség négy szintjét írják le.

A modell a tanulás megközelítésével és strukturálásával is támogatja az önálló tanulás képességének fejlesztését. Legkisebb kortól kezdve gyakorolják a gyerekek a saját cél állítást. Az erős keretek és határokon belüli *választás szabadságát* a moduláris tanmenet biztosítja. És a közösségi kultúra része a rendszeres és folyamatos reflexió. Nem utolsó szempont, hogy a BPS modell teret ad a tanároknak önállóan, kreatívan és alkotó módon hozzáállni a munkájukhoz. Az önállóság, kreativitás és reflexió a kultúra, azaz a mindennapi működés része kell hogy legyen.

Ezért is fontos, hogy a gyerekek egyre többet gyakorolják az *önálló tanulást*, azaz azokat a *célorientált tevékenységeket*, amikor nem a tanár (szülő) határozza meg *hogyan, mikor, kivel és hogyan tanul egy gyerek*.

A házi feladat, az otthoni tanulás, a könyvtárban tanulás, a tanulószobai tanulás, az online tanulás, az egyéni kutatás, a szakirodalom feldolgozás, a tanulókörös tanulás, a korrepetálás, az iskolaújság készítése, a saját projekteken dolgozás, a fordított/tükrözött osztályterem, mind-mind olyan elfoglaltságok, amikor a gyerekek maguk irányíthatják a saját tanulási és alkotási folyamataikat.

Az iskola szempontjából önálló tanulásnak tekinthető az is, amikor a gyerek önállóan beiratkozik egy nyári táborba, ahol robotikát tanul, délutáni iskola utáni tanfolyamon vesz részt, vagy épp egy másik intézményben készül a nemzetközi érettségire és felvételire.

Az önirányított, önálló tanulási módokat a BPS modell a tanulási élmény ugyanolyan fontos elemének tartja, mint a tanárok által vezetett foglalkozásokat. Például ugyanolyan értékes (tanulási) eredménynek kell tekinteni, ha egy gyerek egy matematika tanórán egy tanártól hall a *logikai szítáról*, ha a tankönyvből szerzi ismereteit a tanulószobán, vagy ha egy online tananyagból tanul erről a fogalomról, például a Nemzeti Köznevelési Portálról, esetleg a Khan Academy oldalán, vagy ha társától tanulja meg, mit takar ez a fogalom, és hogyan lesz számára hasznos a céljai elérésében.

Egyéni tanulási idők

Az önálló tanulás egyik megjelenése az *egyéni tanulási idő (ETI)* vagy az *ügyfélszolgálat* nevű tanóráként meghirdetett és vezetett (tehát pedagógus munkakörben alkalmazott tanár által vezetett) foglalkozás típusok:

ilyenkor a gyerekek több tantárggyal foglalkozhatnak egyszerre, mindenki hozza a saját kérdését, feladatát és a csoportban a gyerekek együtt vagy egymástól tanulnak. A tanár pedig azon kívül, hogy biztosítja a kereteket és a biztonságot, igény esetén elérhető is.

Megfontolt gyakorlás

Ahogy Anders Ericsson pszichológus 1993-ban megjelent, szerzőtársakkal írt tanulmánya is kimutatja, bárki tudja valamennyi készségét, képességét fejleszteni, ha megtervezetten, megfontoltan gyakorolja. A Budapest School azt az álláspontot képviseli, hogy gyakorlással — a hagyományos készségtárgyakhoz hasonlóan — sokféle képesség és tudás fejleszthető. Tehát odafigyeléssel és megfontolt gyakorlással egy gyerek egyre jobban fog tudni írásbeli érettségi vizsgát tenni magyarból, geopolitikai elemzéseket végezni, hiperbolikus függvényekkel egyenletet megoldani, domináns csoporttagokkal együttműködni vagy stresszhelyzetben önmagát lenyugtatni.

A készség- és képességfejlesztés legjobb eszköze a megtervezett gyakorlás: a fejlődés érdekében okosan gyakorlunk. A megfontolt gyakorlás jellemzője:

- **Világos és specifikus cél** Fontos, hogy tudjuk, mit gyakorlunk, mit akarunk elérni. Lehetőleg a cél legyen mérhető és reálisan elérhető.
- **Fókusz** Gyakorlás során egy dologra érdemes figyelni.
- **Komfortzónán kívül kell lenni** Az edzőnek, tanárnak, trénernek néha érdemes a tanulót kicsit „nyomni”. Emlékeztetni, hogy mindig lehet kicsit többet elérni.
- **Folyamatos visszajelzés** Nagyon gyakran kap a tanuló visszajelzést, mindig tudja, hogy mikor és miben fejlődött.

Mit tanulnak a gyerekek a Budapest School-ban?

A Budapest School-ban a gyerekeink három dolgot tanulnak meg:

1. Megtanulják, hogyan lehetnek jól, vagyis hogyan élhetnek harmóniában önmagukkal és környezetükkel, és hogyan fejleszthetik tudatos gyakorlással testi és lelki egészségüket, boldogságukat.
2. Megtanulnak tanulni, fejlődni és eredményeket elérni: gyerekeink aktívan és önállóan tanulnak, gondolkodnak, kreatívan oldanak meg problémákat, átlátják az összefüggéseket. Képesek önállóan célokat kitűzni és azokat egyénileg vagy csapatban elérni, ami megmutatkozik konkrét eredményeikben és projektjeik sikerében.
3. És megtanulnak tenni másokért: képesek odafigyelni másokra, jó hatással vannak a környezetükre, felelősséget vállalnak, kapcsolódnak másokhoz, gazdagabbá teszik a közösségeiket és a társadalmat, amelyben élnek.

Ehhez a gyerekeknek alapvető képességeiket kell fejleszteniük, és mélyreható, tematikus ismereteket is el kell sajátítaniuk.

Alapvető képességek

1. Komplex gondolkodás - A 21. század kihívásaiban kulcsfontosságú, hogy a gyerekek képesek legyenek logikus, innovatív és objektív döntéseket hozni egy változékony, bizonytalan, összetett és többértelműség dominál világban. Ehhez a egyszerűen fogalmazva okosnak kell lenniük: elemezniük kell a rendelkezésre álló információkat, értelmezni az összefüggéseket és saját életük, valamint környezetük javát szolgáló, új megoldásokat kell találniuk. Ez segíti őket saját jóllétünkben, akadémiai sikereikben és környezetük pozitív alakításában.
2. Önálló tanulás, fejlődés - A mondás szerint “Jó pap holtig tanul”. 21. századi gyerekeinknek hatékony tanulási és alkalmazkodási képességekre van szükségük, hiszen az iskolai sikerikhez sem egy előre meghatározott egyenes út vezet, ráadásul jövőbeli szakmájuk talán még nem is létezik. Minden új

eredményhez személyreszabott és alapos tanulás vezet. Ezért nem elég, hogy tudják, mit szeretnének tanulni, hanem az is elengedhetetlen, hogy képesek legyenek megtanulni azt, amire szükségük van.

3. Célok elérése – A gyorsan változó világban, ahol a jövő kihívásai folyamatos alkalmazkodást és újratervezést igényelnek, gyerekeinknek képesnek kell lenniük határozott célokat kitűzni és azok eléréséért tudatosan és hatékonyan cselekedni. Aktívan formálniuk kell a jövőjüket, tenni saját és mások jóllétéért. Cselekednek, végrehajtanak, eredményeket érnek el, nem csak álmodoznak. Kihívást jelentő célokat tűznek ki maguknak, amelyeket kemény munkával, hatékony stratégiákkal és mások segítségével sikeresen el is érnek.
4. Kommunikáció – A kapcsolatokban, a családban, a közösségekben és a társadalomban a kommunikáció köt össze minket embereket. Gyerekeink akkor tudnak igazán jól lenni és jó hatással lenni, ha képesek partneri módon, kedvesen és határozottan kommunikálni, legyen szó szemtől szembeni beszélgetésről, kisebb vagy nagyobb nyilvánosságról, vagy az online térben való kommunikációról.
5. Kreatív problémamegoldás – Gyerekeinknek a 21. században folyamatosan olyan új kérdésekre és problémákra kell választ találniuk, amelyek a korábbi generációk számára még ismeretlenek voltak. Közben az automatizáció és az AI terjedésével a rutin feladatokat egyre inkább gépek végzik. Nem elég, ha gyerekeink egyértelmű válasszal igénylő vizsgafeladatokra tudnak helyesen válaszolni. Ahhoz, hogy értéket tudjanak létrehozni és megoldásokat találjanak, meg kell tanulniuk más szemszögből látni a dolgokat, és képzeletüket használva új ötleteket létrehozni.
6. Szociális és érzelmi intelligencia - Az EQ segít jobban megérteni és kezelni az érzelmeket, hatékonyabban kommunikálni, és erősebb kapcsolatokat kialakítani. A magas érzelmi intelligenciával rendelkező emberek hatékonyabban kommunikálnak, jobb velük együttműködni, jobb vezetők és jobb barátok, ráadásul az EQ nagyobb hatással lehet a tanulási teljesítményre és a későbbi sikerekre, mint az IQ. Ezek a képességek elengedhetetlenek a személyes boldogsághoz, egészséges kapcsolatokhoz és a társadalmi kohézióhoz.
7. Adatok, evidenciák és információkezelés - Ma már nem elég kritikusan, mérlegelve gondolkodni: gyerekeinknek képesnek kell lenni objektív, megalapozott döntéseket hozni, különbséget tenni a lényeges és lényegtelen, az igaz és a nem igaz között, valamint felismerni az evidenciákat torzító tényezőket.

Tematikus ismeretek

A Budapest School-ban nem kívánunk részt venni az “általános képességfejlesztés vs. lexikális tudás” vitában; számunkra egyaránt fontos a képességek fejlesztése és, hogy gyerekeink mély ismeretek szerezzenek meghatározott témákban és tudományterületeken.

1. Természettudomány és fenntarthatóság Azt szeretnénk, hogy gyerekeink megértsék a Földet és az univerzumot alakító alapvető törvényszerűségeket, valamint képesek legyenek befolyásolni a körülöttünk lévő világot, együtt élni a környezetükkel. Komplex jelenségeket interdiszciplináris megközelítéssel látnak át és fenntartható, környezettudatos életmódot folytatnak, hozzájárulva az emberiség és bolygónk jövőjének védelméhez és aktívan hozzájárulnak környezetük jobbá tételéhez.

Mit tartalmaz ez a terület?

- A Földünket és az univerzumot alakító alap-törvényszerűségek megértése
  - Tudományos gondolkodás , vizsgálat
  - Komplex jelenségek interdiszciplináris megértésének képessége
  - Fenntartható, környezettudatos életmód
2. Kultúra és társadalom Az egyre behálózottabb világban gyermekeinknek különböző kultúrákat és társadalmi hálózatokat kell megérteniük. Az állandóan változó családi, munkahelyi és társadalmi környezetben fontos, hogy stabil identitásukra építve képesek legyenek kapcsolódni, megérteni, és együtt élni embertársaikkal. Ahhoz, hogy aktív alakítói legyenek a társadalmi folyamatoknak és

megismerjék globális kihívásainkat, érteniük kell történelmünket, saját kultúránkat és más kultúrák szerepét. Képesnek kell lenniük kifejezni magukat, akár szavakkal, akár a művészet eszközeivel.

Mit tartalmaz ez a terület?

- Saját múltunk, eredetünk, identitásunk
  - Társadalmi folyamatok és jelenségek
  - Mai lokális és globális kihívások megismerése a múlt kontextusában
  - Kulturális diverzitás és a kultúra mint az emberi viselkedést leíró eszköztár megismerése
  - Az etika és a morál alapkérdéseinek felfedezése és megkérdőjelezése
3. Művészet és innováció A művészet és az innováció kulcsfontosságú a kreativitás és az önkifejezés fejlesztésében, amelyek alapvetőek a személyes fejlődés és a társadalmi változások szempontjából. A művészetek új perspektívákat és kifejezési módokat kínálnak, segítve a gyerekeket abban, hogy jobban megértsék önmagukat és növeljék önbizalmukat. Emellett lehetőséget biztosítanak a különböző kultúrák megismerésére, ami empátiát és nyitottságot fejleszt. Az innováció és technológia ötvözése révén a gyerekek megismerkedhetnek a digitális művészetekkel, kódolással és dizájnnal. A hagyományos és modern művészeti eszközök használata lehetővé teszi számukra, hogy kreatív ötleteiket valósággá alakítsák. A Budapest School célja, hogy a gyerekek aktív és kreatív résztvevői legyenek a világnak, hozzájárulva saját és környezetük fejlődéséhez

Mit tartalmaz ez a terület?

- Amikor valami újat hozunk létre
  - Médiahasználat
  - Művészetek stílus és formavilága,
  - Művészetek mint önkifejezési eszköz a vizuális (hagyományos képzőművészetektől a digitális művészetekig) és előadóművészetekben (dráma, tánc, zene)
  - A művészetek és az irodalom funkciójának megértése és a mindennapi életbe való beépítése
  - Innovatív fejlesztésekhez szükséges technológiai (kódolás) és gyakorlati (maker) eszköztár megismerése és alkalmazása
  - Design
4. Idegennyelvek, globális állampolgárság Egy globális világban felnőve, gyermekeinknek együtt kell élniük és dolgozniuk sokféle emberrel különböző kultúrákból. Az idegennyelvek ismerete lehetővé teszi számukra a hatékony kommunikációt és együttműködést, ami elengedhetetlen a sikerhez mind a munkahelyi, mind a személyes kapcsolatokban. A globális szemlélet pedig segít abban, hogy megértsék a világ összefonódását és saját szerepüket benne, így képesek lesznek lokálisan is hatással lenni, miközben globálisan gondolkodnak. Ez a tudatosság növeli empátiájukat, kulturális érzékenységüket és társadalmi felelősségérzetüket, amelyek szükségesek a jövő kihívásaival való szembenézéshez. Céunk, hogy gyermekeink nyitottak, toleránsak és aktív résztvevők legyenek a globális közösségben, így hozzájárulva egy békésebb és összetartóbb világ kialakításához.

Mit tartalmaz ez a terület?

- Írott és beszélt idegen nyelvi kommunikáció
  - Interkulturális kommunikáció
  - Globális állampolgárság
5. Testi és lelki harmónia A Budapest Schoolban külön tantárgyként kezeljük a testi és lelki harmóniát, mert ma már tudjuk, hogy az egészség és boldogság tanulható. Az utóbbi évek kutatásai megmutatták, hogyan élhetünk hosszabb, egészségesebb és kiegyensúlyozottabb életet. Ezért tanítjuk a gyerekeket, hogyan működik a testük és az elméjük, valamint hogyan maradhatnak egészségesek és boldogok. Foglalkozunk a szexualitás, a függőségek, a mobiltelefonok hatásai, az egészséges táplálkozás és a testmozgás témáival. Az extra fókusz segít nekik tudatos és kiegyensúlyozott életet élni.

Mit tartalmaz ez a terület?

- Önismeret és önbizalom

- Rugalmasság (reziliencia)
- Egészséges testi fejlődés
- Saját igényekhez képest megfelelő táplálkozás
- A természettel való kapcsolódás

A tantárgyak a Budapest Schoolban a tanulás tartalmának minimumát jelölik ki, a tantárgyi struktúrát a Nemzeti alaptanterv határozza meg. Az iskola a tantárgyakon átívelő fejlesztési területeket határoz meg.

Az iskolában egy foglalkozás egyszerre több fejlesztési irányelvnek is megfelelhethet. Egy modul során gépesíthetünk egy ökológiai tantervet (Természettudomány) úgy, hogy közben megismerjük a gazdálkodás történelmi és szocio-kulturális hátterét (Kultúra és társadalom), és a szabad levegőn végzett munkával a testünket és a lelkünket egyaránt ápoljuk (Testi és lelki harmónia).

Út az esélyegyenlőség felé

A Budapest School lehetőséget kíván biztosítani arra, hogy a társadalom minél szélesebb rétegeiből kerülhessenek be gyerekek, hogy a családok társadalmi, gazdasági státuszától függetlenül, kizárólag saját fejlődési útjuk kiteljesedése jegyében válhassanak a közösség részévé.

Tudjuk, hogy az esélyek sosem egyenlőek, tenni viszont lehet azért, hogy minél kiegyenlítettébbek legyenek. A következő területeken a családok kiválasztásakor és az iskolába járó gyerekekkel való partneri kapcsolatban azon dolgozunk, hogy senki se érezhesse magát hátrányosan megkülönböztetve testi, szellemi, kulturális, szociális, nemi vagy hitbéli egyedisége miatt.

A társadalmi státuszban

A Budapest Schoolba járó családok legalább 30%-a kevesebb hozzájárulást fizet, mint amennyi az iskola működésének teljes bekerülési költsége. Az ő számuk, az általuk fizetendő hozzájárulás mértéke a támogató családoktól függ. Minél érzékenyebb, minél nagyvonalúbb egy közösség azok irányába, akik nem tehetik meg, hogy a gyerekük tanulásáért kifizessék az ahhoz szükséges költségeket, annál nagyobb mértékű a társadalmi státuszbeli esélyegyenlőség egy adott Budapest School tanulóközösségekben.

A nemek arányában

A Budapest School tanulóközösségeiben a nemek arányának kiegyenlítésére törekszünk. Folyamatosan monitorozzuk a fiúk és lányok arányát az egyes közösségekben, és ha az elcsúszik valamely irányba, akkor a felvételi során a kiegyenlítés irányába hozunk döntéseket.

A kulturális és vallási egyediségekben

A BPS-iskolában meghatározó, észrevehető a családok értékrendje, mert a családok részei a közösségnek. A családok pedig jöhetnek azonos, de jöhetnek diverz kulturális és vallási környezetből is. Az ő szempontjaik tiszteletben tartása mindaddig kiemelten fontos, amíg az nem veszélyezteti a közösségben együtt tanuló gyerekek fejlődését.

A fejlődés sebességében

A Budapest School lehetőséget biztosít arra, hogy minden gyerek a saját tempójában, a saját maga által kijelölt és komfortos tanulási úton haladjon addig, amíg ebben a mentortanárával és a szüleivel is közös megállapodást kötnek. A fejlődés sebessége azonban nem akadályozhatja a közösségben tanulást. A tanulószervezők felelőssége annak meghatározása, hogy a közösségben lassabban fejlődő gyerekek mennyiben veszélyeztetik, vagy mennyiben segítik a tanulószervezést a közösség egésze szempontjából.

A tanulás tartalmában

A BPS-iskolában minden gyereknek van saját célja. Ennek hossza, komplexitása minden esetben egyedi, függ a gyerek érdeklődésétől, érettségétől, családi helyzetétől, mentális és fizikai állapotától. A tanulás tartalmában

mindenkinek van lehetősége arra, hogy a maga útját járja, ha figyelembe veszi, hogy ezt a közösség részeként kell tennie.

A testi és szellemi egyediségben

A Budapest School tanulóközösségeiben a tanulószervezők felelőssége annak eldöntése, hogy egy adott közösség milyen mértékben tud befogadni sérült, vagy sajátos nevelési igényű gyerekeket. Az ő befogadásukkor és a velük való kiemelt foglalkozáskor mindig arra a kérdésre kell válaszolni, hogy tudjuk-e garantálni a gyerek fejlődését, elég biztonságos-e a közeg a számára, és az iskolában való szerepe miként segíti a többi gyerek fejlődését.

A döntéshozásban

A Budapest School-döntéshozatal nem többségi és nem konszenzusos megállapodások alapján történik. A döntések esélyt adnak arra, hogy minden kellően biztonságos, elég jó javaslatot ki lehessen próbálni akkor, ha az nem áll szemben a közösen elfogadott célokkal, és nem sérti bármely egyén érdekeit olyan mértékben, ami sérti a biztonságérzetét.

A különleges bánásmódot igénylő gyerekek

A sajátos nevelési igényű (SNI) és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel (BTMN) küzdő gyerekeknek joga, hogy képességprofiljuknak megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljenek. A gyerekeknek ezt az igényét minden esetben és kizárólag az erre a feladatra dedikált szakértői bizottságok állapíthatják meg vagy zárhatják ki állami vagy magánellátás keretén. A Budapest Schoolban a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek tanulásának támogatása tanulóközösségenként eltérhet, de az alábbi alapelvek érvényesítése fontos:

- A trimeszterenkénti részletes rubric visszajelzések lehetővé teszik a gyerek haladásának nyomon követését, így a tanulással összefüggő elakadások és iskolai jólléttel kapcsolatos problémák időben történő észlelését is.
- A mentoroknak ismerniük kell a gyerekek sajátosságait. A szülőnek és a mentornak őszintén, egymást segítve kell a gyerek egyéni támogatására felkészülniük. Amikor felmerül a sajátos nevelési igény (SNI) ill. beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek (BTMN) gyanúja, ez sokszor nehéz beszélgetéseket is jelent - ebben a mentorok a gyógypedagógiai felelős (LINK!!!) valamint a gyógypedagógiai koordinátor (LINK!!!) segítségére támaszkodhatnak.
- A tanulószervezésnek, a moduloknak, a foglalkozásoknak a gyerekek képességprofiljának ismeretében differenciálnak kell lenniük. Fontos, hogy a gyerekek sajátos igényeit a szaktanárok, külsős modulartó tanárok is ismerjék, a személyre szabott támogatás biztosítása érdekében.
- Minden folyamatban lévő és lezárult gyógypedagógiai vizsgálatnak kell, hogy legyen visszakereshető dokumentációja.
- A szakvéleményekben javasolt fejlesztőórák a szülőkkal egyeztetve és együttműködve megvalósulnak a gyerek heti rendjével összhangban. A fejlesztés ívét egyéni fejlesztési tervben rögzíti a fejlesztést végző szakember.
- A tanároknak együtt kell működniük a gyerek fejlesztésében részt vevő szakemberekkel.

A tanulási élmény

A személyre szabható közösségi iskola

Az iskola több helyszínen működik. A gyerekek az iskolában kisebb közösségekbe tartoznak, a *tanulóközösségekbe*. Ezek a közösségek legfeljebb hat évfolyamot átölelő, 6-60 fős tanulási közösségekként működnek. A tanulóközösségek se jogi, se szervezeti szempontból nem önálló iskolák, nem összevont osztályok. A

tanulóközösség nem más, mint az iskola egyik szervezeti egysége, ami önálló identitással, sajátos szubkultúrával, szabályokkal rendelkezhet.

A kisközösségükön belül a gyereket többfajta csoportbontásban tanulnak, és idősebb korban (10-12 év felett) különböző osztályok, közösségek tagjai is összeállhatnak egy-egy foglalkozásra, kurzusra, de identitásban, „egymáshoz-tartozás érzésben” a tanulóközösség az elsődleges közösségük. A közösség tagjai együtt és egymástól tanulnak.

Az egyes tanulóközösségeket *tanulásszervező* tanárok (tanulásszervezők) csapata vezeti. Minden gyereknek van egy kitüntetett tanára, a *mentora*, aki egyéni figyelmével a fejlődésben segíti. Minden gyerek a mentortanára segítségével és a szülők aktív részvételével trimeszterenként meghatározza a *saját tanulási céljait*.

A tanulásszervezők *modulokat* hirdetnek ezen célokból, és a tantárgyak tanulási eredmények alapján. A modulok reflektálnak a mai világ alapvető kérdéseire, integrálják a tudományterületeket és művészeti ágakat, azaz a tantárgyakat, és egyenlő lehetőséget adnak a tudásszerzésre, az önálló gondolkodásra és az alkotásra a gyerekek mindennapjaiban.

A modulok végeztével a gyerekek eredményei bekerülnek saját *portfóliójukba*, melyek tartalmazhatnak önálló vagy csoportos alkotásokat, tudáspróbákat, vizsgafeladatokat, egymás felé történő visszajelzéseket, a fejlődést jól mérő dokumentációkat vagy bármit, amire a gyerek és tanárai büszkék vagy amit fontosnak tartanak. Erre a portfólióra épül a Budapest School *visszajelző és értékelő rendszere*.

A gyerekek mindennapjait meghatározó modulok több műveltségi területet, többféle kompetenciát, több tantárgy anyagát is lefedhetik, és egy tantárgy anyagát több modul is érintheti. Ezért is mondhatjuk, hogy a BPS iskolákban a tantárgyközi tevékenységek vannak előtérben. Az iskola szándéka, hogy a gyerekek folyamatosan fejlődjenek a világ tudományos megismerésében (STEM), a saját és mások kulturális közegéhez való kapcsolódásban (KULT), valamint a testi-lelki egyensúlyuk fenntartásában (Harmónia), vagyis a *kiemelt tantárgyközi fejlesztési területekben*.

Az iskola szerint az a tanárok döntése, hogy a gyerekek kémia órán kísérleteznek, vagy kísérletezés órán foglalkoznak kémiával. A iskola annyit határoz meg, hogy a 7–10. évfolyamszinten kémia tantárgyhoz kapcsolódóan 73 különböző tanulási eredményt kell elérni, és kísérletezéssel kapcsolatban pedig 21 különböző tanulási eredményt több különböző tantárgyból (ezekből csak 8 kapcsolódik a kémia tantárgyhoz).

Tehát a tantárgyak a tanulás tartalmi elemeinek forrása és keretei: a tanulandó dolgok halmazaként működik. Az, hogy milyen csoportosításban történik a tanulás, az a szaktanárookra van bízva. A gyerekek lehet, hogy csak félévente, az elszámolás időszakában találkoznak a tantárgyak taxonómiájával. Ebben az időszakban veti össze minden gyerek és mentor, hogy amit tanultak, alkottak és amiben fejlődtek, az hogyan viszonyul a társadalom és a törvények elvárásaival, a Nemzeti alaptantervvel.

Az iskola a NAT tantárgyak témaköreit, tartalmát és követelményeit *tanulási eredmények* halmazaként adja meg. A gyerekek feladata az iskolában, hogy tanulási eredményeket érjenek el és így sajátítsák el a tantárgyak által szabott követelményeket. Tanulási eredményeket modulok elvégzésével (is) lehet elérni, tehát a modulok elsődleges feladata, hogy a tanulási eredményekhez vezető utat mutassák.

Az iskolában egyszerre jelennek meg a NAT tantárgyi elvárásai, a közoktatást szabályozó törvények szándékai, a gyerekek saját céljai és a mai világra való integrált reflexió.

A tanulás rendszerszemléletű megközelítése

Az oktatás tartalmának előzetes szabályozása helyett a Budapest School a tanulás módjára helyezi a hangsúlyt. Az iskola alapelve, hogy integratív módon folyamatosan keresse és fejlessze a pedagógiai, pszichológiai és szervezetfejlesztési módszereket, amelyek korszerű módon tudják segíteni a tanulás tanulását, az egyéni és csoportos fejlődést, a konfliktusok feloldását.

A tanulás tartalmát tekintve a Budapest School a NAT tartalmára támaszkodik. A Budapest School Modell pedig a tanulás rendszerét, annak folyamatát szabályozza. E dokumentum alapján a NAT tanulási

eredményein történő végighaladás mellett a Budapest School nagy hangsúlyt fektet a gyerekek saját tanulási céljaira és a célállítási módjára.

Saját tanulási célok, tanulási szerződés és a szerződő beszélgetések

Minden gyerek megfogalmazza és trimeszterenként újrafogalmazza a *saját tanulási céljait*: eredményeket, amelyeket el akar érni, képességeket, amelyeket fejleszteni akar, szokásokat, amelyeket ki akar alakítani. A saját célok elfogadásakor a gyerek és a mentora a szülővel együtt *tanulási szerződést* köt.

Csak olyan célok kerülhetnek a saját célok közé, amelyek minden érintettnek biztonságosak. Annyi megkötés van, hogy céloknak mindenképp ki kell terjedni a tantárgyi tanulási eredményekre (*“hogy és mennyit akarok elérni a NAT-ból származó tanulási eredményekből”*) és a tantárgyi rendszeren kívüli célokra, feladatokra is.

Trimeszterenként a tanulásszervezők és a gyerekek megállnak, reflektálnak az elmúlt időszakra, és a tapasztalatok, valamint az elért célok ismeretében és az új célok figyelembevételével újraszervezik a foglalkozások rendjét, tehát azt, hogy mikor és mit csinálnak majd a gyerekek az iskolában. A mindennapi tevékenység során tapasztalt élmények, alkotások, elvégzett feladatok, kitöltött vizsgák, tehát mindaz, ami a gyerekekkel történik, bekerül a portfóliójukba. Még az is, amit nem terveztek meg előre.

A gyerekeket a mentoruk segíti a saját célok kitűzésében, a különböző választásoknál, a portfólióépítésben, a reflektálásban. A tanulási célok kitűzése az önirányított tanulás fokozatos fejlődésével és az életkor előrehaladtával folyamatosan egyre önállóbb tevékenységgé válik. Tanulási útjukon, céljai kitűzésében a mentor kíséri végig a gyerekeket.

A Budapest School személyre szabott tanulásszervezésének jellegzetessége, hogy a gyerekek a saját céljuk irányába haladnak, az adott célhoz az adott kontextusban leghatékonyabb úton. Tehát mindenki rendelkezik saját célokkal, még akkor is, ha egy közösség tagjainak céljai a tantárgyi tanulási eredmények azonossága, vagy a hasonló érdeklődés miatt akár 80% átfedést mutatnak.

A NAT műveltségi területeiben és a tantárgyakban megfogalmazott követelmények teljesítése is célja a tanulásnak, a tanulás fő irányítója azonban más. Mi azt kérdezzük a gyerekektől, hogy *ezen felül* mi az ő személyes céljuk.

Hármas beszélgetés, szerződő beszélgetés

A tanulási szerződés egy megállapodás a tanárok, a gyerek és a szülők között, ami a trimeszter rendszerességgel megtörténő szerződő beszélgetés során születik meg. BPS-szülők, a mentorok és a BPS-gyerekek kötelezően részt vesznek ezen az online vagy jelenléti beszélgetésen. Természetesen előfordulhat, hogy egyik szülő nem tud részt venni, vagy kivételes körülmény miatt a szerződés aszinkron születik meg.

Tanulási szerződés

Trimeszterenként a gyerek-mentor-szülő által kitűzött saját célokat, az ezekhez kapcsolatos vállalásokat a tanulási szerződések tartalmazzák. A tanulási szerződések a gyerekek, az érintett tanárok és a szülők számára visszakereshetőek és elérhetőek, azokat a gyerek portfóliójának részének kell tekinteni.

Mentorálás

Minden gyereknek van egy *mentora*, aki a saját céljainak megfogalmazásában és a fejlődése követésében segíti. A mentor segít az általa mentorált gyerekeknek, hogy a tantárgyi fejlesztési célok és a saját magának megfogalmazott saját célok között megtalálja az egyensúlyt, és segít megalkotni a gyerek *saját tanulási tervét*.

Minden gyerek rendszeresen, legalább kéthetente, találkozik a mentorával, hogy átbeszéljék hol is tart a gyerek a céljai elérésében, milyen lehetőségei, döntései és tervei vannak. A mentor feladata segíteni a gyereket felismerni céljait, lehetőségeit és megtalálni a saját válaszait. A kapcsolat lényege, hogy intim, közvetlen, őszinte, gyerekfókuszú és rendszeres.

Mentoridő

A gyerekeknek van rendszeres, minimum kéthetente egy órás *mentorbeszélgetésük*, amikor a mentor a gyerek számára egyéni, minőségi figyelmet ad. A mentor ilyenkor a gyereket segíti a saját céljainak megfogalmazásában és hogy legyen lehetősége reflektálni a saját fejlődésére. Ez az idő a gyerekek és a mentorok számára kötelező foglalkozás.

Mentoridő struktúrája

A mentoridő, struktúrált, a mentor által vezetett beszélgetés. Ezekhez sorvezetőként a következő kérdéseket javasolja a BPS-model:

- Mi *van* most? Hogy van a mentorált, mi foglalkoztatja mostanában. Mi az, amiről mindenképpen kell ma beszélni?
- Mi *volt* az elmúlt időszakban? Mivel haladt, mit tanult, milyen problémái voltak a mentoráltként? Mi ment jól, mi volt nehézség? Milyen tanulságok vannak?
- Mi *lehetne* az új időszakra a cél, miket lehetne megcsinálni, kipróbálni, változtatni, folytatni?
- Mi *lesz* ebből a terv? Mi az a 2-3 dolog, amit ezért biztosan meg fogsz tenni? Milyen érzések vannak benned ezzel kapcsolatban? Kire/mire számíthatsz ebben? Milyen nehézségekre számíthatsz? Mik azok az erőforrásaid amik már most rendelkezésedre állnak ahhoz, hogy ezeken a nehézségeken átlendülj? Hogyan tudok neked én segíteni?

Érdemes feljegyezni, hogy milyen kérdések merültek fel, és a mentorált milyen válaszokat adott magának.

GROW modell

Minden mentornak meg kell találnia azokat a kérdéseket, amik ott és akkor segítik a mentorált fejlődését. Alapjában azt javasoljuk, hogy minden mentor a GROW modellt szabja magára. A GROW modell egy nagyon egyszerű és nagyszerű coaching modell. A szó maga azt jelenti: „növekedés”, a betűk feloldása pedig a következő:

- *Goal*: CÉL
- *current Reality*: JELENLEGI HELYZET
- *Options, obstacles*: LEHETŐSÉGEK, AKADÁLYOK
- *will, way forward*: SZÁNDÉK, ÚT ELŐRE

A GROW coaching modell használatát a szakirodalom egy utazás megtervezéséhez hasonlítja. Ahhoz, hogy egyáltalán elérj valahová, tudnod kell, hová akarsz menni (cél), és azt is, hogy hol vagy jelenleg (jelenlegi helyzet). Aztán az úticél eléréséhez ismerned kell, hogy hogyan juthatsz oda, mik lehetnek az akadályok, végül pedig el kell határoznod magad, hogy el is indulsz és legyőzöd ezeket.

G: Célkitűzés. A mentor segít a gyerekeknek abban, hogy reális célt tűzzön ki magának. A célkitűzésben segíthet az, ha a cél SMART cél, tehát legyen elérhető, reális, időkerethez kötött, mérhető és konkrét.

R: Jelenlegi helyzet meghatározása. Kritikus pont, hiszen sokszor a gyerek úgy akar célt kitűzni, hogy nem gondolja át alaposan jelenlegi helyzetét és azt, így nem rendelkezik a megfelelő mennyiségű információval ahhoz, hogy reálisan lássa lehetőségeit.

O: Ha sikerül az előző lépésben ismertetett helyzetmeghatározás, a mentor és a gyerek ötletbörzét tarthat a lehetőségekről. A lényeg megtalálni a lehető legtöbb választási lehetőséget, hogy aztán könnyebb legyen dönteni hogy merre induljon a gyerek. Fontos, hogy a mentor segítse kliensét elszakadni gondolati korlátaitól, segítsen neki “messzebbre látni”. Fontos felmérni az akadályokat is.

W: Szándék, elhatározás. A mentor ebben a szakaszban segít a kliensnek biztosítani azt, hogy valóban el is induljon a célja felé. A munka könnyebik része volt a terep felmérése és a lehetőségeket áttekintése. Most jön az oroszlánrésze, amikor a kliensnek tennie is kell, méghozzá nap mint nap azért, hogy el is érje a célját. A mentor feladata a támogatás, motiválás, inspiráció és a számonkérés is.

Mentor vagy coach

A BPS-mentor néha coach-a, néha mentora a gyerekeknek. A szakirodalmi különbség a két fogalom között az, hogy a coach nem ismeri a kliensének szakterületét, nem ad tanácsot, nem ért jobban a kliensénél a területhez, ezért tényleg csak abban tud segíteni, hogy a kliens megtalálja a saját válaszait. Ezzel szemben a mentor az, aki „csinálta már” (have done it), tapasztalati alapján tanácsokkal tudja ellátni a mentoráltat. A BPS-mentor ebben az értelemben egy tapasztalt, integráns felnőtt, aki tud segíteni a gyerekeknek érettebb, önállóbb, boldogabb felnőtté válni. Szóval néha tanácsokat ad. A BPS-mentor ugyanakkor tud coach is lenni. Nem kell ahhoz nagyon érteni az emeltszintű biológiához, hogy segíteni tudjunk egy gyereket abban, hogy ha a céljai úgy kívánják, akkor hetente kétszer üljön le tanulni.

A tanulási szerződés

A tanulási szerződés a gyerek, mentor és a szülő közötti, ami rögzíti

1. a gyerek, a mentor (iskola) és a szülő igényeit, elvárásait; ezek lehetnek: „*szeretném, ha a gyerekem naponta olvasna*” típusú folyamatra vonatkozó kérések, vagy erősebb „*változtatnod kell a viselkedéseden, ha a közösségben akarsz maradni*” típusú igények, határok megfogalmazása;
2. a gyerek céljait a következő trimeszterre, vagy a tanév végéig;
3. a gyerek, mentorok (iskola) és szülő vállalásait, amivel támogatják a cél elérését és a felek igényének teljesülését.

A tanulási szerződésre jellemző:

- A kitűzött célokat minél specifikusabban és mérhetőbben kell megfogalmazni. Javasolt az OKR (Objectives and Key Results, azaz Cél és Kulcseredmények) vagy a SMART (Specific, Measurable, Achievable, Relevant, Time-bound, azaz Specifikus, Mérhető, Elérhető, Releváns és Időhöz kötött) technika alkalmazása, hogy minél specifikusabb, teljesíthetőbb, tervezhetőbb és könnyen mérhető célokat tűzzenek ki.
- A kitűzött célokban való megállapodást követően, megállapodást kell kötni arról is, hogy ki és mit tesz azért, hogy a gyerek a célokat elérje.
- A mentor a teljes tanulóközösséget (a többi tanárt, a közösséget) képviseli a megállapodás során.

A tanulási szerződést néha hívjuk *megállapodásnak* is. A megállapodás és szerződés szavakat az iskola szinonimának tekinti. A *learning contract* az önirányított tanulást hangsúlyozó felnőttképzéssel foglalkozó irodalomban bevett szakkifejezés már a 80-as évektől (Knowles, 1977).

Egy másik szakterületen, a pszichoterápiás munkában a terápiás szerződések megkötésekor a közös munka kereteinek kialakítását és fenntarthatóságát hangsúlyozzák (Perczel, 2009). Erre is utalunk a tanulási szerződés elnevezéssel. És van, amikor a *hármass szerződés* kifejezést használjuk, hangsúlyozva, hogy mind a három szereplőnek, gyerekeknek, tanárnak és szülőnek elfogadhatónak kell tartania a szerződés tartalmát.

A Budapest School tanulóközösségei

A Budapest School iskola a gyerekek (családok) és tanárok kisebb közösségeiből, a *tanulóközösségekből*, áll. Ezek a közösségek (szervezeti szaknyelven) önálló szervezeti részegységek a nagy iskolában. A gyerekek szempontjából a tanulóközösség az ő elsődleges közösségük az iskolán belül, az a biztonságot adó közösségük, ahova tartozni tudnak és akarnak. A tanárok szempontjából a tanulóközösség egy belátható gyerek- (család-) közösség, akik tanulásukért és a jóllétükért felelősséget tudnak vállalni egy kis tanárcsapattal közösen.

A tanulóközösségek nem osztályok, nem iskolák, nem évfolyamok, nem az egy telephelyen tanuló gyerekek összessége, hanem a BPS tanulóközösségei. Jellemző rájuk, hogy

- A tanulóközösségeket a tanulás-szervező *tanár csapatok* vezetik;
- A tanulóközösségek maguk alakítják ki saját szabályukat, normarendszerüket, szokásaikat és kultúrájukat.

- A tanulóközösségek maguk alakítják a tagjaik órarendjét, foglalkozásait, és ebben nem kell más tanulóközösségekhez igazodniuk.

A tanulóközösségek fogalma eltér az iskolai osztályoktól, mert

- különböző évfolyamon lévő gyerekek tartozhatnak egy közösségbe;
- jellemzően kisebb csoportokban tanulnak a gyerekek, amíg az iskolai osztályok elsődleges feladata, hogy az osztály gyerekeit együtt tanítsa a tanár.

::: tip Kapcsolódás

Az Alternatív Közgazdasági Gimnázium *kisiskola* modellje adta számunkra az elsődleges inspirációt. Az AKG-ban harminc éve a teljes gimnázium 8 önálló pedagógia műhelyből, a kisiskolákból áll. A kisiskolák önálló teret kapnak a nagy épületen belül, maguk döntenek a fizikai térről, van saját tanár csapatuk és saját szokásaik. Ez a gondolat keveredett az eredetileg szoftverfejlesztő cégek *agilis csapatok* fogalmával. A modern cégek olyan kisebb csapatokat hoznak létre a nagy vállalatban, ahol keresztfunkcionális csoportokban minden eszköz, szakértelem megvan ahhoz, hogy önállóan terméket hozzanak létre. A tanulóközösségeket vezető tanár csapatok agilis csapatoknak tekinthetők.

:::

A tanulóközösség egy gyerek elsődleges közössége.

A tanulóközösségeket tanárok vezetik

A tanulóközösség fontos célja, hogy biztonságot, támogatást nyújtson, és *így* segítse a közösség tagjainak a minőségi tanulását. A tanulóközösségeket tanárok irányítják, őket hívjuk tanulásszervezőknek. Ők felelnek a tanulás tartalmáért, a foglalkozások meghirdetéséért és a tanulási eredmények nyomon követéséért. Ők döntenek arról, hogy ki és milyen feltétellel lehet tagja a közösségnek.

A tanulóközösség állandó, a gyerekek és a tanárok fluktuációja lehetséges

A tanulásszervező tanárok vagy gyerekek kilépése a tanulóközösség fennállását nem érinti, helyettük a tanulóközösség új tanulásszervező tanárt és gyereket vehet fel.

A tanulóközösség létrehozásakor arra kell törekedni, hogy olyan gyerekek tanuljanak együtt, akik támogatni tudják egymást a tanulásban. A gyerekek mindaddig a tanulóközösség tagjai, amíg ott jól tudnak tanulni, és a közösség és a gyerek kapcsolata gyümölcsöző.

A tanulóközösség egy családias közösség.

A tanulóközösségeknek saját fókuszuk, helyszínük, stílusuk alakulhat ki

A tanulóközösségek nemcsak abban térnek el egymástól, hogy kevert korcsoportban, más korosztályú gyerekek, más érdeklődések mentén, és ily módon más célokat követve tanulnak, hanem területileg, regionálisan is eltérőek lehetnek.

A tanulóközösség-rendszerben lehetőség van arra, hogy adott tanulási környezetben úgy váltakozhassanak a hangsúlyok a csoport és az egyén érdeklődését követve, hogy közben fennmaradjon a tanulási egyensúly a tantárgyak között. Ezért a tanulóközösségek órarendje, alkalmazott pedagógiai módszerei, az tantárgyak összevonásának módja eltérő lehet.

Van olyan tanulóközösség, amely a fejlesztési célok eléréséhez és a saját célok mentén már 6 éves gyerekek tanulásánál a robotika eszközeit használja, másutt drámafoglalkozásokkal fejlesztik 12 éves gyerekek a szövegértésüket és éntudatukat.

A tanulóközösségekben a gyerekek nagymértékben befolyásolják, hogy mit és hogyan tanulnak és alkotnak

A tanulóközösségekben (a tanulószervezők által meghatározott kereteken belül) megfér egymással több, különböző saját céllal rendelkező gyerek addig, amíg a tanulószervezők minden gyerek számára biztosítani tudják a tantárgyak által meghatározott tanulási eredmények elérését.

A tanulószervezők feladata és felelőssége, hogy olyan közösségeket építsenek, amelyek kellően diverzek, és mégis jól működnek. A közösségnek a gyerekek igényeit és a NAT céljait egyaránt ki kell elégítenie.

A tanulószervezők választási lehetőségeket kínálnak (azaz modulokat dolgoznak ki), amikből a gyerekek (a mentoruk és szülei segítségével) a saját céljaikat, érdeklődésüket leginkább támogató saját tanulási tervet és utat alkotnak.

Eltérhet, hogy egy-egy gyerek mit tanul, ezért az is, hogy mikor és hogyan sajátítja el a szükséges ismereteket: egy közösségben megfér a központi felvételre fókuszáló 11 éves gyerek, és aki ekkor inkább a Minecraft programozásában akar elmélyedni, ezért más képességek fejlesztésével lassabban halad.

Csatlakozás a tanulóközösségekhez

Arról, hogy egy gyerek csatlakozhat-e egy tanulóközösség közösségéhez, a tanulószervezők döntenek, figyelembe véve a gyerek életkorát, a közösségben való eligazodását, érdeklődését, saját fejlődési igényét. A kiválasztás fő elve, hogy a közösség fejlődjön minden gyerek csatlakozásával.

Tanulóközösségek osztályai és csoportbontásai

Egy tanulóközösségek minimális létszáma hat, maximális létszáma 60 fő és a tagok évfolyamszintje között maximum hat évfolyam lehet. Egy tanulóközösségbe több osztály gyerekei tartozhatnak, de a tanulóközösségek nem tekinthetők összevont osztályoknak. Az egy osztályba tartozó gyerekek tanulási célja nagyon hasonló, az évfolyamhoz tartozó tanulási eredményeket el szeretnék érni.

A BPS mindennapjaiban a gyerekek a közösségeknél és az osztályoknál nagyobb csoportban is tanulhatnak.

A tanulóközösségekben az idő legnagyobb részében a közösséget kisebb csoportokba bontják a tanulószervezők, hogy a tanulás hatékonyabb legyen.

- Egyes foglalkozások vagy modulok (tanulási-tanítási egységek) során egy-egy projektre szerveződnek, ilyenkor általában az eltérő képességű és életkorú gyerekek is kitűnően tudnak együtt dolgozni.
- Más foglalkozások vagy modulok esetén a csoportokat a tanár képességszint alapján hozza létre. Ilyen csoportok lehetnek a másodfokú egyenletek megoldóképletét megismerő csoport, az írni tanulók csoportja, vagy egy angol nyelvű újság szerkesztésére és megírására alakult modul, ahol a nyelvismeretnek és a szövegalkotási képességnek már egy olyan szintjén kell állni, hogy a projektnek jól mérhető kimenete lehessen.
- Vannak olyan foglalkozások és tanulási modulok, amikor kifejezetten az egy évfolyamra járó gyerekek tanulnak együtt, mert például a 9. évfolyamos matematika tantárgyhoz tartozó tanulási eredmények elérésén dolgoznak.

Több szintje van a csoportmunkának.

1. A tanulóközösség közössége heti rendszerességgel tarthat iskolagyűlést, fórumot, plenárist, iskolakonferenciát. Ilyenkor a tanulóközösség közössége dolgozik együtt.
2. Egy tanulási modul csoportjának rendezőelvé lehet:
  1. egy képességszinten lévő gyerekek tanulnak együtt;
  2. a közös érdeklődés hozza össze a csoporttagokat;
  3. direkt a véletlenszerűségben van az érdekesség, mert keveredni akarnak;
  4. kölcsönös szimpátia és vonzalom a modultagok között: most azért vannak egy csoportban, mert egy csoportban akartak lenni.
3. Egy-egy foglalkozáson belül is sokszor csoportot alkotunk, az előző elvek alapján.

Arra is lehetőség van, hogy egy csoport tagjai több tanulóközösség tagjaiból álljanak össze, ha az támogatja a tanulást és az utazás biztonságosan megoldható.

Különböző tanári szerepek

A Budapest Schoolban a gyerekek azokat a felnőtteket tekintik tanárunknak, akik minőségi időt töltenek velük, és segítik, támogatják vagy vezetik őket a tanulásukban. Több szerepre bontjuk a tanár fogalmát: a gyerek legjobban egy felnőtthez kapcsolódik, a *mentorához*, aki rá különösen figyel. A foglalkozásokon megjelenhetnek további tanárok, a *szaktanárok*, akik egy adott foglalkozást, szakkört, órát, kurzust vezetnek. Szervezetileg minden tanulóközösségnek van egy állandó *tanárcsapata*, a *tanulásszervezők*, akik a mentorokból és a szaktanárokból állnak össze. A tanulóközösség mindennapjait a tanulásszervezők határozzák meg.

A tanulásszervezők, mentorok legalább egy tanévre elköteleződnek, szemben a szaktanárokkal, akik lehet, hogy csak egy pár hetes projekt keretében vesznek részt a munkában. A tanulásszervezők általában mentorok is, de nem minden esetben. Egy tanulásszervező lehet több tanulóközösségben is ebben a szerepben, és így mentor is lehet több tanulóközösségben.

Mentor

Minden gyereknek van egy *mentora*, aki a saját céljainak megfogalmazásában és a fejlődése követésében segíti. Minden mentorhoz több gyerek tartozik, de nem több, mint 12. A mentor együtt dolgozik a tanulóközösség többi tanulásszervezőjével, a szülőkkel és az általa mentorált gyerekekkel. A mentor segít az általa mentorált gyerekeknek, hogy a tantárgyi fejlesztési célok és a saját magának megfogalmazott saját célok között megtalálja az egyensúlyt, és segít megalkotni a gyerek *saját tanulási tervét*.

A mentor a kapocs a Budapest School, a szülő és a gyerek között.

- Képviseli a Budapest Schoolt, a tanulóközösséget a szülő felé.
- Ismeri a Budapest Schoolt, a lehetőségeket, a tanulásszervezés folyamatait.
- Együtt tanul a többi Budapest School-mentorral, együtt dolgozik a tanártársaival.
- Ismeri, segíti, képviseli a gyereket.
- Az első trimeszter alatt a mentor megismeri mentoráltjának személyiségjegyeit, képességeit, érdeklődését, motivációit. Megismeri a mentorált családot.
- Trimeszterenként a mentorált gyerekekkel és szülőkkel egyetértésben kialakítja, majd folyamatosan monitorozza a mentorált gyerek haladását.
- Tudja, hol és merre tart a mentoráltja, ismeri a képességeit, körülményeit, szándékait, vágyait.
- Minimum kéthetente találkozik mentoráltjával. Követi, tudja, hogy a gyerek hogy érzi magát az iskolában, a családban, a mindennapokban.
- Segít a saját célok elérésében, felügyeli a haladást.
- Megerősíti a mentoráltjai pszichológiai biztonságérzetét.
- Mentorként nyomon követi, monitorozza a mentoráltjai fejlődését, és szükség esetén továbblendíti, inspirálja őket. Visszajelzéseket ad a mentoráltjainak. A mentorált gyerekekkel együtt rendszeresen reflektál a tanulási céljaikra és haladásukra.
- Segít abban, hogy az elért célok a portfólióba kerüljenek, biztosítja, hogy a mentorált gyerek portfóliója friss legyen.
- Összeveti a portfólió tartalmát a tantárgyak fejlesztési céljaival és jelzi, ha egy-egy tantárgyból hiány mutatkozik.
- Segíti a mentorált választásait.
- Együtt dolgozik, gondolkodik a szülőkkel, képviseli igényüket a közösség előtt.
- Megállapodik a családdal a kapcsolattartás szabályaiban.
- Bevezeti a családot a Budapest School rendszerébe.

- Erős partneri kapcsolatot épít ki a szülőkkel.
- Rendszeresen információt oszt meg.
- Elérhető.
- Asszertíven kommunikál.
- Konkrét, specifikus, mérhető megállapodásokat köt.
- Segít a gyerekekkel közös célokat állítani.
- Amikor a gyerekeknek külső fejlesztésre, mentorra, tanárra, trénerre van szüksége, akkor a családot segíti a megfelelő segítő felkeresésében, a külsőssel kapcsolatot tart, és konzultál a mentoráltja haladásáról.
- A szülő számára a mentor az elsődleges kapcsolattartó a különféle iskolai ügyekkel kapcsolatban.

A mentor egyszerre felelős a mentorált gyerek előrehaladásának segítéséért, és közös felelőssége van a mentortársakkal, hogy az iskolában a lehető legtöbbet tanuljanak a gyerekek. A mentor folyamatosan figyelemmel követi az egyéni tanulási tervben megfogalmazottakat, és ezzel kapcsolatos visszajelzést ad a mentoráltkak és a szülőknek.

Szaktanárok

A szaktanárok egy-egy foglalkozás, vagy foglalkozássorozat, modul, azaz tanulási egység megszervezéséért, lebonyolításáért felelnek. A mentort fő fókusza, hogy a gyerekek jól vannak-e. A szaktanárok fő fókusza, hogy mit tanulnak a gyerekek. Ők segítik a gyerekeket egy tanulási cél felé való haladásban akár egyetlen alkalommal, vagy éppen egy egész trimeszteren át tartó tanulási, alkotási folyamatban.

Ők általában az adott tudományos, művészeti, nyelvi vagy bármilyen más terület szakértői.

- Izgalmas, érdekes foglalkozásokat tartanak, amire felkészülnek, és amiben a gyerekeket flow-ban (Csikszentmihalyi, 1991) tudják tartani.
- Amikor a gyerekek velük vannak, akkor folyamatosan dolgoznak, figyelnek, fókuszálnak, koncentrálnak, tanulnak.
- Kedvesen és határozottan vezetik a csoportot, figyelnek arra, hogy mindenkit bevonjanak.
- Változatos, gazdag módszertani eszköztárukból mindig a foglalkozáshoz megfelelő módszert tudják elővenni.
- A foglalkozásaik fejlesztik a gyerekek kritikai gondolkodását, kreativitását, kommunikációját, úgy általában a 21. századi kompetenciákat (Trilling, 2009).

Tanulásszervező

Egy tanulóközösséget vezető tanárok állandó tanári csapatát 1–12 tanulásszervező alkotja, akik egyedileg meghatározott szerepek mentén a tanulóközösség mindennapjainak működtetéséért felelnek. A tanulásszervezők tarthatnak foglalkozásokat, sőt kívánatos is, hogy dolgozzanak a gyerekekkel, ne csak szervezzék az életüket. Ők rendelik meg a külső szaktanároktól a munkát, ilyen értelemben a tanulási utak projektmenedzserei.

- Kiszámítható, átlátható rendszert építenek, ahol a szülők és a gyerekek is biztonságban, informálva, bevonva érzik magukat.
- A tanulási célokkal rezonáló foglalkozásokat, modulokat hirdetnek meg, szerveznek le.
- A szülők és a gyerekek is érzik, értik, hogyan „történik” a tanulás. Biztosítják számukra az átláthatóságot.
- A szaktanároknak megadnak minden szükséges információt, kontextust, hogy hatékonyan tudják végezni a munkájukat.

- Megadják a résztvevőknek az informált választás lehetőségét.

Gyógypedagógiai felelős

A tanulóközösségekben a gyógypedagógiai felelős szerepet betöltő tanár nyújt segítséget akkor, ha egy gyereknek gyógypedagógiai támogatásra van szüksége: a gyógypedagógiai szükséglet feltételezésétől, a diagnózis elérésén át a szükséges fejlesztés megszervezéséig. A gyógypedagógiai felelős feladatai közé tartozik: - Megszervezi a mikroiskolában lévő gyerekeknek a szükséges gyógypedagógiai támogatást, akár külsős gyógypedagógus igénybevételével: pedagógiai véleményt készít (és/vagy igényel más tanároktól), a diagnózishoz szükséges hozzáférhető információkat begyűjti - A mentortanárokkal együttműködve segíti és utánköveti a gyerekek fejlődését gyógypedagógiai szempontból: megszervezi a szakértői vélemény szerinti javasolt fejlesztő foglalkozásokat. - Kapcsolatot tart a Budapest School Általános Iskola és Gimnázium gyógypedagógiai koordinátorával. - Összekötő szerepet tölt be a szülők és a fejlesztő szakemberek között.

Egyéb szerepek

Iskolapszichológus

A Budapest School mikroiskolaiban iskolapszichológusok dolgoznak az itt tanuló gyerekek és családok, illetve az itt dolgozó tanárok mentális és pszichés nehézségek megelőzése és megsegítése érdekében.

Az iskolapszichológus mindig az adott iskola, az ott jelen lévő családok és tanárok igényei szerint dolgozik. Az adott mikroiskolában vannak fix feladatai, azonban a munkája nagy része az éppen felmerülő kérdésekhez alkalmazkodik.

Az iskolapszichológus feladatai a teljesség igénye nélkül: - Csoportos foglalkozások megtartása-témájuk alapján közösségfejlesztő, EQ-fejlesztő, önismereti, bullying, pszichoedukációs, szexedukációs, pályaorientációs, tanulásmódszertani, stb. - Pszichológiai tanácsadás nyújtása egyéni helyzetben a gyerekek/serdülőknek- akár a gyerek foglalkozásának időpontjában, a tanulószervezőkkel előre egyeztetve. Az alkalmak során pszichoterápiás beavatkozás nem történik. - Szülőkonzultáció- az iskolába járó gyerekek szülei egyéni konzultáció keretében fordulhatnak az iskolapszichológushoz gyermekükkel kapcsolatos kérdéseikkel - Gyerekek, családok megfelelő szakemberhez való irányítása- az iskolapszichológus a gyerek felmérése és megismerése után beszél meg a szülővel (14 év fölött a serdülő jelenlétében), hogy szükséges-e további szakembert felkeresni (egyéni terápia, csoportterápia, családterápia, mediáció, stb.) - Más szakemberekkel való egyeztetés (pl. iskolán belüli gyógypedagógus, külsős pszichológus) - Már továbbirányított esetek utánkövetése - Tematikus szülőcsoportok megtartása (szülői körök részeként, vagy önálló alkalmakként), vagy a tanulószervezőkkel való közös ötletelés, felkészülés az általuk tartott alkalmak előtt - Hospitálás megelőzése és a gyerekek, csoportok megismerése céljából, - Gyerekek / gyerekcsoportok megfigyelése a tanulószervezők kérésére, - Krízisintervenció biztosítása krízishelyzetben, - Tanárokkal való konzultáció- a tanárok egyénileg, vagy a tanárcsappal közösen fordulhatnak az iskolapszichológushoz az iskolával kapcsolatos kérdéseikkel (pl. egy-egy gyerek viselkedésének megváltozásánál, a gyerekek közötti megoldatlan konfliktus, vagy bullying esetén, a gyerekcsoport dinamikájának megváltozásánál), - Shadow teacher-rel való rendszeres konzultáció.

A szülőkonzultációk és a gyerekekkel való egyéni foglalkozások célja annak a felmérése, hogy az iskolapszichológushoz forduló gyerekek vagy családnak van-e szüksége további segítségre és ha igen, milyen irányba tud elindulni. 18 éven aluli gyermek egyéni konzultációjához szükséges szülői beleegyező nyilatkozat.

A BPS-ben dolgozó iskolapszichológus vállalja, hogy a pszichológusok Szakmai Etikai Kódexe szerint végzi munkáját.

Tanulási-tanítási egységek, a modulok

A *tanulási-tanítási egységek*, a Budapest School Modell szóhasználatában a *modulok* a tanulószervezés *alapegységei*: olyan foglalkozások megtervezett sorozata, amelyek során egy meghatározott időn belül a gyerekek valamely képességüket fejlesztik, valamilyen ismeretet elsajátítanak, vagy valamilyen produktumot

létrehozni. A tanítási egységek célja sokféle lehet, de kötelező elvárás, hogy a résztvevők a portfóliójukba való bejegyzésre érdemes eredményt hozzanak létre, és hogy legyen egyértelmű céljuk.

::: tip Modul = építő kocka

A modulok tehát önálló céllal, fókusszal, kerettel bíró foglalkozásegységek. Akár szakköröknek, workshopoknak, mikrotantárgyaknak, projekteknek vagy foglalkozásoknak is hívhatnánk őket. A BPS modell a legsemlegesebb szót akarja az használni, hogy a tanárok és a gyerekek tudják feltölteni tartalommal a modulokat.

:::

A modulok a tanmenet egységei

A modulok fogalmát a NAT és az Nkt. is ismeri. Ezekben a jogszabályokban tantárgyi témaköri egységet jelentenek, bár maga a NAT nem definiálja a fogalmat. A BPS modellben a modul csak annyit jelent: összefüggő foglalkozások egysége, azaz a tanulási-tanítási egységet és a modul szavakat szinonimaként kezeli. A diszciplináris tanítás egysége a diszciplináris modul, a multidiszciplináris tanítás egysége a multidiszciplináris modul.

A BPS modellben kétféle tervezéstípust ötvözzünk:

1. a hosszú távú célokból kiinduló, majd azt a szakaszosan a mindennapokra lebontó felülről lefelé tervezést ötvözzük
2. az elsődlegesen a gyerekek élményére fókuszáló és abból építkező lentől felfelé való tervezési megközelítéssel.

Az előbbi megközelítésben a tantervi célokból alakulnak a tantárgyak, azokat tematikára, tematikus egységekre bontjuk. Ebből alakulnak ki tanítási egységek, majd foglalkozásokra bontva alakul ki a gyerekek élményének megtervezése. Ezt hívhatjuk felülről-lefele (angolul top-down) tervezésnek. A lentől-felfelé (bottom-up) tervezéssel pedig, a kívánt gyerek-élménytől indulunk ki, és a tanulási-tanítási egységekből építjük újra fel a tantárgyak tartalmát, illetve az elvárt tanulási eredményeket.

Például *A koronavírus terjedése* című foglalkozás elvezethet oda, hogy a gyerek *mértani sorozatokra vonatkozó ismereteit használja gazdasági, pénzügyi, természettudományi és társadalomtudományi problémák megoldásában*. Fentről-lefelé tervezés ehhez a foglalkozáshoz úgy jutott, hogy az 9-12. évfolyam Matematika tantárgy céljaiból levezette, hogy foglalkozni kell a mértani sorozatokkal társadalmi változások elemzéséhez. A tanár úgy gondolta, hogy nem a kamatos kamattal foglalkozik, hanem a gyerekek számára éppen érdekesebb koronavírussal, azaz cél eléréséhez a gyerekek érdeklődése mentén talált utat.

A lentől felfelé tervezés pedig a gyerekek érdeklődéséből indul ki, ami jelen esetben a koronavírus. És esetleg később veszi észre a tanár és a gyerek, hogy már az 9-12. Matematika elvárásainak egy részét is teljesítették. Hisz ez előre nem volt tervezve, mert cél nem a tantárgyi követelmények teljesítése volt, hanem a téma feldolgozása.

A két tervezési módot ötvözi a BPS modell. Az agilis tervezés eredményeképp feltehetőleg az alulról felfelé tervezés indul meg: itt és most mire van igényük a gyerekeknek. Idővel, például az év vége fele, vagy az érettségi vizsgához közeledve egyre erősebb lesz a fentről lefelé tervezés, és ez így van helyén. Ott és akkor az a kérdés merül fel, hogy mire van még szükség, hogy azokat a célokat is elérjük. De az is előfordulhat, hogy egy közösség inkább fentről lefelé tervezne: biztos, ami biztos, érzjük el a tantárgyi célokat, és az úton legyünk kreatívak, vagy épp akkor, amikor már a szükséges eredményeket biztos elértük.

A fentről lefelé, vagy lentől felfelé tervezés során létrejövő tanulási-tanítási egységeket, a tanmeneteket építő egységeket hívja a BPS modell moduloknak.

Foglalkozások, modulok - szóhasználat, definíciók

Bár a BPS modell a modulok szintjén írja le a tanulás-tanítás élményét, a tanulási élmény leginkább meghatározó elemei mégis a *foglalkozások*. Az a dedikált idő, amit a (szak)tanár és a gyerek azért alakítanak ki,

hogy a gyerek tanuljon. A modul nem más, mint egybefüggő foglalkozások sorozata. Ezért a BPS modellben, ahol a modul szót használunk, ott a foglalkozások szót is használhatnák.

A BPS modell nem a tanóra szót használja, hogy kihangsúlyozza: egy foglalkozás célja nem csak egy adott tantárgy következő témakörének feldolgozása lehet. Foglalkozás többek közt lehet

1. tantárgycsoportok összevont foglalkozása;
2. témanapok, témahetek eseményei;
3. projektekben való dolgozás;
4. önálló tanulás, gyakorlás;
5. közös önálló tanulás, tanulószobai tevékenység;
6. vagy épp egy tantárgy témakörének feldolgozása.

A foglalkozások tanügyigazgatási értelemben megegyeznek a tanórákkal. A foglalkozások hossza különböző lehet a törvények által megadott keretek között. A foglalkozások tanórának számolhatóak el, ha tantárgyi tartalom elsajátítása céljuk. Ha több tantárgy tartalmát érinti a foglalkozás, akkor több tantárgy tanórájának számolandó el.

Modulok - a tantárgyak között szabadon mozoghatunk

A Budapest School Modell hangsúlyozza a tanulási-tanítási egység, a modulok szerepét, ezért nevezi a tanmenetet *moduláris tanmenetnek*. Ugyanazt az eredményt éri el egy tanár, aki egy tantárgy tanóráinak egyes egységeire külön foglalkozásokat tervez (és akár külső előadókat, tanárokat is meghív besegíteni), mint az a tanár, aki tanulási-tanítási egységeket, modulokat tervez, és ezekből építi fel a tanévet.

Egy tanulási-tanítási egység több tantárgy tananyagtartalmát is lefedheti.

A mindennapi tanulás a tanulás-tanítási egységek, a modulok elvégzésével történik, ezzel biztosítva, hogy rugalmas keretek között, pontosan megfogalmazott célok mentén, a gyerekek számára érthető, átlátható és sajátjuk megélt tartalommal történjen.

A tanulási-tanítási egységeket, vagyis a tanulás tartalmának és formájának alapegységét a tanulásszervezők három kötelező összetevőből állítják össze:

1. a NAT tantárgyainak tartalmából,
2. a gyerekek, tanárok érdeklődéséből, aktuális tudásából,
3. és a környezetük és a világ aktuális kihívásaiból.

A három komponensből a legelső a legstatikusabb, hiszen a NAT meghatározza a tantárgyakat és azok tartalmát, valamint azt, hogy milyen lehetséges eredmények elérését várjuk az ezekben való fejlődéstől. Az egyes tanítási egységekben ezek személyre, illetve a csoport igényeire szabhatóak, hiszen az elérhető eredményeket különféle gyakorlati és elméleti tanulási módszerekkel el lehet érni.

A gyerekek és tanárok érdeklődése — ami a sajátként megélt cél és a minél nagyobb fokú bevonódás alapfeltétele — alakítja ki a tanítási egységek témáját, a projekteket, és a gyerekek egyéni tanulási idejét is meghatározhatja.

Mindemellett az iskola szándéka, hogy a tanárok, gyerekek reagáljanak a környezetükre, a világ aktuális kihívásaira, kérdéseire. A NAT meghatározza például, hogy a gyerek „*Problémákat old meg táblázatkezelő program segítségével.*”. Az azonban, hogy a gyerekek milyen táblázatokat szerkesztenek szívesen, csak a tanítási egységek összeállításakor és a tanítási egységek elvégzése során derül ki. Nagyon hasonló táblázatkezelési képességeket lehet fejleszteni, ha valaki az önvezető autóktól várt csökkenő számú balesetekről, vagy ha az egy főre jutó károsanyag-kibocsátás és a GDP-növekedés alakulásának arányáról készít táblázatot.

A tanulási-tanítási egységekben épülő moduláris tanmenet fő célja, hogy egyszerre képes legyen alkalmazkodni a menet közben felmerülő tanulási igényekhez, adjon átlátható struktúrát a tanulásnak, és hogy a tanulóközösség minél rugalmasabban tudja támogatni a tanulást úgy, hogy a saját, a közösségi és a társadalmi célok harmóniába kerülhessenek.

Ez is mutatja, hogy bár közősek a kereteink, végtelen az elképzelt tanítási egységek (a tanulási utak építőkövei, és így a különböző tanulási utak) száma. Ezért tartja fontosabbnak a Budapest School Modell annak meghatározását, hogy hogyan kell a tanítási egységeket, a modulokat létrehozni, mint azt, hogy a tanítási egységeket, a modulokat tételesen felsorolja.

Modulok sokfélék lehetnek

Egy-egy tanítási-tanulási egység, azaz egy modul során a gyerekek képesek

- produktum létrehozására szerveződő projektben részt venni;
- felfedezni, feltalálni, kutatni, vizsgálni, azaz kérdésekre választ keresni;
- egy jelenséget több nézőpontból megismerni;
- valamely képességüket, készségüket fejleszteni;
- adott vizsgára gyakorló feladatokkal felkészülni;
- közösségi programokban részt venni;
- az önismeretükkel, a tudatosságukkal, a testi-lelki jóllétükkel foglalkozni.

Tantárgyi és multidiszciplináris modulok

Egyes modulok, a *tantárgyi modulok* célja egy tantárgy ismereteinek elsajátítása, vagy egy-egy tantárgyi vizsgára, pl. érettségi vizsgára való felkészülés. A tantárgyi modulokat tantárgyi szaktanárok tartják.

A *multidiszciplináris modulok* esetén több tantárgy ismereteinek integrálását igénylő (multidiszciplináris) téma kerül a középpontba. A multidiszciplináris modulok tervezéséhez erős szempontot adnak a kiemelt fejlesztési területek.

Órabontások, csoportbontások, osztályok

Egy foglalkozás megszervezhető különböző évfolyamok, különböző osztályok tanulóiból álló csoportok részére is, ahogy azt a 20/2020. EMMI rendelet 13 § (1) is kimondja. Ebben az esetben a foglalkozások differenciált és kooperatív tanulásszervezést igényelnek.

Ebből következik, hogy egy modul, azaz a foglalkozások sorozata is megszervezhető különböző évfolyamok, különböző osztályok tanulóiból álló csoportok részére is.

A modulok meghirdetése

A tanulási-tanítási egységek kiválasztása, felkínálása a tanulásszervezők feladata, hiszen ők figyelnek és reagálnak a gyerekek, szülők céljaira és igényeire. A meghirdetett tanítási egységekből áll össze a tanulás trimeszterenkénti tanulási rendje.

A tanulásszervezők az egyes tanulási-tanítási egységek tematikáját, hosszát és feladatát a gyerekek tanulási céljainak megismerését követően és NAT-ban meghatározott tantárgyi tanulási eredményeket figyelembe véve határozzák meg.

A tanulási-tanítási egységekbe, modulokba való csatlakozásról a mentor, a szülő és a gyerek közösen dönt, mindig szem előtt tartva, hogy folyamatos előrelépés legyen a már elért egyéni és tantárgyi eredményekben is. Egy modul megkezdésének lehet feltétele egy korábbi modul elvégzése, a gyerek képességszintje, a jelentkezők száma, és lehet egyedüli feltétele a gyerekek érdeklődése.

Egy szaktanár különféle tematikájú tanítási egységeket tarthat attól függően, hogy a saját célok, a tantárgyi eredmények mit kívánnak, és hogy a tanulásszervezők, valamint a szaktanárok kapacitása mit enged meg.

Amikor egy gyerek moduljai befejeződnek, és újat vesz fel, a tanulásszervező feladata a gyereket segíteni abban, hogy az érdeklődési körének, tanulási céljainak, és a soron következő, még el nem ért tantárgyi eredményekben való fejlődéshez megfelelő tanítási egységek közül választhasson.

A tanulásszervezők feladata a tantárgyi eredményelvárások nyomon követése is. A tanítási egységek kidolgozásához és azok megtartásához külsős szakembereket is meghívhatnak, azonban ilyenkor is a tanulásszervezők felelnek azért, hogy a tanítási egységekkel elérni kívánt tanulási célok teljesüljenek.

A modulok egységek formátuma

A moduláris rendszer elég nagy szabadságot ad a tanároknak abban, hogy hogyan szervezik a mindennapokat. Ezért is fontos, hogy már a modul meghirdetése előtt néhány szempont szerint kialakítsák a tanítási egységek kereteit.

Célok

Minden tanulási-tanítási egységnek, modulnak előre meg kell határozni a célját. A tanulási szerződések célkitűzéseire hasonlóan itt is minél specifikusabban és mérhetőbben kell megfogalmazni a célokat. Javasolt az OKR (Doerr, 2018) vagy a SMART (Doran, 1981) technika alkalmazása, hogy minél specifikusabb, teljesíthetőbb, tervezhetőbb és könnyen mérhető célokat tűzzenek ki.

Értékelés

A tanulási-tanítási egység végén minden résztvevő személyes, több szempont alapján készült értékelést, visszajelzést kap a tanulási-tanítási egységgel kapcsolatos tevékenységére és elért eredményeire. Ez a modulzáró visszajelzés. A visszajelzés struktúráját előre meg kell határozni és még a modul kezdete előtt meg kell osztani a résztvevőkkel. A modulvezető tanár a modulzáró visszajelzéseket a modul vége után maximum két héten belül elkészíti.

Természetesen a visszajelzés szempontjai változhatnak a tanulási-tanítási egység során, ha változik a tanulási-tanítási egység tartalma, szempontjai. Ebben az esetben ezt mindenki számára nyilvánvalóvá kell tenni.

Időtartam

Egy-egy tanulási-tanítási egység hossza és a tanulási-tanítási egységhez kapcsolódó foglalkozások száma és gyakorisága változó: egy alkalomtól legfeljebb egy teljes trimeszteren keresztül tarthat. A tanulási-tanítási egység végén a tanulásszervező és a gyerek(ek) a modult lezárják, értékelik és az elért eredményeket rögzítik a (tanulási) portfólióban. Egy tanulási-tanítási egység folytatásaként a következő trimeszterben új tanulási-tanítási egységet alakítanak ki a tanárok.

Módszertan, formátum

A tanulási-tanítási egységek nemcsak témájukban, céljaikban, időtartamukban, hanem módszertanukban, folyamataikban is különbözhetnek: bizonyos tanulási-tanítási egységekben a felfedeztető (inquiry based) módszer, másokban az ismétlő (repetitív) gyakorlás a célravezető. Így mindig a tanulási-tanítási egység céljához, a tanárok és a gyerekek képességeihez és igényeihez választható a legjobb módszer. Tanulási-tanítási egységenként változhat, hogy a folyamatot a gyerekek vagy a tanárok befolyásolják-e, és milyen mértékben. Két példa az eltérésre:

1. Egy digitális kézműves tanulási-tanítási egység célja, hogy építsünk valamit, ami programozható. Annak kitalálása, hogy mit és hogyan építünk, a gyerekek feladata. Itt a tanár csak támogatja a tanulás folyamatát, azaz *facilitál*.
2. Egy „*A vizuális kommunikáció fejlődése a XX. század második felében*” tanulási-tanítási egység esetén a tanár előre felépíti a tanmenetet, például hogy mely alkotók munkásságát, alkotásait fogja bemutatni, és ezeket a gyerekekkel sorban végigveszi. Ilyenkor is bővíthet azonban a tematika a gyerekek érdeklődése, felvetései mentén.

A tanulási-tanítási egységek helyszíne

A tanulás az egyes tanulóközösségek helyszínén, egy másik Budapest School-épületben, a tanár által kiválasztott külső helyszínen, vagy akár online, virtuális térben történik. A tanulásra úgy tekintünk, mint

az élethez szorosan kapcsolódó holisztikus fejlődési igényre, melynek jegyében az elsődleges szocializációs térről és formáról, a szülői, családi környezetről sem akarjuk a tanulást leválasztani. Az élethosszig tartó tanulás jegyében a tanulás tere az iskolai időszak után és az iskola terein kívül is folytatódik.

A gyerekek több ok miatt is tanulnak az iskolán kívül:

1. tanulási-tanítási egységek foglalkozásai szervezhetők külső helyszínekre, úgymint múzeumokba, erdei iskolákba, parkokba, vállalatokhoz, vagy tölthetik az idejüket „kint a társadalomban”.
2. Amennyiben ez saját céljuk elérését nem veszélyezteti, és a folyamatos fejlődés biztosított, a mentoruk tudomásával a gyerekek az önirányított tanulás elvére figyelemmel a telephelyen kívüli egyéb helyszínen is elvégezhetnek egy-egy tanulási-tanítási egységet.

A tanulási-tanítási egység lezárásaként a gyerekek és tanárok visszajelzést adnak egymásnak, aminek része, hogy megosztják saját élményeiket, reflektálnak a közös időre, összegyűjtik és értékelik az elért eredményt, és kitérnek az esetleges fejlődési lehetőségekre.

Külsős tanárok aránya

A pedagógiai program egy fontos megkötést ad a tanulási-tanítási egységek megtartására: a tanulóközösség tanulószervezőinek kell vezetniük a gyerekek moduljainak nagy részét. Másképp fogalmazva: korlátozva van a külsős, nem tanulószervezők által tartott modulok óraszám, ahogy ezt a lenti táblázat mutatja. Ennek a megkötésnek az az oka, hogy

- Kisebbségben szeretnénk, ha kevesebb, állandóan jelenlévő felnőtt vezetné a gyerekek tanulását (a kéttanítós rendszer mintájára).
- Biztosított legyen, hogy a gyerekek a tanulóközösség tanulószervezőiél elegendő időt töltsenek.
- Érettségéhez közeledve legyen lehetőség minél több külsős, akár speciális szaktudással bíró embertől tanulni.

Évfolyamszint	1-2	3-4	5-8	9-11	11-12
„Belső” modulok min.aránya	70%	60%	55%	50%	40%

Modulok nyomonkövetése

Minden trimeszter megkezdésekor a tanulószervező tanárok meghirdetik a kötelező, a kötelezően választható és a választható modulokat, azaz rögzítik, hogy

- ki a modul vezetője, és melyik pedagógus munkakörben alkalmazott tanulószervező felelős (elszámoltatható a RACI menedzsment rendszer értelmezésében) a modulért;
- mi a modul célja, keretei és várható eredményei;
- hol, mikor és milyen rendszerességű foglalkozások lesznek;
- és mi a részvétel feltétele (előzetes tudás, kor, maximum létszám), azon belül, hogy teljes folyamatra kell-e elköteleződni, vagy esetleg is lehet a modult látogatni.

Ezután eldől, hogy ki mikor melyik modulon vesz részt. Ennek rendszerét a tanárok alakítják ki: beoszthatják a gyerekeket, ahogy ők ezt jónak látják, vagy épp hagyatkozhatnak a gyerekek választására. A lényeg, hogy alakuljon ki a rendszer a trimeszter megkezdése előtt.

Nyomonkövethetőség

Az őszi első trimeszterben a tanulóközösség ismerkedéssel kezd. Ebben a trimeszterben október 1. a modulrendszer felállításának határideje. A második trimeszter esetén január 1., tavasszal pedig április 1. a határidő. Az ezektől a határidőktől kezdve kialakuló rendszerben mindennap lehet tudni, hogy ki, hol, kivel, melyik modulok keretében tanul. Azaz kialakul a gyerekek órarendje, ami nagyon hasonló a megszokott órarendekhez: *mikor melyik foglalkozáson és hol vagyok*.

A Budapest School iskolában annyi a különbség, hogy a személyreszabhatóság miatt az egy osztályba, tanulóközösségbe járó gyerekek órarendje akár nagy mértékben is eltérhet egymástól. Tehát itt nem egy osztálynak vagy tanulóközösségnek van órarendje, hanem a gyerekeknek van saját órarendjük. A fenntartó felelőssége kialakítani azt a számítógépes rendszert, ami a gyerekek órarendjét a gyerekek, szülők, tanárok, tanulóközösségek és a teljes Budapest School iskola szintjén átláthatóvá és nyomonkövethető teszi.

Inkrementális fejlesztés

A moduláris rendszer nagy szabadságot enged a tanároknak abban, hogy a mindennapokat olyan tevékenység köré szervezzék, ami szerintük a gyerekek tanulását a legjobban szolgálja. Ez a szabadság bizonytalanságot is adhat: ha bármilyen modult szervezhetünk, akkor milyen modult szervezzünk? A BPS modell a tanároknak azt javasolja, hogy induljanak ki egy számukra ismert, stabil rendszerből, és azt fejlesszék lépésről lépésre.

Sokaknak a legbiztosabb alap a jól ismert rendszer: a NAT tantárgyaiból létrehozott modulok, amik követik a kiadott kerettantervek tematikus egységeit. A moduláris rendszer ezt is lehetővé teszi. Van, amikor innen indulva, lassan, trimeszterenként változtatva érhetjük el a legjobb eredményt: ezután össze lehet vonni tantárgyakat és egy modulba szervezni például a magyar nyelv és irodalmat és a történelmet egy trimeszterre, vagy az összes természettudományi tantárgyat egy kísérletezős modulba. Lehet tömbösítve vagy epochálisan szervezni a mindennapi tanulást.

A modulrendszer le tudja fedni a szakkörök, iskola utáni foglalkozások, nyári táborok rendszerét is. Egy tanulóközösség a szokásos tantárgyi modulok mellé meghirdethet más iskolákban szakkörnek nevezett modulokat: robotika, néptánc, fociedzés. A modulrendszer sajátja, hogy ezeket a szakköröket ugyanúgy tudja kezelni, mint a történelem érettségire felkészítő fakultációt.

A modulrendszer lehetővé teszi a projektpedagógiával való szabad kísérletezést is. Lehet olyan modulrendszert alkotni, ahol minden páros héten projekteken dolgoznak a gyerekek, a páratlan héteken pedig klasszikus tantárgyi struktúrák mentén szervezett modulokban haladnak az akadémiai tudás elsajátításával.

Biztonságos felfedezés

A tanárokat bátorítjuk egy olyan saját, rugalmas struktúra kialakítására, amely jól működik és biztonságot nyújt mind számukra, mind pedig a gyerekek és a szülők számára. A Budapest School tanulásmonitoring rendszere miatt mindig tudjuk, hogy egy gyerek egy-egy tantárgy tanulási eredményeivel hogyan haladt. Ez biztonsági hálót ad a tanároknak: mindig tudjuk, hogy a gyerekek milyen irányban haladnak, lemaradtak-e valamiből, előre szaladtak-e valami másból. Egyben folyamatos visszajelzést ad a modulstruktúráról. Ezért mondhatjuk, hogy nyugodtan kereshetjük a jobb struktúrát, a tökéleteset sose tudjuk elérni („better, never the best”).

Kiemelt modultípusok

Élménynapok

Egy különleges modultípust, az élménynapokat a BPS modell külön is kiemeli. Ezek azok a napok, amikor a gyerekek előre tervezetten és rendszeresen a tanárokkal együtt *kimennek az iskolából*. Ezt a napot nevezzük *élménynapnak*. Az, hogy a hét melyik napján és hogy hány hetente szerveznek a tanulás-szervezők élménynapot, az ő döntésük. Javasolt a pénteket választani, de telephelyenként eltérhet, hogy mikor szervezik az élménynapot.

Ezeken a napokon nagyon változatos programok szervezhetők, a külső moduloktól, a nem formális (tanórán és iskolán kívül szervezett) és az informális (nem szervezett, spontán tevékenység során megvalósuló) tanulási formákig minden. Az az egyetlen egy megkötés, hogy legalább egy héttel előtte értesíteni kell a szülőket és

a fenntartót a tervezett programról. Hiszen azt tudni és dokumentálni kell, hogy hol vannak a gyerekek. A terv nem azt jelenti, hogy mindig nagyon struktúrált foglalkozást kell szervezni. Az is terv, hogy csak kint vagyunk a Duna-parton és ott játszunk együtt.

Átszervezhető-e egy élménynap másik napra? (Mert például egy múzeum csak egy másik nap van nyitva?) Igen, ha erről legalább egy héttel előtte minden érintett tudomást szerez. Lehet-e egy héten két napon is a külső tanulás? Igen, ha ez a gyerekek tanulását és fejlődését segíti, és a tanulásszervezők biztonságban meg tudják szervezni ezeket a napokat úgy, hogy a meghirdetett és folyamatban lévő modulok vezetői hozzájárulásukat adják.

Távtanuló modulok

Amikor már kialakul a gyerekekben az önálló olvasás, információ-feldolgozás képessége, akkor képesek a távtanulásra (e-learning), azaz, hogy online tananyagokat önirányítottan, önállóan feldolgozzanak. Ettől a kortól kezdve (körülbelül 5. évfolyam) a tanulásszervezők meghirdethetnek online modulokat. Az első időszakban ajánlatos valamiféle kevert élményt adni a gyerekeknek: önállóan egy online felületen tanulnak, de együtt vannak, tanári felügyelet mellett az iskolában. Később, természetesen nincs szükség arra, hogy egy térben és időben legyenek a gyerekek a tanárral. Ilyenkor a modulnak lehet, hogy csak egy kis része kerül a napirendbe, amikor együtt átbeszéljük az élményeket a gyerekek. A 3. és 4. tanulási szakaszban lévő gyerekeknek már meghirdethető teljesen online modul is.

Ki van távol? A gyerek vagy a tanár? Az iskola egész napos iskola, és így 9 és 16 óra között a gyerekek csak külön megállapodás vagy hiányzás esetén vannak távol az iskolától. A távtanulásnak ilyenkor is van értelme: különböző gyerekek különböző témákról tanulhatnak például a Nemzeti Köznevelési Portál segítségével, amíg csak egy általános, felügyeletet ellátó tanár van jelen a teremben. Ilyenkor érdekes módon a (szak)tanárnak nem kell az iskolában lennie.

korcsoportok a BPS-iskolában

Mit jelent a korcsoportváltás a BPS-iskolában

Összetett folyamat megállapítani, hogy egy gyerek mikor áll készen arra, hogy a következő szakaszban folytassa a tanulását, vagyis hogy alsóból felsőbe, felsőből középiskolába lépjen. Ezekben a helyzetekben a tanárcsapatoknak a szülőkkel partnerségben számos szempontot kell mérlegelniük. Minden gyerek esetében van egy összbenyomás arról, kész-e új környezetben, új hatások által tovább fejlődni, vagy számára a legjobb, ha az aktuális korcsoportban maradván erősíti meg a tudását, képességeit.

Egy negyedik vagy nyolcadik évfolyamos gyerek számára a következő korcsoportba történő átlépésnek az érettségről, egy mérföldkő lezárásáról, egy új kezdet megünnepléséről kell szólnia. Ezért a Budapest Schoolban a korcsoportváltás a tanárcsapatok és családok együttműködésére épülő komplex, többlépcsős folyamat, amelyet minden mikroiskolában követünk egységes mérföldkövek és visszajelzési szempontok mentén, annak érdekében, hogy mind a gyerek, mind a szülők és tanárok számára biztonságos és kiszámítható legyen a váltás. Vagyis:

1. nem függhet egy mikroiskola egyedi felvételi gyakorlatától az, hogy egy már BPS-es gyerek a következő korcsoportban folytathatja-e a tanulást a BPS-ben
2. minden mikroiskolában a közösen elfogadott visszajelzési szempontokat alkalmazzuk egy gyerek korcsoport érettségének a megállapításához
3. ha a mikroiskoláknak nem is lehet egyedi felvételi gyakorlata annak eldöntésére, hogy egy másik mikroiskolából és korcsoportból érkező BPS-es gyerek folytathatja-e a tanulást az adott tanulóközösségben, egyedi gyógypedagógiai profilja viszont lehet, és ezt figyelembe kell venni egy különleges bánásmódot igénylő gyerek BPS-es tanulmányainak eldöntésekor.

A korcsoportváltás folyamata

A BPS-ben a korcsoportváltás egy sokszereplős, több mérföldkőből álló folyamat. A folyamat részeként a családok jobban megismerhetik a fogadó iskola tanárcsapatát, ill. a váltás előtt álló gyerekek saját élményeket

is szerezhetnek a lehetséges fogadó BPS-iskolájukról. A folyamat központi eleme a korcsoportváltó visszajelzés létrehozása, ebben a küldő és fogadó iskola tanárscapata egyaránt rész kell, hogy vegyen.

A BPS-ben nem kizárólag a tantárgyi eredmények vagy osztályzatok függvénye, hogy egy gyerek folytathatja-e a tanulást egy másik BPS iskolában, hanem egy sokszempontú, komplex szöveges visszajelzés értékelése dönti el azt a kérdést, hogy a gyerek készen áll-e azokra a tanulási kihívásokra, amelyek az emelt korcsoportú BPS tanulóközösségben várnak rá. Vagyis az, hogy egy gyerek a 4. vagy 8. évfolyam befejezését követően egy másik BPS iskolában tanul-e tovább két lényeges kérdéstől függ: 1. a gyerek szeretne-e a BPS-ben tovább tanulni; 2. a korcsoportváltó visszajelzése alapján készen áll-e erre. A különös bánásmódot igénylő gyerekek esetén egy további szempont is felmerül: a választott fogadó BPS-iskola gyógypedagógiai profilja alapján biztosított-e, hogy a gyerek megkapja azokat a fejlesztéseket, amelyekre szüksége lehet.

A 4. és 8. évfolyamos korcsoportváltó folyamat lépései:

1. A tanárscapatok felkészülése: a korcsoportváltásban érintett iskolák egyeztetnek egymással, a küldő iskola tanárai megismerik a fogadó iskola jellemzőit és az elvárásokat, amelyekre a korcsoportváltó gyerekeknek készen kell állniuk.
2. Közös szülői kör, amelynek során a 4., és 8. évfolyamos gyerekek szülei megismerhetik a felsőbb korcsoportú BPS iskolát.
3. A küldő iskola kitölti a korcsoportváltó visszajelzés rá vonatkozó szempontjait a váltásra készülő gyerekekről.
4. A szülők és a gyerek a mentor segítségével megismerik és átbeszélik a kapott visszajelzést. Ha felmerül annak a lehetősége, hogy a gyerek nem fog készen állni a tanév végére egy vagy több fejlesztési területen a korcsoportváltásra, a szülők, gyerek és mentor megállapodást kötnek a következő lépésekről.
5. Ismerkedés a fogadó iskolával és tanáraival: a korcsoportváltásra készülő gyerekek közös modulok, műhelyek, vagy playdate keretében élményeket gyűjtenek a fogadó iskoláról. A fogadó iskola tanárai hospitálhatnak a küldő iskolában, hogy jobban megismerjék a gyerekeket.
6. Mentorok egyeztetése: a küldő és fogadó iskola mentorai egyeztetnek arról, hogyan látták a gyerekeket (készen állnak-e) a korcsoportváltó visszajelzések és az ismerkedő alkalmak alapján.
7. A fogadó iskola kitölti a korcsoportváltó szöveges értékelő táblázat rá vonatkozó részét.
8. A szülők értesítést kapnak arról, hogy a következő tanévben a gyerekük készen áll-e arra, hogy egy magasabb korcsoportú BPS iskolában folytassa a tanulást, amennyiben ezt szeretné.

Felkészülés a korcsoportváltásra 3. és 7. évfolyamokon

A Budapest Schoolban egy új korcsoportba történő átlépés nem egyetlen döntési momentum, hanem egy több hónapon át tartó folyamat. Ezt erősíti, hogy a 2023/24-es tanévtől kezdve a 3. és 7. évfolyamos gyerekek számára a tanáraik a harmadik trimeszter elején elkészítik a korcsoportváltó visszajelzés 3. ill. 7. évfolyamra illesztett verzióját - ezt nevezzük *pillanatkép visszajelzésnek*. A pillanatkép visszajelzést a mentorok megmutatják és megbeszélik a családdal - teszik mindezt annak érdekében, hogy a következő tanévben a gyerek számára a korcsoportváltás minél kiszámíthatóbb legyen. Ha a pillanatkép visszajelzés eredményeként felmerül, hogy a gyerekeknek a korcsoportváltás szempontjából releváns fejlesztési területeken nehézségei vannak még, akkor az iskola és a szülők meg tudnak állapodni egy olyan fejlesztési terv kereteiről, amely lehetővé teszi, hogy a gyerek a következő tanév végére nagyobb magabiztossággal megérjen a váltásra - ha váltani szeretne.

A korcsoportváltó visszajelzés

A korcsoportváltó folyamat középpontjában egy sokszempontú, komplex visszajelzés áll, ez a korcsoportváltó értékelő táblázat.

Az alsós korcsoport végén a korcsoportváltó értékelő táblázat segítségével megvizsgált fő területek: - írás, olvasás, matematikai készségek (írásbeli szövegalkotás, szóbeli szövegalkotás, alapműveletek és matematikai kommunikáció 10000-es számkörben, figyelem, motiváció) - tanulás (önálló tanulás, tanulás mint fejlődési folyamat, (digitális) forráshasználat) - intraperszonális készségek (reflektivitás, rugalmasság, erősségek és

fejlesztendő területek ismerete, önállóság) - interperszonális készségek (kapcsolódás a társaiddal, közösségi aktivitás, szabályok ismerete és betartása, konfliktuskezelés, érzelemszabályozás, segítség elfogadása és kérése, kommunikáció).

A felsős fogadó iskola visszajelzési szempontjai pedig: - feladatfókusz - bevonódás - együttműködés - kerettartás - elakadás a foglalkozásokon

Az általános iskola befejezéséhez közeledve a korcsoportváltó értékelő táblázat komplex képet ad a gyerekek aktuális ismereteiről és szociális képességeiről. A tárgyi tudásszint/hard skillek mellett azokat a szempontokat jeleníti meg, amiken keresztül megragadhatók egy általános iskolás és egy középiskolás gyerek ismeretszerzésének minőségi eltérései. Ezek: - írás, olvasás, matematikai készségek (írásbeli szövegalkotás, szóbeli szövegalkotás, szövegértés, alpműveletek és matematikai kommunikáció a racionális számok körében, matematikai problémamegoldás, nyelvelsajátítási motiváció, figyelem, motiváció) - tanulás (önálló tanulás, tanulás mint fejlődési folyamat, (digitális) forráshasználat) - intraperszonális készségek (reflektivitás, rugalmasság, erősségek és fejlesztendő területek ismerete, önállóság) - interperszonális készségek (kapcsolódás a társaiddal, közösségi aktivitás, szabályok ismerete és betartása, konfliktuskezelés, érzelemszabályozás, segítség elfogadása és kérése, kommunikáció, asszertivitás).

A korcsoportváltó gyerekeket fogadó középiskola visszajelzési szempontjai pedig: - ismeretlen feladathoz való hozzáállás - előzetes matematikai ismeretek előhívása - íráskép és helyesírás - kreatív írás - nyelvi magabiztosság - bevonódás - együttműködés - szóbeli interakciók - komplex feladatmegoldás kapott instrukció alapján - prezentációs készség

A korcsoportváltó értékelő táblázat abban segít, hogy egy objektív szempontrendszer segítségével az iskola és a szülők releváns érveket mérlegeljenek egy transzparens döntési folyamatban. Az a cél lebeg a szemünk előtt, hogy a gyerekek érzelmileg biztonságos, és elég kihívást biztosító környezetben folytassák egyéni tanulási útjukat.

Portfólió

A tanulási-tanítási egységek, a modulok eredményeiből, a produktumokból és visszajelzésekből a gyerek és a mentor portfóliót állít össze, hogy a tanulás mintázatait észlelhesse, és a tanárok tudatosabban tudják a gyereket segíteni a céljai kitalálásában és elérésében. A portfólió a gyerek eredményeinek nyomon követését is szolgálja, és egyúttal a szülők felé történő visszajelzés eszköze is. Minden gyerek portfóliója folyamatosan épül: tartalmazza az általa elvégzett feladatokat, projekteket vagy azok dokumentációját, alkotásait, eredményeit, az esetleges vizsgák eredményeit és a társaitól, tanáraitól kapott visszajelzéseket. A *portfólió célja*, hogy minden információ meglegyen ahhoz, hogy

- a gyerek és mentora fel tudja mérni, hogy sikerült-e a kitűzött célokat elérni, illetve mire van szüksége még a gyerekeknek új célok eléréséhez;
- a szülő folyamatosan rálásson a gyereke tanulási útjára;
- megítélhető legyen, hogy a tantárgyi követelményekhez képest hol tart a gyerek;
- a gyerek a portfólió megtekintésével visszaemlékezhesen a tanultakra, ismételhesen, tudása elmélyülhessen;
- eredményei alapján bizonyítványt lehessen kiállítani.

Portfólió tartalmazza a gyerek által elvégzett feladatokat, projekteket, alkotásait.

A portfólió folyamatosan frissül, a mindennapi, formális, nem-formális és informális tanulási helyzetek bármikor adhatnak okot a portfólió frissítésére. Az iskola életében kiemelt szerepe van a következő eseményeknek.

Minden *modul végeztével* a portfólióba kerül:

1. A képesség elsajátításának, tanulási eredmény elérésének a ténye. Ha a modul során a gyerek megtanult százaz számkörben alpműveleteket végezni, akkor annyi kerül be a portfólióba, hogy „*Szóban és írásban összead, kivon, szoroz és oszt a százaz számkörben*”. Amennyiben a készséget-képességet a gyerek és

a tanár megítélése alapján nem sikerült megfelelően elsajátítani, úgy a gyakorlás ténye kerül be a portfólióba.

2. Az alkotás vagy a projektmunka eredménye, ha a modul célja egy alkotás létrehozása volt.
3. A részvétel ténye, ha a jelenlét volt a modul célja (például kirándulás az Országos Kéktúra útvonalán).
4. Az elvégzett vizsgák, tudáspróbák, képességfelmérők, diagnózisok eredményei tanulási eredmények igazolásával is járnak.
5. A *kipakolás* célja, hogy a gyerekek a tanároknak, szülőknek és más érintetteknek bemutassák elvégzett munkájukat, azaz a portfólióváltozásukat. A kipakolásra való felkészülés tulajdonképpen a portfólió összeállítása, prezentálásra való felkészítése, a *portfólió frissítése*.
6. Társas visszajelzés eredményeként minden gyerek kap visszajelzést a társaitól. Ilyenkor összegyűjtik, mit tett a gyerek, ami a többiek elismerését és háláját kivívta. Ez is releváns adatokkal szolgálhat a portfólióhoz.
7. A gyerek saját értékelése, reflexiója arról, hogyan értékeli, amit elért, fontos eleme a portfóliónak.
8. A tanárok adhatnak kompetenciatanúsítványokat. Ezek rövid, specifikus visszajelzések, amelyek mutatják, ha valamit a gyerek megcsinált, valamiben fejlődött.

A mentorok segítenek a gyerekeknek a tanulás módját, folyamatát és eredményeit bemutatni portfólióban.

A portfólió segíti, hogy a szülők is jobban tudják követni a gyerekük tanulását, fejlődését.

Formai követelmények

A portfóliónak rendezettnek, hozzáférhetőnek, elérhetőnek, visszakereshetőnek és könnyen bővíthetőnek kell lennie. A tanulóközösségeknek olyan (technológiai) megoldást kell választaniuk, aminek alapján a gyerek, tanár és a szülő *naponta* tudja a portfóliót bővíteni, és akár *heti rendszerességgel* át tudják tekinteni időrendben, modulonként vagy tantárgyanként a portfólió bővülését.

A tanév ritmusa

A tanév több ciklus ismétlődésével írható le. A személyre szabott, saját célok által irányított tanulást a trimeszterek ciklusa határozza meg, az iskolarendszerben megszokott értékeléseket és bizonyítványokat a féléves ciklus határozza meg. Miért vezeti be az iskola a trimesztereket? Hogy tanévenként kétszer szánjunk minőségi időt arra, hogy a gyerekek ránézzenek a tanulási útjaikra, ha kell tervezzenek újra, és kapjanak új lendületet.

Trimeszterek

A tanév tanulási útját három szakaszra bontja az iskola, ezeket három mérföldkő zárja le. Ezeket az időszakokat hívjuk *trimesztereknek*. Egy trimeszteren belül a tanulási célok tervezése után következik a tanulás, és a ciklust a visszajelzés és értékelés zárja. Amint egy ciklus véget ér, elkezdődik egy új.

Ez a felosztás követi az üzleti világ negyedéves tervezését, néhány egyetem trimeszterekre bontását, de leginkább az évszakokat. Minden periódus után értékeljük az elmúlt három hónapot, ünnepeljük az eredményeket, és megtervezük a következő időszakot.

Az egyes trimeszterek átlagosan 10–11 hétig tartanak úgy, hogy a tanítással eltöltött napokat és a tanítási szüneteket mindig az állami oktatásirányítás által kiadott tanév rendjéhez igazodva határozzuk meg. A trimeszterek első hete mindig a tervezéssel, utolsó hete mindig az értékeléssel telik. Trimeszterenként átlagosan további egy hét a közösség építésével, önálló tanulással zajlik.

A trimesztereken belül az egyes tanulóközösségek között lehetnek néhány hetes eltérések, melyek a közösség sajátosságait követik.

A ciklusok állandósága adja a tanulás irányításához szükséges kereteket. Ezek megtartásáért az egyes tanulóközösségek tanulásszervezői felelnek, működésüket a fenntartó monitorozza. A tanév ritmusát, a trimeszteralapú tervezés és a félévalapú iskolarendszer-szintű visszajelzés illeszkedését a következő táblázat mutatja.

Időszak	Tevékenység
szeptember	közösségépítés saját célok meghatározása modulok kialakítása és meghirdetése tanulás, alkotás
október	tanulás, alkotás
november	tanulás, alkotás
december	portfólió frissítése reflexiók visszajelzések célok felülvizsgálata modulok változtatása igény esetén
január	tanulás, alkotás féléves értékelés kiadása
február	tanulás, alkotás
március	portfólió frissítése reflexiók visszajelzések célok felülvizsgálata modulok változtatása igény esetén
április	tanulás, alkotás
május	tanulás, alkotás
fél június	évvizsga, értékelés, bizonyítványok

Szeptemberi közösségépítő időszak

A tanulóközösségek tanárai a közösség igényei szerint az első hetet vagy heteket közösségépítéssel töltik. Ez az időszak az első trimeszterbe esik.

Féléves és évvégi értékelés

A külső rendszereknek és a törvényeknek való megfelelés miatt az iskola (az ötödik évfolyamtól) két félévre bontva határozza meg a tananyagtartalmakat, és ezzel összhangban az iskola automatikusan félévenkénti szóveges értékelést állít ki a portfólió alapján, ami nem más, mint a portfólióba bekerült dokumentált visszajelzések összegyűjtése.

A félév vége január vége (amit egy miniszteri rendelet évente határoz meg), ami a BPS-iskolában második trimeszterre esik, ezért a féléves értékelést az első trimeszter végén rögzített állapot szerint adja ki az iskola. Az 5–12. évfolyamon tanuló gyerekeknek decemberben és januárban módjuk és lehetőségük van a portfóliójuk frissítésére, ha a féléves értékelés és az osztályzatokra váltás eredménye számukra iskolaváltás, továbbtanulás miatt, vagy egyéb okból fontos. Részletesebben az évfolyamról, osztályzatokról, bizonyítványról szóló fejezet határozza meg a folyamatot.

Év végén, június első két hete az évvégi zárásra és minősítésre történő felkészülés időszaka, ami a portfólió frissítését, bővítését, kiegészítését jelenti.

Visszajelzés, értékelés

Ahhoz, hogy hatékony legyen a tanulás, fejlődés, fontos, hogy a gyerekek, tanárok és szülők is tudják, hogy

1. hol tart most a gyerek, mit tud most,
2. hova akar vagy kell eljutni, azaz, mi a célja,
3. mi kell ahhoz, hogy elérje a célját.

Ezek mellett mindenkinek hinnie kell abban, hogy odafigyeléssel, gyakorlással a gyerek meg tud tanulni egy konkrét dolgot. Fontos, hogy magas legyen a gyerekek énhatékonysága, erős legyen az önbizalmuk, és nem szabad félniük a hibázástól, a nem-tudástól, mert a tanulás első lépése, hogy elfogadjuk, hogy valamit nem tudunk. Azaz fontos, hogy fejlődésfókuszú legyen gondolkodásuk (growth mindset) (Dweck, 2006), azaz

4. hinniük kell, hogy el tudják érni a céljukat.

A visszajelzés, értékelés akkor jó és hasznos, azaz hatékony, ha ebben a négy dologban segít. Mai tudásunk szerint ehhez:

- Rendszeresen visszajelzést kell kapniuk és adniuk.
- A tanulási céloknak és visszajelzéseknek minél specifikusabbaknak kell lenniük azaz például ne a 8. osztályos *matematikatudást* értékeljük, hanem hogy mennyire képes valaki *fagráfokat használni feladatmegoldások során*. (Ez a konkrét példa a matematika tantárgy egyik tanulási eredménye.)
- A „*hol tartok most*” diagnózisnak mindig cselekvésre, viselkedésre kell vonatkoznia. Ne az legyen a visszajelzés, hogy „*ügyes vagy egyenletekből*“, hanem hogy „*gyorsan és pontosan oldottad meg a 4 egyenletet*”. A legjobb, amikor a visszajelzés konkrét megfigyelésen alapul, és tudni, hogy mikor, hol történt az eset: „*amikor társaiddal Minecraftban házat építettél, akkor pontosan kiszámoltad a ház területét*”.
- Ha a cél nem a mások legyőzése, akkor a visszajelzés se tartalmazzon olyan állítást, ami másokkal való összehasonlítást tartalmaz (így kerüljük a *tehetség* szót is, aminek bevett definíciója szerint az átlagnál jobb képesség). A mások szintjéhez hasonlított szint felmérése akkor (és csak akkor) fontos, amikor a cél egy versenyszituációban jó eredményt elérni.
- A gyerek legyen részese a visszajelzésnek, ő is értékelje saját munkáját. Így fejlődik a metakogníciója. Értse, tudja, hogy miért és mire vonatkozik a visszajelzés.
- A visszajelzésnek transzparensten hatással kell lennie a tanulásszervezésre. Legyen része a folyamatnak, és a gyerek, tanár és a szülő is értse, hogy a visszajelzés alapján mit és hogyan csinálunk másképp.

Az értékelő táblázatok

A Budapest School visszajelzéseinek sokkal részletesebbeknek kell lenniük, mint azt a tantárgyi érdemjegyek és osztályzatok lehetővé teszik, ezért az érdemjegyek helyett a iskola értékelő táblázatokat (angolul rubric) alkalmaz. Az értékelő táblázatban szerepelnek az értékelés szempontjai és szempontonkénti szintek, rövid leírásokkal. Ezek alapján a gyerekek maguk is láthatják, hogy hol tartanak, hogyan javíthatnak még a munkájukon. A táblázatok formája minden visszajelzés esetén (értsd modulonként, célonként) változtatható.

Többszintű visszajelzés

A Budapest School-iskolákban a gyerekek többféle visszajelzést kapnak.

1. Minden modul elvégzése után a modul céljai, témája, fókuszja alapján a gyerekek többszempontú, értékelő-táblázatos visszajelzést kapnak a tanulásukról, alkotásaikról, eredményeikről, fejlődésükről és viselkedésükről. Ez a *modulzáró visszajelzés*.
2. Trimeszter végén a gyerekek nemcsak a lezárult modulokról kapnak visszajelzést, hanem egy összegzést az elmúlt három hónapos időszakról is. Ebben a *trimeszterzáró visszajelzésben* a gyerekek visszajelzést kapnak arról,
  1. hogy általában hogyan haladtak a tanulási és saját célok felé;
  2. hogyan vannak a közösségben, hogyan érzik magukat az iskolában;
  3. milyen a kapcsolata mentorával;

4. és mennyire boldogulnak az önálló tanulás kihívásaival.

TODO: van most bármi szummatív?

Ennek része, hogy a tantárgyi tanulási eredmények alapján hogyan haladt a gyerek a tantárgyakhoz tartozó követelmények teljesítésében. Ennek részletes leírását az évfolyamok, osztályzatok, bizonyítvány fejezet tárgyalja.

Értékelés nyelvezete

Fontos alapelv, hogy minél inkább a folyamatot, cselekvést jutalmazzuk, értékeljük. Tehát arra fókuszáljunk, hogy *mit csinált* a gyerek, és ne arra, hogy *milyen* a gyerek. Azokra a viselkedésmintákra adjunk megerősítő visszajelzést, amelyeket látni szeretnénk a gyerekekben később. Lehetőleg kerüljük a statikus jellemzőkre, személyiségjegyekre vonatkozó értékelést. Így nem azt mondjuk, hogy „*mindig jó vagy matekból*“, hanem, hogy „*kitartóan és odafigyelve oldottad meg a feladatot*“.

Álljon itt néhány példa cselekvésre vonatkozó visszajelzésre.

- Fantasztikus, ma egy nagy kihívást választottál!
- Bátran vállaltad a rizikót!
- Nagyon jó! Tényleg sokat próbálgattad.
- Kitartóan csináltad, erre nagyon büszke vagyok!
- De jó, valami újat próbáltál ki ma!
- Köszönöm, hogy ma valakinek segítettél.
- Nagyon nagy öröm látni a haladásodat!
- Ne feledd, mindannyian tudunk a hibáinkból tanulni. Örülünk annak, hogy ma valamit jobban tudunk, mint előtte.
- Hú, egy nehéz feladatot oldottál meg!
- Szép munka! Kipróbáltál egy másik módszert.

Az iskolában történő folyamatos visszajelzés a mindennapok része.

Hogyan szervezzük az iskolát

Biztonságos tanulási környezet

A közösség minden tagja számára biztonságos és kiegyensúlyozott környezet kialakításáért és fenntartásáért a tanulószervező tanárok a felelősek.

A Budapest School a tanulószervezés folyamatait folyamatosan fejleszti. A folyamatok kialakításakor és fejlesztésekor a legfontosabb szempontok a következők:

1. A legfontosabb az, hogy a tanulás és az iskolában eltöltött idő mindenki számára legyen biztonságos, fizikai és érzelmi szempontból egyaránt.
2. Egyensúlyban kell tartani az iskola tagjainak egyéni fejlődését és tanulását és a közösség tagjainak együttműködését, kapcsolódását.

Ez azt is jelenti, hogy nem tartható fenn az az állapot, amikor a közösség egyik tagjának érdekei felülírják a többiek érdekeit, ahogy az sem, amikor a közösség valakinek az igényeit nem veszi figyelembe, vagy amikor a közösségi kapcsolódás felülírja a tanulási célokat.

Szervezet architektúrája

Az iskolák hagyományosan hierarchikus vezetési és munkaszervezési elveket követnek. Főnök—beosztott viszonyok, felülről jövő döntések és autoritás határozza meg a mindennapi folyamatokat. Az állandóság és a biztos siker érdekében ezek az iskolák a centralizált hatalmat alkalmazzák: a főnök dönt, a beosztottak végrehajtanak. A Budapest School a mai világra reflektálva egy dinamikusabb, gyors változásokat támogató modellt dolgozott ki az egyes tanulóközösségek hatékony és mégis decentralizált működtetésére.

Olyan kihívásokra reflektál ez a működési mód amelyek nagyobb komplexitást, transzparenciát és szélesebb körű kommunikációs lehetőségeket kívánnak meg. Így rövidülhet a döntéshozatal, a gazdasági, a környezetet és a tanulás körülményeit érintő kérdésekben pedig növekszik az érintettek felhatalmazása és bevonódása. A Budapest School egy olyan modell működtetését határozza meg, amely önfenntartó, környezettudatos és etikus. Támogatja a munkavállalók kreativitását és lelkesedését és egy agilis, gyorsan változó és fejlődő szervezet épülését segíti.

A Budapest School szervezeti modellje, szociokrácia

A szociokrácia egy olyan új „szociális technológiát” biztosít a szervezetek irányítására és működtetésére, amelyet a hagyományos, hierarchikus szervezetektől eltérő alapvető szabályok határoznak meg.

A célirányos és változásra fogékony szervezetek számára kidolgozott öngazdálkodó gyakorlatról van szó.

A megközelítés — az agilis és a *lean* megoldásokhoz hasonlóan — „just in time”, vagyis épp a kellő pillanatban reagál a felmerülő változásokra és lehetőségekre. Mindezt pedig a vállalat minden szintjén önállóan teszi.

Az iskolai szervezet alapelemei a következők:

- egy keretrendszer, ami lefekteti a „játékszabályokat” és újraosztja a hatalmat,
- egy módszer a szervezet újrastrukturálásához és az emberek szerepeinek és önállóságának meghatározásához, és
- egy egyedülálló döntéshozatali folyamat a hagyományos döntési folyamatok felfrissítéséhez.

Dinamikusan változó szerepek

A klasszikus iskolában minden alkalmazott rendelkezik egy munkaköri leírással, mely felsorolja feladatait és hatáskörét. Ez általában a legkevésbé sincs összhangban a nap mint nap végzett feladatokkal. A Budapest School iskolában a dolgozók gyakran számos szereppel rendelkeznek, és ezeket akár akár teljesen különböző munkacsapatokon belül betölthetik. A szerepek folyamatos alakuláson mennek keresztül és a csapat résztvevői frissítik őket. A szerepkörök tehát nincsenek szorosan egy emberhez kötve: mindig az látja majd el, aki ért hozzá, van szabad kapacitása és elvállalja. Ezzel pedig sok személyes konfliktus kerülhető el.

Ahogy például *a fociban is pontosan tudod, hogy a labdát a csatárnak kell passzolnod*. Nem azért, mert jóban vagytok, hanem mert ő van a legjobb helyzetben, hogy gólt lőjön a csapatnak. Még ha nem is vagy vele jóban, nem kedveled vagy ki nem állhatod, akkor is neki fogsz passzolni, mert a játék stratégiája szerint így kell tenned. Ugyanígy az iskolánkban az egyes szerepek rendelkeznek hatalommal, nem pedig a személyek. Ez azt is jelenti, hogy a szerepek és a hatalom állandóan változhatnak anélkül, hogy a játékszabályokat megsértenénk. Nincs állandó főnök—beosztott viszony.

Szétozott hatalom

A hagyományos iskolai struktúrában az igazgató és a vezetőség tagjai nem delegálnak hatalmat. Minden döntés átmege az ő kezeiken. A Budapest School-iskolában a hatalmat ténylegesen elosztjuk, így a hierarchia helyett egymással kapcsolatban lévő és kommunikáló, de önállóan döntő csapatok (úgynevezett körök) a döntéshozók. A körök közötti kapcsolat jelentősen meg tudja növelni az iskolai alkalmazkodóképességét.

Állandó tyúklépések

Budapest School-iskolában a szervezeti struktúrát minden hónapban felülvizsgálhatják: megvizsgálják, hogy az adott szerepek milyen feladatokkal és döntésekkel járnak. A változások tömördek apró lépésben történnek, szünet nélkül, folyamatosan. Így a csapat kihasználhatja a lehetőségeket, hogy tanuljon az esetleges hibákból, fejlessze önmagát, és tökéletesítse a folyamatokat. Ahogy Alexis Gonzales-Black, a Zappos munkatársa mondja (ez a cég talán a legelső között csatlakozott a „holakrácia” nevű rendszernek a valóságba való átültetéséhez), „a holacracy nem fogja megoldani helyetted a problémáidat; viszont jó eszköz arra, hogy te saját magadnak megoldhasd őket.”

Mindenki számára átlátható szerepek

„Mi mindig így csináljuk” — hangzik el számos iskolában a válasz, hogy ez vagy az miért éppen így történik. Gyakran senki sem tudja, hogy az adott szabály miért létezik, mi célt szolgál, ki döntött róla vagy ki tudná megváltoztatni. Ez pedig a hatalom szétesztését lehetetlenné teszi. A Budapest School iskolában *a hatalom nem a csoport élén álló vezetők kezében van*, hanem az expliciten definiált folyamatokhoz kötődik. Ezek a „játékszabályok” mindenki számára elérhetők és ismertek, legyen szó akár régi motorosokról, akár az újoncokról.

A Budapest School modellel tehát nem káoszt és hatalmi játszmákat generálunk, hanem *eltöröljük a hagyományos hierarchiából fakadó lassú folyamatokat*, az átláthatatlan felelősségi köröket és szabad utat engedünk a kreativitásnak, az önállóságnak. Azáltal, hogy felhatalmazza az embereket arra, hogy értelmes döntéseket hozhassanak és részt vehessenek a változásban, a holakrácia felszabadítja a szervezet kihasználatlan erőforrásait.

Az iskola kormányzása

Az iskola szervezetét a tagjai együtt alakítják. A szervezet élő, folyamatosan változik, a következő alapelvek mentén:

- Gyorsan és folyamatosan tanuló, agilis szervezetként az iskola mindennap jobban támogatja a gyerekek tanulását, mint az előző napon.
- Minden résztvevőnek a stabilitás, biztonság, kiszámíthatóság iránti igénye pont annyira fontos, mint a változás, a javulás, a fejlődés igénye.
- A gyerekeket leginkább ismerő, a hozzájuk legközelebb álló tanárok (a gyerekekkel és a szülőkkel erős kapcsolatban) minél több helyzetben hoznak döntéseket.
- Állandó az együttműködés, a partneri kapcsolat, a kölcsönös felhatalmazás nem csak a tanár—gyerek kapcsolatban, hanem a tanárok, adminisztrátorok között is.

Azt szeretnénk, hogy gyerekeink kreatív, környezetüket aktívan alakító, mély partneri kapcsolatokban élő, problémamegoldó, csapatjátékos, folyamatosan tanuló, a világot változtatni tudó felnőttekké váljanak. Ehhez olyan iskolát építünk, ahol a tanárok kreatívak, környezetüket aktívan alakítják, mély partneri kapcsolatban élnek, problémákat oldanak meg, csapatban dolgoznak és folyamatosan tanulnak.

Az iskolát mint szervezetet a *szociokrácia* (sociocracy) szervezeti modellje alapján működtetjük, mert így tudjuk leginkább elérni, hogy az együttműködésünk egyszerre legyen örömteli és hatékony. Ez egy olyan, az üzleti világban is kipróbált dinamikus döntéshozatali rendszer, amely egyszerre segíti a harmonikus és örömteli közösségi együttműködést, és jelent garanciát arra, hogy az együttműködés hatékony lesz az egyes csapatokon belül.

Döntéshozás

Az iskola minden csapata (a tanulócsoportokat vezető tanulószervezők, a gyerekek egy csapata stb.) a *hozzájáruláson alapuló döntési mechanizmust* (consent based decision making) használja ahhoz, hogy a szervezet gyorsan tudjon döntést hozni, és minden tagja hallathassa a hangját.

A csapat valamennyi tagja tehet javaslatokat, ha nem hatékony működést, feszültséget, problémát észlel, és van rá megoldása. A javaslat értelmezése után az érintettek mindegyikét meg kell hallgatni, hogy *elfogadhatónak* tartja-e a javaslatot, azaz hozzájárul-e a változáshoz, mert „*elég jónak és biztonságosnak találja, hogy kipróbáljuk az új működést*” („*is this good enough for now and safe enough to try?*”). Fontos, hogy mindenki egyenként hallassa hangját. A javaslatot akkor tekintjük elfogadottnak, ha és amikor minden érintett hozzájárult.

Mindenki kifejezheti a *fenntartásait* (concern), és a csapat feladata ezeket meghallani, és reagálni rájuk. A fenntartás azonban még nem jelenti a javaslat elutasítását, csak fontos információt ad a döntés végrehajtásához.

A javaslatot a csapat nem fogadja el, ha valamelyik csapattag *ellenzi* azt (objection). Az ellenzés egy én-üzenet, valami ilysmi: „ha a csapat ezt a döntést meghozná, akkor mélyen sérülne a csapathoz való elköteleződésem, mert az én igényemet, ami ... , nem elégíti ki a javaslat. Nekem szükségem van ... , ezért inkább javaslom, hogy ... ”. Fontos, hogy az ellenvetést megfogalmazó mondja el a saját igényeit, szükségleteit és tegyen új javaslatot, vagy kérjen segítséget, hogy milyen új javaslatot tehetne. Ellenvetés esetén a csapat együtt dolgozik azon, hogy új javaslatot találjon, ami az ellenvetést feloldja, és az eredeti javaslat célja felé viszi a szervezetet.

A hozzájárulás nem konszenzus

A konszenzusalapú döntések esetében mindenkinek egyet kell értenie abban, hogy a döntés a legjobb, leghelyesebb, leghelyénvalóbb. A Budapest School iskolában azt a kérdést tesszük fel inkább, hogy van-e valakinek ellenvetése és a javaslat kellően biztonságos-e ahhoz, hogy kipróbáljuk. Nem azt a kérdést tesszük fel, hogy mindenki ezt a döntést hozta volna-e és hogy mindenki egyetért-e a döntéssel hanem azt, hogy mindenki tudja-e támogatni a csapat egy másik tagját, és nincs-e olyan ismert kockázat, ami az egyén vagy a szervezet szempontjából nem vállalható.

A hozzájárulás nem szavazás

A Budapest School-iskolában nem a többség dönt, és nem az számít, hogy hányan akarnak egy döntés mellé állni. Mindenki hozhat döntést, amit elfogad a csapat minden tagja, azaz egyetleneg ellenvetés sincs.

Az ellenvetés nem vétő

A vétőjog a döntés megakadályozását jelenti. Amikor valaki megvétőz egy döntést, akkor azzal a folyamat általában megakad. Az iskola működésében használt ellenvetés egy beszélgetés megindítását jelenti: „ezt én így nem tudom támogatni, helyette ezt javaslom inkább”.

A „van egy jobb ötletem”, nem ellenvetés

A szervezetnek nem az a feladata, hogy a legjobb döntéseket hozza, hanem hogy amikor szükséges, akkor javítson a működésén. Ezért minden döntéskor mindenkinek azt kell mérlegelnie először, hogy elfogadható-e neki, hogy azt a bizonyos javaslatot kipróbálja a csapat. Attól, hogy valaki jobb, más javaslatot is tud, attól még először az eredeti javaslatot érdemes kipróbálni és tesztelni.

Minden javaslat csak egy hipotézis

Amikor valamit változtatunk a szervezet működésén, akkor egy kísérletbe vágunk bele: kipróbáljuk, hogy az új működés tényleg jobb-e, megoldja-e a problémát, feszültséget, kielégíti-e az igényeket. A döntés támogatásakor ezt a próbálkozást támogatjuk.

Nem döntünk mindenről együtt

A Budapest School-iskolában csak az iskola és a tanulóközösség működését megváltoztató kormányzási kérdésekről döntünk együtt. A Budapest School minden tagja szerepeiből kifolyólag fel van hatalmazva arra, hogy a mindennapi döntéseit maga meghozhassa, ezért nem kell mindent megbeszelnünk. A cél, hogy

olyan szerepeket és rendszereket alakítsunk ki, hogy a mindennapi döntéseket mindenki maga meg tudja hozni.

Csapatok — az iskola szervezeti egységei

A Budapest School csapatai (a szociokrácia terminológiájában a *körök*) önálló csoportok egy jól meghatározott céllal, felruházott felelősséggel, döntési körrel. A csapatok maguk határozzák meg a saját működésüket (policy making), és végzik el a saját feladatukat. Az iskolában azok döntenek együtt, akik együtt dolgoznak, egy csapatban („those who associate together govern together”). És fontos, hogy akik együtt dolgoznak, jól legyenek egymással.

Azt is tudjuk, hogy akik egy munkát elvégeznek, azok a munka szakértői, ezért ők tudnak arról a legjobban dönteni, hogy hogyan érdemes a munkájukat szervezni, alakítani. Nincs főnök, külső szakértő, aki megmondja egy csapatnak, mit és hogyan csináljanak addig, amíg a rájuk felhatalmazott kereteken belül maradnak. Az természetes, hogy minden segítséget, támogatást, információt megkapnak, amire szükségük van. De a kormányzás az ő kezükben van.

Tanulóközösségek tanulásszervező csapata

A Budapest School szervezet állandó csapatai az egy-egy tanulóközösséget vezető tanulásszervezők csapata, ami egy *szociokratikus kör*. A tanulóközösség gyerekeinek (családjainak) és tanárainak életét meghatározó döntéseket maguk hozzák meg. Így például a napirend, a csoportbontások, a szülői értekezletek tematikája a saját döntéseik alapján alakul ki. Fontos, hogy a csapattagok maguk tudják meghatározni, kivel tudnak és akarnak együtt dolgozni, mikor és mit akarnak csinálni.

Csapatok kapcsolódása

Egy-egy ember több csapatnak is tagja lehet. Egyrészt munkacsoportok alakulhatnak egy-egy feladat elvégzésére, és a Budapest Schoolban egy ember több részfeladatot is ellát. Másrészt a csapatokat kifejezetten úgy alakítja a közösség, hogy legyenek köztük kapcsolódások, olyan tagok, akik összekötik a csapatokat.

Vannak olyan csapatok, melyek elsődleges célja összekötni a kisebb csapatokat. Például minden tanulóközösség tanár-csapata delegál egy képviselőt az iskola közös naptárát létrehozó munkacsoportba.

Csapatok vezetői

Minden csapatnak van egy *vezetője* (a szociokrácia terminológiájában a *circle leader*). A vezető feladata, hogy mindenki ismerje a csapat célját, a választ a „*miért létezőnk?*” kérdésre, és hogy a csapat működjön: tiszták legyenek a szerepek és megtörténjen az, amiben a csapat egállapodott, és működjenek és fejlődjenek a folyamatok.

A Budapest School rendszerében a csapatvezetőke nem az, aki megmondja, ki mit csináljon; nem osztja, ellenőrzi vagy felügyeli a feladatokat, nem rúg ki, és nem vesz fel embereket, hanem szolgálja a csapatot (servant leadership) azzal, hogy segíti a megállapodásokat betartani: facilitál, moderál, szintetizál, kísér, kérdez. A csapatvezető megválasztásához, mint minden szerep megválasztásához, a csapat minden tagjának hozzájárulása szükséges.

Mi van, amikor egy csapat nem tud döntést hozni, együttműködni

Amikor a csapattagok úgy érzik, hogy nem tudnak mindenki számára elfogadható döntéseket hozni, nem haladnak, vagy megjelentek a játszmák, és ezért már nem tudják a csapat célját szolgálni, akkor konfliktus, feszültség alakul ki, aminek feloldásához segítséget hívhatnak be a szervezet többi részétől.

A csapat folyamatos harmóniájáért folyamatosan dolgozni kell, ahogy az egészségünk megőrzésének és a problémák megelőzésének is napi rutinná kell válnia. Ezért a Budapest School csapatainak erősen ajánlott a rendszeres visszajelzés, visszatekintés (retrospektív) és a team coaching.

Operátor, a tanulóközösségek alapítója

Vannak tanulóközösségek, amik szervezését, indítását egy *alapító operátor* vagy *operátorcsapat* kezdte el. Az operátorok a létrehozók, az alkotók, az alapítók, akik minden nehézséget leküzdve a semmiből létrehoznak egy önállóan működni képes tanulóközösséget. Nélkülük biztos nem jött volna létre a tanulóközösség.

Az operátor, a mindenés

Kezdetben az operátor az egyszemélyes mindenés, hiszen egyedül kezdte a tanulóközösség tanulás-szervezőjeként. Ő felel a pénzügyekért, a tanárfelvételért, a csoportbontásokért, a tanulás-szervezésért, a szülők bevonásáért, a gyerekvételért és még a mosdókat is ki kell tisztítani. Már, ha előtte elintézte, hogy legyenek mosdók. Az esetek többségében ő találja, bérl ki, vagy vásárolja meg, újítja fel a tanuló közösségnek otthont adó, később telephelyként működő épületet és dönt az első tanár csatlakozásáról.

Az operátorok aktívak, tesznek, megoldanak, elintéznak, sokszor hirtelen a Budapest School közösség képviselőjévé válnak.

Az operátor a tanulás-szervező, a tanárcsapat tagja

Amikor már megjelennek azok a tanárok, akik a tanulás-szervezésért, a tanulóközösség vezetésért felelnek, tehát a tanulás-szervezők (mentorok, mentortanárok és néhány kiemelt szaktanár), az operátor akkor is a tanulás-szervező csapat része marad. Nem átadja a tanulóközösséget a tanulás-szervezőknek, hanem elkezdik csapatban vezetni a közösséget. Innentől kezdve a csapat minden tagja, így az operátor és minden tanulás-szervező be van vonva minden döntésbe: mindenki hozzájárulása szükséges minden, a csapatot és a tanulóközösséget érintő kérdésben.

Ez azt is jelenti, hogy csak olyan döntést fogadhat el a csapat, ami *mindenkinek* elfogadható, amit mindenki „*elég jónak és biztonságosnak talál*”. Mindenki mondhatja azt, hogy egy javaslat nem oké neki, szerinte inkább csinálja a csapat másképp. Ráadásul javaslatokat mindenki hozhat. Ez azt jelenti, hogy mindenkinek lehet hatása a működésre.

Példa: Anna, az egyik tanulás-szervező javasolja, hogy délutánonként kisebb csoportokba bontsák a gyerekeket, mert elfáradnak, és figyelmüket könnyebb lenne úgy megtartani. Ehhez Anna azt javasolja, hogy bízzanak meg egy külsős szaktanárt, hogy ő tudjon párhuzamosan művészeti klubot tartani. Péter, a csapat másik tagja kifejezi ellenvetését, mert épp így is alig van nullán a tanulóközösség, és inkább tartalékot kéne képezni. Neki szüksége van az anyagi biztonságra. A csapat megértve Anna és Péter igényeit is, kidolgoz egy olyan megoldást, ahol extra külsős tanár nélkül is megoldódik az Anna által felvetett probléma: ha a délutáni foglalkozás előtt időt töltenek az udvaron, akkor jobban fogják tudni tartani a figyelmet, külön csoportbontás nélkül is.

Az operátor és a csapat

A szociokrácia rendszerében mindenki vállalhat szerepeket, hatalommal bíró feladatköröket, ha és amikor erre a csapat felruházta. Ezért az operátor, aki ugye kezdetben az egyszemélyes mindenés volt, feladatköröket ad át a többi tanulás-szervezőnek. Nagy különbség van azonban aközött, hogy megkérlek, hogy légy szíves a kirándulásra készíts össze egészségügyi dobozt, vagy, hogy a csapattal megbeszéljük, hogy van 1. egy balesetvédelmi felelős szerep, amit javasolsz, hogy ezentúl 2. te végezd el. Az első esetben szívességet kérünk egymástól, a másik esetben feladatokat, felelőségeket, BPS terminológiában szerepeket adunk át, delegálunk.

Fontos, hogy a szerepek átadása nem az operátor és az új felelős közti megállapodás. Ez a csapat életét érintő változtatás, tehát mindenkit be kell vonni a döntésbe: fontos, hogy mindenkinek elfogadható, hogy kipróbáljuk, hogy ezentúl ezt a szerepet a javasolt ember viszi tovább?

Példa: Anna, egy tanulóközösség operátora sokszor elfelejti kiküldeni a szülői előtt és után a szülőknek szánt kérdőíveket. Ebből több konfliktus adódott, mert Péter egy mentor a csapatban, nagyon szeretné tudni, hogy hogy vannak a szülők. Anna és Péter egy elég komoly vita (veszekedés?) után vannak. Arra jutottak, hogy inkább Péter felvállalná a szülői kérdőívek kiküldését és a szülők noszogatását. A következő tanári meetingen elmondják a javaslatukat,

hogy Péter legyen a szülői visszajelzők kezelője, és kéri a csapatot, hogy Pétertől várják el, hogy időben kimenjen a levél a visszajelzőkről, és legalább 2 emlékeztetőt küldjön Péter, és legalább egy nappal a szülői előtt összesítse az eredményeket. Azaz adnak egy pontos szerepdefiníciót, és javasolják a csapatnak, hogy ezt a szerepet ezentúl Péter vigye. A csapat minden tagja nagyon örül, mert érezték, hogy ezt a feladatot érdemes lenne jobban végezni. Kifejezik hálájukat Annának és Péternek, hogy a nehézségek ellenére fejlesztik a rendszert. __

Mi van, ha az operátor nem akar vagy tud mindenben részt venni

Vannak esetek, amikor nem javít a gyerekek tanulási élményén vagy a tanárok jóllétén, ha az operátor minden döntésben részt vesz, vagy az operátornak egyéb teendői miatt nincs kapacitása a közösség életében nagy mértékben részt venni, feladatokat, szerepeket vállalni. Ilyenkor mondhatja azt, *hogy "bírom bennetek, szóljatok, amikor úgy érzitek, hogy kéne róla tudnom. De kérek titeket, ami a pénzügyeket érinti, arról szóljatok."* Sokat kell ilyenkor dolgozni azon, hogy mindenki tudja, értse és el is találja, hogy mikor kell bevonni az operátort és mikor nem.

Mi van, ha a tanárokat nem érdeklik a pénzügyek

Van, amikor azt érzed, hogy bizonyos dolgokról egyszerűen csak nem akarsz tudni, csak működjön a dolog. Ilyenkor egyszerűen felhatalmazhatjuk egymást, hogy egy adott kérdésben légy szíves hozd meg a döntést, és akár még informáld sem kell engem. Tanárként azt kérem, hogy mondd meg, mennyi pénzt költöttek havonta filctollra és programokra, és most egyelőre nem akarom tudni, hogy a bérleti díj és a takarítóra költendő keret hogyan függ össze.

A probléma abból eredhet, hogy az operátor először egyedül csinált mindent, nem volt kivel megbeszélnie a dolgokat. Aztán jöttél te, mint tanár, és nem akartál mindent megbeszélni, mert sok volt az információ. Aztán van az a kényelmetlen érzés, hogy szeretnél bevonva lenni, de nem vagy. Mindenki azt hiszi, hogy ebben megállapodtatok, pedig nem. Csak történetileg alakult így a helyzet. Ez az a pont, amikor nem az SZMSZ-hez kell nyúlnod, hanem fel kell hívnod az operátort.

Az operátor a tanárcsapat főnöke

Nem. Ha a főnök azt jelenti, hogy a főnök döntést hoz, a hierarchiában alatta lévő munkavállalók pedig végrehajtják a döntést, akkor egyértelmű NEM a válasz. A BPS szervezetek nem így működnek. Az operátor, mint más is, javaslatokat tesz, és mindenki hozzájárulása esetén a csapat azt végrehajtja. Ugyanakkor az valószínű, hogy az operátorok habitusuk, sajátos helyzetük miatt több javaslatot fognak, legalábbis az első pár évben tenni, mint a többiek.

Minden csapatnak van azonban egy csapatvezetője, aki azért felel, hogy „a csapat működjön: tiszták legyenek a szerepek és megtörténjen az, amiben megállapodott a csapat, és működjenek és fejlődjenek a folyamatok.” Ahhoz, hogy ezt a célját elérje „facilitál, moderál, szintetizál, kísér, kérdez.”

Kezdetben ezt a szerepet is az operátor látja el. A csapat dönthet úgy, hogy ezt a szerepet az operátor átadja egy másik tanulászervezőnek, aki ezáltal a csapat koordinátora lesz. Azonban ehhez minden tag hozzájárulása szükséges. Tehát a BPS-ben nem szavazunk ki senkit, hanem megbeszéljük, hogy jobb lenne, ha bizonyos szerepet most más végezne.

Az operátor felelősséget vállal mindenért

Nem. Nincs olyan ember a rendszerben, aki mindenért egy személyben felelős lenne. Egy tornatanár nem felelős minden balesetért, ami tornaórán történik. Történhet olyan baleset, ami ellen ő nem tudott volna mit tenni. Azért viszont felelős, hogy ha egyszer már megtanultuk, hogy balesetveszélyes mélyvízbe ugrania annak, aki nem tud úszni, hogy megkérdezze mindenkitől, hogy tud-e úszni, mielőtt elkezdődik a foglalkozás. Ugyanígy: egy operátor/ koordinátor nem felelős azért, hogy mit csinál egy másik munkatárs, vagy egy gyerek az iskolában, vagy hogy egy szülő hogyan viselkedik, de azért felelős, hogy ha nem tartunk be szabályokat és megállapodásokat, akkor tegyen azért, hogy a helyzet megváltozzon.

Az operátor különleges szerepe: ő a pénzügyi stabilitás biztosítója

A pénz olyan, mint az oxigén. Szükségünk van rá a tanulóközösség működtetéséhez. És mivel a Budapest School tanulóközösségek önálló költségvetéssel bírnak, fontos, hogy egy tanulóközösségnek ne legyen több a kiadása, mint a bevétele.

Az operátorok által életre hívott tanulóközösségek esetén az operátor az, aki személyesen felelősséget vállal a pénzügyi stabilitásért. Értsd: ha többet akar a tanulóközösség költeni, mint a bevétele, akkor neki kell a zsebébe nyúlni. És ameddig az operátor ezt a felelősséget nem osztja szét a többi tanulásszervező között (azaz nem szövetkezétként működnek), addig ő mindig _első lesz az _egyenlők között.

Akkor ez azt is jelenti, hogy a pénzügyi felelősségvállalás miatt ő maga meghozhat pénzügyeket érintő döntéseket? Attól, hogy operátorként az a dolgod, hogy 1. ne legyen hiány, 2. ha van, akkor teremtsd elő a hiányt, attól még nem hozol meg minden döntést egyedül. Mert a ne- legyen-hiány célt sokféleképpen el lehet érni. A csapatnak kemény munka árán ki kell dolgoznia a saját megállapodásait arról, hogy mi az a döntés, amire felhatalmazást kaptál.

Az operátor kilépése

Ha konfliktus alakul ki a csoportban, akkor bárki mondhatja azt, hogy „én kilépek”. Csak az operátor nem. Vagyis csak nagyon nehezen. Ha eltűnik az operátor, akkor még az is lehet, hogy megszűnik a tanulóközösség. Ha mégis olyan helyzet áll elő, hogy kilép, akkor új operátort kell találni vagy át kell alakítani a struktúrát. Az operátor ilyenkor is aktívan részt vesz a helyzet megoldásában (pl. az utódja megtalálásában, az átadás-átvételben, stb).

Koordinátor

Amikor az operátor átadja a csapatvezető szerepet másnak, akkor ezt az embert koordinátornak kezdjük el hívni, hogy mindenki értse: itt már a pénzügyi felelősség és a csapatvezetőség szétvált ebben a csapatban. A koordinátor szintén nem főnök, hanem facilitátor. Sokat gondolkodik azon, hogy mindenki tudja-e, hogy ki mit és mikor csinál, ő a circle leader.

Vannak azok a tanulóközösségek, ahol az operátor szerepet a Lab játsza. Ilyenkor mindig van egy koordinátor a tanulásszervezők között.

A közösségi lét szabályai

A Budapest School egy közösségi iskola: a gyerekek együtt tanulnak és alkotnak, a tanárok csapatokban dolgoznak, és a szülők is egy elfogadó közösség részének érezhetik magukat. A tagok — a tanárok, a gyerekek, a szülők és az adminisztrátorok — azért csatlakoznak a közösséghez, mert itt szeretnének lenni, és itt érzik magukat boldognak, egészségesnek és hasznosnak. A közösség azért fogad be új tagokat, hogy nagyobb, erősebb közösség lehessen.

Partnerség

A tanulásszervezők és a családok közös célja, hogy közösségük a gyerekek fejlődését együtt támogassa. A tanulás holisztikus szemlélete révén a gyerekeknek egyszerre kell jó kapcsolatot ápolniuk saját társaikkal, partnerségben lenniük tanáraikkal és meghallaniuk a szülők feléjük irányuló kéréseit. A tanulás célját a gyerekek maguk határozzák meg, azok az értékek, rituálék viszont, melyek a mindennapjaikat meghatározzák, túlmutatnak az egyénen, és a közösség céljait szolgálják oly módon, hogy az az egyes családok életvitelével is összhangban legyen.

Minden tanulóközösségnek feladata ezért, hogy az együttműködésük, a közösségi szabályaik, a házirendjük meghatározásakor a családok véleményét, javaslatait is kikérjék, és úgy hozzanak döntést, hogy az mindenki számára kellően biztonságos és elég jó döntés legyen.

Ez vonatkozhat a mindennapi eszközök használatára, a közlekedésre, az együtt, tanulással eltöltött egyéni és csoportos idő arányaira, a közösen megtartott ünnepekre, jeles napokra, mindazokra a kérdésekre, melyek közösségi döntések, és hatással lehetnek az egyén fejlődésére.

Alapcsoportok

A Budapest School iskola kisebb tanulóközösségekből fejezetet) áll. Ez a gyerekek és tanárok elsődleges közössége: a gyerekek számára ez az a közösség, akikkel együtt járnak iskolába, együtt alakítják az iskolájukat, a tanárok számára ez az a csapat, akikkel együtt dolgoznak, hogy létrehozzák, fenntartsák és fejlesszék a tanulóközösség gyerekeinek tanulási környezetét.

A tanulás egysége a modul. Egy modul csoportjában a közös érdeklődésű és célú gyerekek tanulnak együtt, mert együtt boldogabban, hatékonyabban el tudják érni a céljukat.

Saját szabályok

A tanulóközösség és akár egy-egy modul kereteit, szabályait a résztvevők alakítják ki. Pontosabban a tanárok felelőssége és feladata, hogy minden tanár és gyerek számára elfogadható, betartható, releváns és értelmes szabályok legyenek. (Mikroiskola esetén a tanulásszervező tanárok, modulok esetén a szaktanárok és a tanulásszervező tanárok közösen.)

Mind a gyerekek, mind a tanárok javasolhatnak új szabályokat vagy szabályváltoztatást. Minden egyes gyereknek és tanárnak hozzájárulását kell adnia minden javaslatához, mondván: „, *it's good enough for now and safe enough to try*“, azaz: „*elég jónak és biztonságosnak tartom, hogy kipróbáljuk*” a szabályokat.

Ebből következik, hogy minden tanulóközösségnek saját házirendje, szabályai lehetnek, és modulonként alakulhat, hogy mit, mikor, hogyan és kivel csinálnak a résztvevők.

A szabályok alakításának elsődleges szándéka mindig az legyen, hogy a gyerekek fejlődése, tanulása, alkotása és a közösség működése egyre jobb legyen.

A szabályok célja, hogy a közösséget szolgálja.

Konfliktusok, feszültségek kezelése

Tudjuk, hogy a Budapest School szereplői, a gyerekek, a tanárok, a szülők, a pedagógiai program, a kerettanterv, a fenntartó, a szomszédok, az állami hivatalok között feszültségek és konfliktusok alakulhatnak ki, mert különbözőek vagyunk, különbözőek az igényeink. A feszültségekre és a konfliktusokra a Budapest School olyan lehetőségként tekint, amelynek együttműködésen alapuló megoldása építi a kapcsolatot, és segíti a fejlődést.

Az iskola partnerségen alapuló szervezetében nem autoritások, főnökök, hivatalok, bírók oldják meg a konfliktusokat, hanem egyenrangú társak. Az iskola feltételezi, hogy a felek tudnak gondolkodni, következtetni, felelősséget vállalni a döntéseikért és cselekedeteikért.

Alapértékek

A Budapest School közösségének valamennyi tagja (a tanárok, gyerekek, szülők, adminisztrátorok, iskolát képviselő fenntartó) vállalja: - A közösség mindennapjaival kapcsolatos konfliktusok esetén elsőként az abban érintett személynek jelez közvetlenül. - A személyes kritikát mindig privát csatornán fogalmazza meg először, ha kell, akkor segítő bevonásával. - Bármelyik fél jelzése esetén lehetőséget biztosít arra, hogy a vitás kérdést megbeszéljék közvetlenül, a folyamatban részt vesz. - Az egyeztetésre elegendő időt hagy, amely legalább 30 nap, vagy (ha ennél több időre van szükség) a másik féllel megállapodott idő. - Teljes figyelemmel, nyitottsággal, a probléma megoldására fókuszálva igyekszik feloldani a konfliktust, és közösen megoldást találni a problémára.

Ahhoz, hogy tényleg partneri kapcsolatban, egyenrangú felekként lehessen konfliktusokat, problémákat megoldani, érdemes közös értékeket elfogadni. - Felelősséget vállalunk gondolatainkért, hiedelmeinkért, szavainkért és viselkedésünkért. - Nem pletykálunk, szóbeszédet nem terjesztünk. - Nem beszélünk ki

embereket a hátuk mögött. - Félreértéseket tisztázzuk, konfliktusokat felszínre hozzuk. - A problémákat személyesen, szemtől szembe beszéljük meg, másokat nem húzunk bele a problémába. - Nem hibáztatunk másokat a problémákért. Amikor mégis, akkor az egy jó alkalom arról gondolkozni, hogy miként vagyunk mi is része a problémának, és miként kell a megoldás részévé válnunk. - Az erősségekre több figyelmet fordítunk, mint a gyengeségekre, és a lehetőségekről, a megoldásokról többet beszélünk, mint a problémákról.

Kiemelt konfliktusok

A tanárcsapat és a szülők közti konfliktusok

A konfliktusok három stádiumát különböztetjük meg, és ezeket eltérően kezeljük: 1. *Konfliktusfeloldó folyamat*: célja az iskola és a család közti kapcsolódás, resztoráció, valamint megállapodás a tanulmányokról és folytatásról 2. *Piros folyamat*: célja, kideríteni, hogy egy tartósan fennálló probléma (ártalom, konfliktus, fizetési elmaradás) ellenére tudunk-e együttműködni, tiszta megállapodást kötni a családdal. Ebbe a folyamatba a LAB is bekapcsolódik. 3. *Búcsú folyamat*: amikor a piros folyamat végén az kerül kimondásra, hogy elválunk a családtól, a búcsú folyamatban arról állapodunk meg, hogyan fog ez megtörténni.

A konfliktusfeloldó folyamat:

Amikor a iskola és család közti együttműködést akadályozó egyet-nem-értés alakul ki, akkor konfliktusfeloldó folyamatot kell indítani. Ennek célja a szükségletek és lehetőségek megismerése annak érdekében, hogy megállapodásokat tudjunk megfogalmazni - vagyis újra létrejöhessenek az együttműködés feltételei.

A konfliktusfeloldó folyamat lépései: 1. A konfliktusfeloldó folyamat kezdeményezése: a jelzés érkezik a tanárcsapat egy/több tagjától vagy szülőktől is. - Ha tanár(ok) jelez(nek): a csapatuk számára egyértelműen jelzik, hogy konfliktus alakult ki, és konfliktuskezelő folyamatot szeretnének indítani. A csapat kiválasztja a folyamat érintettjeit (azokat, akiknek a tisztázó beszélgetésben szükséges részt venniük) és facilitátorát. - Ha a szülők jeleznek: a mentor számára email üzenetet küldenek, amiből kiderül, hogy milyen konfliktus alakult ki, és hogy konfliktusfeloldó folyamatot szeretnének kezdeményezni. A mentor ezt jelzi a tanárcsapatnak, kiválasztják a folyamat facilitátorát ill. értesítik a szülőket és a tanárcsapat többi érintettjét a folyamat indulásáról. A tisztázó beszélgetés előkészítése: a folyamat facilitátora a jelzéstől számított egy héten belül egyeztet a szülőkkel a konfliktusról egy rövid személyes vagy online meetingen, és egyeztet az iskolai érintett(ek)el egy rövid személyes vagy online meetingen. A facilitátor megismeri a konfliktus részleteit és felkészíti az eset résztvevőit a tisztázó beszélgetésre. 2. Tisztázó beszélgetés: a facilitátor vezetésével a konfliktus résztvevői találkoznak, a beszélgetés célja a konfliktus rendezése és megállapodás. A személyesen megtartott beszélgetésről a helyszínen a résztvevők által jóváhagyott jegyzet készül (tartalmazza a résztvevők megállapodását), amit aznap mindenki megkap e-mailben is. 3. Szükség esetén a facilitátor egy második tisztázó beszélgetést is összehív. 4. Megosztás: a tisztázó beszélgetés részeként a résztvevők a facilitátor segítségével megfogalmazzák, hogy lettek-e olyan közös tanulságok a konfliktus kapcsán, amelyeket érdemesnek tartanak a tanárcsapatpal is megosztani. Ha igen, akkor ezt egy mindenkinek elküldött e-mailben a facilitátor megteszi.

Ha a két tisztázó beszélgetés alatt nem sikerül a konfliktust megnyugtatóan lezárni, vagy ezt követően a közös megállapodások nem teljesülnek és kiújul a konfliktus, akkor piros folyamatot lehet indítani.

A piros folyamat:

A piros folyamat egy protokoll, amit akkor követünk, amikor egy helyzet vagy konfliktus tartósan nehezzé vált, eszkalálódott.

A piros folyamat lépései:

1. A a tanárcsapat egyértelmű hozzájárulással jelzést tesz a LAB-nak, hogy egy családdal piros folyamatba szeretne kezdeni. A jelzés kezdeményezésének kritériumai:
  - **Amikor a gyerek nincs jól** akkor lehet piros folyamatot indítani, ha legalább három hónappal korábban történt intervenció jelzés a gyerekekkel kapcsolatban, és fennáll egy olyan helyzet, amiben a gyerek vagy a közösség sérül (például amikor bántás éri a közösség egy/több tagját; amikor a közös

tanulás súlyos akadályokba ütközik; amikor a fizikai környezetben történik károkozás; vagy ha az intervencióban érintett gyerek nem halad a tanulásban, és ennek a helyzetnek a fenntartása káros lenne a számára).

- **Amikor a családnak pénzügyi elmaradása van** akkor lehet piros folyamatot indítani, ha több mint 90 napos tagdíj elmaradása van a családnak.
  - **Amikor tartós konfliktus alakult ki a tanárcsapat és a szülők között** akkor lehet piros folyamatot indítani, ha két tisztázó beszélgetés is megtörtént, és nem sikerült helyreállítani az együttműködést, vagy idővel kiújult a konfliktus.
2. A LAB piros folyamat koordinátora áttekinti az iskola kezdeményezését. Ha teljesülnek a piros folyamat indításának kritériumai, akkor
    - az iskolával együtt kiválasztják a piros folyamat esetmanageret, aki
    - összehívja az első piros folyamat beszélgetést, és
    - dönt arról, ki vesz részt a BPS képviselőjében, és
    - megszervezi a találkozót, meghívja az érintetteket
  3. Sor kerül az két piros folyamat beszélgetésre. Az első beszélgetés célja a szükségletek és lehetőségek feltárása. A második beszélgetés célja a megállapodás a folytatásról és a nyomonkövetésről. Mindkét beszélgetésnek személyesnek kell lennie, és készül róluk feljegyzés.
  4. A beszélgetéseket követően az esetmanager előre ütemezett, kétheti rövid follow-up egyeztetésre hívja a folyamat résztvevőit.

Ha a piros folyamat beszélgetéseken nem sikerül az iskola és a család számára is elfogadható megállapodást kötni, akkor kimondható, hogy nem folytatjuk az együttműködést, el kell válnunk. A kezdetektől fogva világosnak kell lennie minden fél számára annak, hogy ez a piros folyamat tétje.

A búcsú folyamat:

Amikor a piros folyamat eredménytelen (nem tudunk megállapodni, vagy a megállapodások nem teljesülnek, vagy a probléma fennmarad/kiújul), akkor eljön a búcsú ideje. A BPS által kezdeményezett búcsú előzménye mindig egy piros folyamat kell, hogy legyen. Az iskola nem kezdeményezheti az elválást egy családtól anélkül, hogy a konfliktuskezelés lépéseiben nem próbálta megtalálni a megoldást.

A búcsú folyamat lépései: 1. A LAB-os piros folyamat koordinátornak, a mikroiskola menedzserének és az esetet gondozó piros folyamat esetmanagernek egyet kell értenie abban, hogy kimondható: végigjártuk a konfliktuskezelés szintjeit, mindent megtettünk és el kell válnunk. Eldöntik, hogy a szervezetből kit indokolt bevonni a búcsú folyamatba. 2. A piros folyamat koordinátor összehívja az első búcsú-beszélgetést. A beszélgetés célja annak megtervezése, hogyan válunk el, ki és mit fog tenni és milyen határidővel (pl. hogyan segítünk az iskola keresésben? mikor érkezik a befogadó nyilatkozat? mi a szerződésbontás folyamata, hogyan rendezzük a pénzügyeket? milyen értékelési/visszajelzési dokumentumokra van szükség? mi történik az iskolai búcsúceremónián, hogyan szeretnének elköszönni a gyerektől?) 3. A beszélgetést követően a piros folyamat felelős előre ütemezett kétheti rövid follow-up egyeztetésre hívja a folyamat résztvevőit.

Gyerek-gyerek konfliktus

A mindennapokban a gyerekek akarva-akaratlanul is belecsöppennek olyan helyzetekbe, amikor a közösségben vagy interperszonális kapcsolataik során megborul a mindennapi egyensúly. Ezekben a konfliktushelyzetekben leginkább a felborult egyensúly helyreállítására törekszünk *helyreállító konfliktusfeloldási technikával*.

A helyreállító konfliktusfeloldás alaptézise az, hogy minden ilyen megborult egyensúlyi állapot egy lehetőség valaminek a megújítására, újragondolására. A résztvevők egy külső személy segítségével (általában a jelen lévő tanárral) alakítják a megoldást, egészen addig, amíg az eredmény mindenki számára a konfliktus feloldását, azaz a megborult egyensúly helyreállítását jelenti.

A folyamat során a konfliktusban részt vevő összes személy elmondja az érzéseit, meglátását a felmerülő helyzettel kapcsolatban, valamint az én-közléseken túl a szükségleteikről is beszélnek. Ezen szükségletek

képezik a megoldás alapját, azaz ezeket egy tető alá hozva feloldhatjuk a fennálló konfliktust. Ilyenkor mindig először azokat a pontokat keressük meg, amelyekben egyetértenek a résztvevők, hiszen ez közös alapot szolgáltat arra, hogy a valódi feloldást megtalálhassuk.

Fontos, hogy a beszélgetésben az összes fél hallassa a hangját, és meg is legyen hallgatva. Az értő figyelem kompetenciája is fejlődik ezen módszer alkalmazása során, például, ha az érintett felek elmondják, hogy mit hallottak meg abból, amit a másik elmondott.

Előfordulhat, hogy ez a folyamat nem egyből a konfliktus után indul el: ha a résztvevők beleegyeznek, akkor a beszélgetés elhalasztható, de lehetőleg még aznap történjen meg.

BPS modell, egyedi program, házirend be nem tartásával kapcsolatos konfliktusok

Amikor egy tanár, egy gyerek vagy egy tanulóközösség nem tartja be az egyedi programot, a házirendet, vagy egyéb közösen megalkotott szabályokat, akkor konfliktus alakul ki közte és az iskola között. Ilyenkor szintén a konfliktusfeloldás folyamatát kell alkalmazni.

Minőségfejlesztés, folyamatszabályozás

Honnan tudjuk, hogy jól működik az iskola? Minden gyerek azt tanulja, amit szeretne, és amire neki a leginkább szüksége van? Megkérdezzük az érintetteket, figyeljük az adatokat és azok alapján fejlesztünk.

A Budapest School-iskolában a gyerekek tanulását egy komplex rendszer egyik elemének tekintjük (Barabasi, 2007). Iskoláink a világ felé nyitott hálózatot alkotnak: az egy közösségben lévő gyerekek, a családok, a velük foglalkozó tanárok, a helyi környezet, a Budapest School további közösségei, az ország és a nemzet állapota, valamint a globális társadalmi folyamatok is befolyásolják, hogy mi történik egy iskolában.

Hogy egy gyerek épp mit és mennyit tanul, az nemcsak az iskola programjától vagy a NAT-tól, hanem számos más tényezőtől is függ, melyek befolyásolják a fejlődést és a közösség egymás fejlődésére gyakorolt hatását: többek közt függ a gyerekek múltjától, aktuális hangulatától és vágyaitól, a tanárok személyiségétől, a családtól, a csoportdinamikától és a társadalomban történő változásoktól is.

Ezért a gyermekeink fejlődését, tanulását és boldogságának alakulását egy *komplex rendszer* működésével modellezhetjük.

A tanulási folyamataink minőségfejlesztésénél a következő szempontokat vesszük figyelembe:

1. A történéseket, eseményeket, (rész)eredményeket folyamatosan kell monitorozni.
2. A visszajelzéseket a rendszer minden tagjától folyamatosan gyűjteni kell: a gyerekektől, tanároktól, szülőktől és az adminisztrátoroktól.
3. Anomália esetén a helyzetfelismerés, az eltérések okának felkutatása a cél.
4. A feltárt hibák alapján a rendszert folyamatosan kell javítani.

A minőségfejlesztés célja az iskola, mint tanulórendszer folyamatos fejlesztése. A monitorozás folyamatos, így az iskola hamar felismeri az anomáliákat, és kivizsgálás után, ha szükséges, meg tudja azokat szüntetni, tanulni is tud belőlük, és javítja a rendszert.

A fenntartó folyamatosan monitorozza a tanulóközösségeket és visszajelzéseket ad, aminek alapján a tanulóközösség javítja a saját működési folyamatait. A BPS modellben leírt működést a fenntartó mérhető és megfigyelhető indikátorokra fordítja le, és kidolgozza, üzemelteti a metrikák 2-3 hónapnyi rendszerességű nyomon követésére alkalmas rendszerét.

BPS minimum indikátorai

A javaslatban szereplő lista tételei olyan minimumok, amelyekre igaznak kell lennie annak, hogy:

- hozzájáruláson alapuló szervezeti döntés született róluk

- felülbírálatuk vagy elvetésük nem tartozik a tanárcsapatok autonómiájának hatáskörébe
- teljesülésük demonstrálható,

A BPS minimumok megvalósulását a tanév során figyelemmel kísérjük, és ha egy iskolában ezekkel kapcsolatban elakadások vagy nehézségek alakulnak ki, az iskolakísérő kezdeményezésére elindul egy támogató folyamat a probléma feltárására és megoldására. a teljesíthetőség feltételeinek megteremtése a teljes BPS közösség felelőssége (kiegészítés: mindenki a saját domainje által definiált felelősség gyakorlásával)

Mentorálás

Minden gyereknek van egy kitüntetett tanári kapcsolata, ami lehetővé teszi a személyre szabott tanulás támogatást, visszajelzést és reflexiót.

Mennyiségi kritériumok

- minden gyereknek van egy mentora
- egy mentorhoz maximum 12 gyerek tartozik
- a gyerekeknek van rendszeres mentorbeszélgetésük min. 2hetente (csoportos vagy egyéni formában)
- trimeszterenként min. 1 konzultáció a családdal (szerződő beszélgetés)
- a gyerekek minden trimeszter végén kapnak részletes írásos visszajelzést a mentoruktól (trimeszterzáró feedback)

Minőségi kritériumok

- High level feedback: a trimeszterzáró visszajelzés a modulzáró visszajelzések szintézisét is tartalmazza
- A mentor minőségi figyelmet ad, ismeri a mentoráltjait
- Célállításban, döntéshozatalban, reflektív gondolkodás fejlesztésében segít
- Partneri kapcsolat a szülőkkel, a mentor világos megállapodásokat köt.

Demonstráció módja

- Mentor feltüntetése a myBPS-ben
- Mentoridők/bandaidők benne vannak a gyerekek órarendjében
- Trimeszterzáró visszajelzés a rubric összesítőben
- Szülői kérdőívben a szülők visszajelzései a mentor-mentorált kapcsolatról

Értékelő-táblázatok, visszajelzés

Rendszeres, visszakereshető, részben standardizált írásos visszajelzések segítségével nyomon követni és láthatóvá tenni a gyerekek haladását a tanulásban, fejlődésben.

Mennyiségi kritériumok

- trimeszterenként min. 1 modulzáró értékelő táblázat visszajelzés minden (valódi) lezárult modulról modul záródátuma után legkésőbb 2 héttel
- félévenként, tantárgyakhoz kapcsolódó értékelő táblázat minden tantárgyból, amiről a gyerek a tantárgyi struktúra szerint osztályzatot kaphat.

Minőségi kritériumok

- a modul céljaival szinkronban lévő visszajelzési szempontok kidolgozott szintleírások az értékelő táblázatokban
- tantárgyi standard szempontok beépítése a modulzáró visszajelzésekbe

Demonstráció módja

- trimeszterenként megszülető értékelő táblázat összesítő

Saját tanulási cél

A gyerekek gyakorolják a célállítást és autonómiát a tanulásban.

Mennyiségi kritériumok

- min. 1 saját cél/trimeszter, amiről szerződés is készül
- megjelenik a trimeszterzáró visszajelzésben mint szempont

Minőségi kritériumok

- SMART célmegfogalmazás
- tanár és szülő támogatása egyértelmű
- a cél eléréséért a gyerekek erőfeszítést kell tennie
- a gyerek portfóliójában van rá reflexió

Demonstráció módja

- hármas szerződésben foglalt saját célok
- trimeszterzáró visszajelzésben megjelenik a saját célok elérése, mint szempont
- szülői kérdőív visszajelzései a saját célokról

Gyerek portfólió

Erősíteni a gyerek autonómiáját, felelősségét, szerepét a saját tanulásában. Reflektív gondolkodás és metakogníció fejlesztése.

Mennyiségi kritériumok

- minden gyereknek van digitális/papíralapú/blended portfóliója

Minőségi kritériumok

- minden trimeszterben bővül, a gyerek tanulási útját jeleníti meg,
- a mentorvisszajelzést és a gyerek reflexióit is tartalmazza

Demonstráció módja

Nincs

Moduláris tanulás-szervezés

Tanári tervezés eredményeként megszülető tanulási ívekből épül fel a gyerekek egész éves tanulási folyamata.

Mennyiségi kritériumok

- legfeljebb trimeszter (12 hét) hosszúságú modulok
- minden (valódi) modulnak van kitöltött modulleírása myBPS-ben

Minőségi kritériumok

- holisztikusan tervezett modulok: a célok, tevékenységek és visszajelzési szempontok összhangban vannak
- significant learning: tantárgyakhoz köthető és azokon túlmutató fejlesztési célokat (pl. EQ, globális nevelés, társadalmi részvétel, stb.) is magába foglal
- a modul elvégzése bővíti a gyerek portfólióját

Demonstráció módja

myBPS modul adatlapok

szervezeti kapcsolódás/tanári tanulás

Tanulószervezet vagyunk, amelyben a résztvevők folyamatosan bővülő tudását erőforrásként használjuk arra, hogy kifejlesszük a saját iskolai jó gyakorlatainkat.

Mennyiségi kritériumok

- a mikroiskolák képviseltetik magukat a közösségi események min. 50%-án
- senior tanárai bekapcsolódnak a fejlesztési projektbe (1 projekt/év)

Minőségi kritériumok

- alkotó részvétel a BPS modellt/szervezetet fejlesztő projekteken
- saját iskolai jó gyakorlatok megosztható tudássá transzformálása

Demonstráció módja

- jelenlét a közös tanulási alkalmakon
- projektek dokumentációi

színes folyamatok

A problémák, nehézségek gyerekfókuszú, partneri, tiszta megállapodásokon és nyomon követésen alapuló kezelése.

Mennyiségi kritériumok

- van felelőse az iskolában a színes folyamatoknak
- az elindult folyamatok dokumentáltak
- 22/23 tanévtől: a mikroiskola mentortanárai részt vettek színes folyamat felkészítésen

Minőségi kritériumok

- tiszta, partneri kommunikáció a családdal
- keretek tartása
- a jelzések időben megtörténnek

Demonstráció módja

- THC beszélgetés
-

partnerség a szülőkkel

A gyerek érdekeit előtérbe helyező, keretezett együttműködés az iskola és a család között

Mennyiségi kritériumok

- rendszeres (legalább 5 alkalommal a tanévben) megszervezett szülői körök
- visszakereshető hármas szerződések,
- szerződő beszélgetések minden trimeszterben
- rendszeres híradás az iskolai történésekről, tanulásról

Minőségi kritériumok

- világos együttműködési szabályok és egyértelmű kommunikációs csatornák,
- őszinte, asszertív, “intézményi” fordulatoktól mentes, érthető kommunikációs stílus,
- resztoratív konfliktuskezelés

Demonstráció módja

- szülői körök kérdőíve
- szülői kérdőív
- hármasszerződések myBPS-ben

Gyerekek, tanárok, szülők kérdőíves monitorozása

A BPS iskolának rendszeresen kérdőíves monitorozást kell tartania.

1. A szülők biztonságban érzik gyerekeiket, és eleget tudnak arról, hogy mit tanulnak. Indikátor: kérdőíves vizsgálat alapján.
2. A tanárok hatékonyan tartják a munkájukat. Indikátor: kérdőíves felmérés alapján.
3. A gyerekek úgy érzik, folyamatosan tanulnak, támogatva vannak, vannak kihívásaik. Indikátor: kérdőíves felmérés alapján.

Tanárok kiválasztása, tanulása, fejlődése és értékelése

Az iskola legmeghatározóbb összetevői a tanárok. Ezért a Budapest School külön figyelmet fordít arra, hogy ki lehet tanár az iskolákban, és hogyan segítjük az ő fejlődésüket.

Alapelveink

1. Minden tanárnak tanulnia kell. Amit ma tudunk, az nem biztos, hogy elég arra, hogy a holnap iskoláját működtessük. És az is biztos, hogy még sokkal hatékonyabban lehetne segíteni a gyerekek tanulását, mint amilyenek a ma ismert módszereink.
2. A tanároknak csapatban kell dolgozniuk, mert összetett (interdiszciplináris) tanulást csak vegyes összetételű (diverz) csapatok tudnak támogatni.
3. A szakképesítés nem szükséges és nem elégséges feltétele annak, hogy a Budapest Schoolban valaki jól teljesítő tanár legyen.

Felvétel

A Budapest School tanulásszervező tanárainak felvétele egy legalább háromlépcsős folyamat, ahol vizsgálni kell a tanár egyéniségét (attitűdjét), felnőtt—felnőtt kapcsolatokban a viselkedésmódját (társas kompetenciáit), és minden jelöltnek próbafoglalkozást kell tartania, amit az erre kijelölt Budapest School-tanárok megfigyelnek. A felvételi folyamatot a fenntartó felügyeli és irányítja.

Saját cél

Minden tanárnak van saját, egyéni fejlődési célja: *mitől tudok én jobb tanár lenni, jobban támogatni a gyerekek tanulását, segíteni a munkatársaimat és partnerként dolgozni a szülőkkel?*

Tanárok mentora

A gyerekekhez hasonlóan, minden tanárnak van mentora, aki segíti a saját céljainak kialakításában, és folyamatosan támogatja ezek elérésében.

Tanárok értékelése

Minden tanárt évente legalább kétszer értékelnek a munkatársai. Ez az a folyamat, amit 360 fokos értékelésnek hívnak az üzleti szférában. A visszajelzések feldolgozása után a saját célokat frissíteni kell.

Minden tanárt értékelnek a szülők is (kifejezetten a mentorált gyerekek szülei) és a gyerekek is legalább évente kétszer.

A felvétel és az átvétel

Aki a BPS iskolához csatlakozik, az rögtön a BPS egyik tanulóközösségéhez csatlakozik. A tanulóközösségéhez bármikor lehet csatlakozni, ha és amikor a csatlakozó család ezt szeretné, és ha ettől a tanulóközösség minden tagjának valamiért jobb lesz vagy nem változik (de rosszabb nem lehet). Az iskola nem azért fogad be valakit, mert kénytelen, hanem mert a tanulóközösség ezt szeretné. A családok nem azért csatlakoznak, mert valamit kell találni a gyerekeknek, hanem mert szeretnének a Budapest School egyik tanulóközösségéhez tartozni.

A 12 évfolyamos egységes iskolába bármikor lehet csatlakozni, az iskola normálisnak tartja, hogy a közösség tagjai változnak. Ezért az iskolában egy iskolát most kezdő 6 éves felvétele, egy 8 éves, az előző iskoláját nem kedvelő felvételi kérelme, egy 9 éves külföldről hazaköltöző év közbeni csatlakozása, egy 12 éves „gimnáziumba” jelentkezése és egy 16 éves más városból érkező között az iskola számára a *felvételi és átvételi folyamatot* tekintve nincs különbség.

Ahhoz, hogy egy család csatlakozzon a tanulóközösséghez kizárólag egy tanulóközösség tanulászervezőinek a hozzájárulása szükséges.

Egy család jelentkezése után legalább három dolognak kell történnie.

- A családnak meg kell ismernie a Budapest School alapelveit, működését, jellegzetességeit. Az iskolának meg kell mutatnia önmagát. A családnak meg kell értenie, és meg kell fogalmaznia, hogy miért akarnak csatlakozni a közösséghez.
- A tanulászervezőknek meg kell ismerniük a családot, megnézni, hogy „működik-e a kémia”, tudják-e vállalni a gyerek tanulásának támogatását.
- A gyerekeknek időt kell eltöltenie a tanulóközösségben, a mindennapokhoz minél inkább hasonló körülmények között, hogy mindenki meg tudja tapasztalni, érezni, hogy milyen lenne együtt és egymástól tanulni.

Szempontok a döntéshez

A tanulóközösség legyen minél inkább diverz és kiegyensúlyozott: kevert korosztályú, kevert nemi, kevert szociális státuszú, kevert érdeklődésű, kevert személyiségjegyű csoport úgy, hogy legyen egy erős, mindenkit megtartó szociális háló. A tanulóközösségek közösségét egyenként kell kiegyensúlyozni.

Így az is előfordulhat, hogy egy gyerek egy tanulóközösségben nem talál helyet magának, de az iskola egy másik tanulóközösségében igen. Mert a közösségek különbözőek. A legegyszerűbb példa: van, ahol több lányt szeretnénk, mint ma, és van, ahol több fiút, és van, ahol ez most nem szempont.

Nincs felvételi vizsga

Az iskola nem követel meg sem írásbeli (központi), sem szóbeli felvételit, és nem is az előző iskolák osztályzatai alapján dönt. Az egyetlen szempont az, hogy jobban tud-e működni egy tanulóközösség egy gyerek (és család) csatlakozásával. A döntést a tanulóközösség tanárai, a fenntartó (vagy delegáltja) és a család hozzák meg.

Szakítás, távozás, elengedés

Működésünk része, hogy konfliktusok, kényelmetlenségek, változó körülmények között, aki egyszer csatlakozott, az egyszer távozhat is a közösségből.

- Az iskola, a tanárok és a család alapelvei, értékei közötti különbségek okozhatnak annyi és olyan konfliktust, amit már nem tudnak a felek feloldani.
- Van, hogy egy gyerek nem találja meg a helyét, vagy épp valamiért elkezd a közösségben „nem boldog” pozícióba kerülni. Vagy épp a közösség többi tagjának lesz kényelmetlen az együttlét.
- A családok élete, vágyai, motivációjuk, körülményei változhatnak úgy, hogy épp más közösségben jobb helyet találnának.

Bármi legyen is az ok, a távozás, szakítás feszültséggel teli szituáció. Ezért is fontos, hogy minden fél betartsa .fejezetben leírt konfliktuskezelési szokásokat.

A csatlakozáskor a családok szerződésben vállalják a jelen program és az iskola egyéb szabályozóinak betartását — ennek ismételt vagy súlyos megszegése esetén az iskola jogosult a tanulói jogviszonyt megszüntetni. Ez a döntés a fenntartó jogkörébe tartozik.

Hiányzások, mulasztások, igazolások, késések

Hiányzás esetén az első lépés, hogy a szülő és a tanár tudja, hogy a gyerek hol van. Ne forduljon elő az az eset, hogy a szülő azt hiszi a gyerek az iskolában van, a tanár pedig azt gondolja, hogy a szülővel van. Ezért, hiányzás esetén a szülők feladata, hogy legkésőbb reggel kilencig *írásban* (a tanulóközösség által meghatározott csatornán) értesítse a mentortanárt, a hiányzás tényéről.

Igazolások kezelése

Minden hiányzást valamilyen módon igazolni kell a szülőnek akár utólag is. Tehát nem elég, hogy szólt, írt, hogy „ma nem megy a gyerek”, hanem az iskola adminisztrációs rendszerében igazolnia is kell a hiányzást.

- Egy tanévben 25 nap, vagy 150 óra, de alkalmanként csak 5 nap hiányzást igazolhat önállóan a szülő.
- Orvosi igazolásként orvosi ellátást igazoló dokumentum, kórlap is elfogadható. A gyerekorvos által írt orvosi igazolást az EESZT rendszer automatikusan továbbítja a KRÉTÁNAK, és az igazolás kiállítása szerinti időszakra adminisztrált hiányzást ezzel igazolja is. Ha a gyerekorvos az igazolást feltölti az EESZT rendszerbe, az igazolással a szülőnek nincs feladata.
- Hatósági intézkedés és egyéb alapos indok esetén a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI-rendelet 51. § (2) értelmében az iskola igazoltnak tekinteni a hiányzást, ha arról a szülő digitális igazolást feltölti az iskola adminisztrációs rendszerébe. .

Igazolatlan hiányzás

Igazolatlan hiányzásnak tekintjük: - ha a hiányzások száma meghaladja a szülők által igazolható órakeretet, és nem érkezik ezekhez kapcsolódó igazolás - vagy ha a gyerek mentortanárra hosszú ideje (legalább 1 hete) nem tud a hiányzás okáról (vagyis: nem tudjuk, hol van a gyerek).

A mentortanárnak előre jelzett, de még a KRÉTA rendszerbe fel nem töltött igazolásokat szülői igazolásként tartjuk számon az igazoló dokumentum feltöltéséig. Az órakeret elfogyása után minden 5 napon túli, nem igazolt hiányzás igazolatlan hiányzásnak minősül. Ebben az esetben az iskola szigorúbban jár el, mint általában más iskolák. Ilyenkor a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI-rendelet 51. § (3) pontja értelmében minden esetben az iskola értesíti a szülőt, és 10 igazolatlan óra után figyelmezteti, hogy a következő igazolatlan után „*az iskola a gyermekjóléti szolgálat közreműködését igénybe véve megkeresi a tanuló szülőjét*”. Az iskola megközelítése egyszerű: mivel partneri viszonyban van a tanár, gyerek és szülő, ezért az alapértelmezett az, hogy vagy előre meg lehetett volna beszélni a hiányzásokat, vagy betegség miatt kellett túllépni a 25 napot. Elég tág keretet enged az iskola. Abban az esetben azonban, amikor a gyerek vagy a szülő nem tartja be a kereteket, nem él a partneri viszonytal, akkor ott valami baj van. Gyorsan kell reagálni.

Hogyan biztosítja a rendszer a visszaélések kiküszöbölését

A Budapest Schoolba járó gyerek szülei és tanárai egyetlen igazolatlan óra hiányzás után értesítést kapnak arról, hogy a gyerek nem jelent meg az iskolában. Tehát egy gyerek nem tud szülei tudta nélkül távolmaradni.

Egy szülő 22 napon keresztül „igazolhat” nem tervezett hiányzást, hogy ne kelljen minden náthánál a körzeti orvosi rendszert terhelni, ahogy azt a Házi Gyermekorvosok Egyesülete javasolja. Miért feltételezzük, hogy nem él ezzel vissza a szülő és a gyerek? Mert az iskolában maradás feltétele a tanulás és a folyamatosan újra felállított tanulási célok követése. Az ezzel való visszaélés az iskola céljaival ellentétes és legkésőbb a soron következő trimeszter tanulási szerződésekor a felszínre kerül.

Késések kezelése

A Budapest School tanulóközösségek maguk állítják fel a napirenddel kapcsolatos kereteket: mikor kezdenek, meddig tartanak a strukturált foglalkozások, mikor vannak a szünetek, és hogyan kezdődik újra a nap folyamán a fókuszált munka. A kereteket a tanulásszervező tanárok feladata kialakítani és trimeszterenként megkezdése előtt kihirdetni.

Fontos, megbeszélendő részlet, hogy hogyan kezeli a közösség a késéseket: mikortól lehet érkezni, mikor kezd a közösség annyira dolgozni, hogy zavaró, amikor valaki belép és megzavarja a folyamatot. Megállapodást köt a közösség, hogy hogyan kívánja kezelni a késéseket, mi segíti a csapatot leginkább a céljai elérésében.

Az iskola nem regisztrálja a késéseket, mert az iskola nem tudhatja, hogy egy-egy késés elfogadható-e a közösségnek vagy nem. Egy színdarab főpróbájáról 5 perccel később jelent a közösség számára, mint arról az óráról, ahol mindenki egyedül fülhallgatóval böngész egy online tananyag számára legrelevánsabb fejezetét.

Ha egy csoportot megzavar valakinek az ismételt késése, akkor konfliktus alakul ki a csoport és a késő vagy a tanár és a késő között. Ezt a típusú konfliktust (is) a közösségi lét szabályai szerint kell feloldani.

Egyéni tanulási környezet

A Budapest School feladata, hogy olyan környezetet biztosítson a gyerekeknek, amiben boldogak, felszabadultak, magabiztosak és hatékonyak tudnak lenni. Budapest School családok maguk és önszántukból választják ezt az iskolát, sok időt és energiát áldoznak arra, hogy az iskolában tudjanak tanulni. *Ezért az iskola feltételezi, hogy a gyerekek az iskolában akarnak tanulni önszántukból.*

Sok oka lehet annak, hogy egy gyerek mégis az iskolában. Például

- betegnek, fáradtnak érezheti magát, fizikailag vagy lelkileg kimerült, vagy lehet valamilyen fertőző betegsége;
- családjával tölt értékes, minőségi időt, mert fejlődését ez szolgálja a leginkább;
- előre nem tervezett esemény miatt nem tud az iskolába menni;
- utazik, felfedez, külső helyszínre szervezett tanulási programokon vesz részt;
- versenyszerűen sportol;
- tehetséggondozásban vesz részt;
- egy szakmában, tudományterületen annyira magasszintű tanulási környezetre van már szüksége, hogy azt az iskola nem tudja megadni;
- egy projektjébe úgy belemerül, hogy érdekesnek találja nem az iskolában, fókuszáltan végezni a munkát.

A fenti példák is két jól elkülöníthető kategóriába sorolhatóak. A hiányzásoktól jól elkülöníthetőek azok az esetek, amikor a gyerek, bár nem az iskolában tartozkodik, mégis szervezett, strukturált módon biztosított a fejlődése, tanulása. Ezt az esetet „*egyéni tanulási környezetnek*” hívja az iskola, mert ezt az időt is tanulásra szánjuk.

Alapelve, hogy *a mentornak, gyerekeknek és szülőnek meg kell állapodni a __egyéni tanulási környezetről.* Minden félnek tudnia kell róla, meg kell előre tervezni és nem lehet esetleges. Mindenképpen meg kell különböztetni a hiányzástól.

Mit tartalmaz az ETK szerződés?

Az ETK szerződésben a felek (mentortanár, gyerek, szülők) megállapodnak az alábbiakról: - Milyen időintervallumot ölel fel az ETK? (Mettől meddig tart ez az időszak?) - Hogyan jutnak el a gyerekekhez a feladatok? - Milyen határidővel kell a feladatokat teljesíteni? - Mikor és hogyan kap a gyerek visszajelzést? - Melyek azok a foglalkozások/modulok, amelyeket a gyerek személyesen meglátogat? - Mikor, milyen gyakran és hol zajlanak a mentori beszélgetések?

Egyéni tanulási környezet és a jelenlét

A BPS-modellben az egyéni tanulási környezet annyit jelent, hogy egy gyerek valamennyi időben nem a tanulóközösség többi tagja számára meghirdetett modulokon vesz részt, hanem az iskola tanárai által nem struktúrált tanulási utat jár be.

Ilyen esetekben a gyerek még tartozkódhat az iskola épületében, vagy épp a terv része lehet, hogy nem tartózkodik az iskola épületében. Erre az egyéni tanulási környezet tervének ki kell térnie.

Mik az ETK feltételei?

- A tanárcsapatnak minden esetben egyöntetűen egyet kell abban értenie, hogy javasolja az adott gyerekeknek az ETK-t. A tanárcsapat hozzájárulása nélkül nem lehet ETK-zni.
- A kérelmet 10 nappal az ETK kezdete előtt be kell adni, kivéve a szeptember 1-jén induló ETK esetén, amikor a kérelmet a tanév első hetén szükséges beküldeni.
- Az ETK szerződést mind a három (mentor, gyerek, szülők) fél betartja
- A gyerek a szerződésben megállapodottak szerint részt vesz a közösség életében a tanév során

Ha a fenti feltételek nem teljesülnek, az ETK nem indulhat el, vagy a folyamatban lévő ETK-t a tanárcsapat megszüntetheti.

Hogyan kezdeményezhetik a szülők az ETK-t?

A folyamat fontosabb lépései a következők:

1. A szülők egyeztetnek a gyerek mentortanárával arról, hogy valóban megfelelő megoldás lehet-e az ETK.
2. A mentortanár egyeztet a tanárcsapattal és ha mindenki egyetért, akkor a szülők kitöltik a mentortanárral az ETK szerződést.
3. A szülők kitöltik a Kérvényt
4. Ezt a mentortanár eljuttatja a LAB-ba, ahol a Budapest School tanügy csapata elbírálja a kérvényt, és ha minden rendben, kiállítja a határozatot.
5. A szülők megkapják az aláírt, lepecsételt és hitelesített ETK határozatot és megkezdődik az ETK.

Jogszályi háttér

A 2011. évi CXCV. törvény [Köznevelési tv.] 55.§ kimondja

Az igazgató a tanulót kérelmére - kiskorú tanuló esetében a szülő kérelmére - felmentheti - a szakmai képzés kivételével - az iskolai kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, ha a tanuló egyéni adottságai, sajátos nevelési igénye, továbbá sajátos helyzete ezt indokoltá teszi.

A BPS-iskola *egyéni tanulási környezet* esete megfelel az 55.§-nak azzal a megkötéssel, hogy az igazgató *akkor és csak akkor* mentheti fel a gyereket a foglalkozásokon való részvétel alól, ha

1. megszületett a szülő, gyerek és tanárok által elfogadott megállapodás,
2. ami kitér arra, hogy a gyerek (család) mit tesz azért, hogy az egyéni tanulási környezetében folyamatos legyen a fejlődése és hogy erről hogyan ad számot,
3. az egyéni tanulási környezetben töltött idő terve *nem* az összes tanórai foglalkozás alóli felmentésre irányul, mert akkor a szülőnek az Oktatási Hivataltól először egyéni munkarendet kell kérnie.

Ez azt is jelenti, hogy nincs más módja a BPS–iskolában az órák látogatása alóli felmentésnek, csak ha elkészül az egyéni tanulási környezetre vonatkozó megállapodás, azaz a gyerek, tanár és szülő kialakítja az egyéni tanulási környezetet.

Állandó külső tanulási pontok

A Budapest School iskola több telephellyel rendelkezik, amelyek otthont adhatnak egy vagy több tanulóközösségnek, mikroiskolának.

A BPS iskolában működhetnek olyan tanulóközösségek, amik állandó jelleggel egy külső helyszínen tartják a foglalkozásaikat. Ezeket a helyszíneket hívjuk *tanulási pontoknak*. Másképp fogalmazva, ha egy tanulóközösség egy trimeszternél hosszabb ideig egy külső helyen tartja a moduljait, akkor ott tanulási pontot kell kialakítani.

A tanulási pontok a fenntartó által kialakított, és ellenőrzött biztonságos terek, amit egy tanulóközösség sajátjaként tud megélni. A tanulási pontok, bár hivatalosan nem telephelyek, felszerelését és működtetését a fenntartó és az iskola a telephelyekkel megegyező módon végzi. A tanulási pontokban található helyiségeket a Budapest School Általános Iskola és Gimnázium a 20/201. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. számú mellékletében meghatározott felhatalmazás alapján alakítja ki: *Az eltérő pedagógiai elveket tartalmazó nevelési program az eszköz- és felszerelési jegyzéktől eltérően határozhatja meg a nevelőmunka eszköz és felszerelési feltételeit.*

A tanulási pontok fizikailag biztonságosak

A tanulási pontok kialakításakor ugyanazokat az előírásokat kell betartani, mint amit a 40/2018. (XII. 4.) 16. EMMI rendelet a Tanodáknak előír, azaz:

A tanulási pontnak vagy a tanulási pontnak helyet biztosító, más szolgáltatást is befogadó integrált térnek meg kell felelnie a létesítési, használati és üzemeltetési tűzvédelmi előírásoknak, amelyet – a fenntartó kérésére – egy független ellenőr állapít meg és évente ellenőriz. A tanulási pontban biztosítani kell

1. legalább egy WC-t és folyóvíz vételére is alkalmas kézmosót;
2. legalább egy teakonyhát és
3. legalább egy, a következő bekezdésben foglaltak szerint kialakított közösségi teret, amely
  1. legfeljebb két helyiség egybenyitásával alakítható ki, legalább 30 négyzetméter alapterületen,
  2. jól szellőztethető, fűthető és természetes fényvel megvilágított helyiségben, helyiségekben alakítható ki,
  3. a tanoda szolgáltatás nyújtásával azonos időben más célra nem használható, és
  4. nem alakítható ki iskola működő feladatellátási helyén;

A WC, kézmosó és teakonyha más szolgáltatással közösen használt helyiségek is lehetnek.

A tanulási pontok egy telephely alá tartoznak

A tanulási pontok nem alkalmasak minden iskolai feladat és szolgáltatás biztosítására, ezért a telephely és a fenntartó biztosítja, hogy a gyerekek érdekében előírt feltételek a tanulási pontokon lévő gyerekek számára is elérhető legyen vagy a telephelyen, vagy más szerződött partnernél. A tanulási pontokon akár állandó jelleggel tartózkodó gyerekek is iskolába járással teljesítik a tankötelezettségüket Budapest School Általános Iskola és Gimnáziumban (Nkt. 45. § (4) első fordulata).

Az élménynapokon a tanulási pontokon lévő gyerekek rendszeresen meglátogatják a telephelyeket. Ott el fognak férni, mert a telephelyen állandó jelleggel tanuló gyerekek épp az iskolán kívül vannak.

A tanulási pontok ellenőrzött helyszínek

A tanulási pontokat a fenntartó évente ellenőrzi – megfelelő végzettséggel és jogosítvánnyal bíró hatósági vagy nem hatósági ellenőrök bevonásával –, hogy azok megfeleljenek a gyerekek rendszeres ott tartózkodása miatt elvárható legszükségesebb közegészségügyi előírásoknak, valamint a tűzvédelmi, egészségvédelmi munkavédelmi követelményeknek.

A fenntartó minden mikroiskolát, és így a tanulási pontokon működő tanulóközösségeket is trimeszterenként legalább egy tanítási napon megfigyeli, és ez alapján értékelő visszajelzést ad mind a pedagógiai munkával, mind a fenti elvárásokkal kapcsolatban.

A tanulási pontokon megfelelő tanárok vannak

Egy tanulási pont egy telephely teljes mikroiskájának ad helyet, így a tanulási pontokon a tanulóközösség tanulásszervezői és külső modultanárai elérhetőek, rendszeresen jelen vannak. A tanulási pontokon dolgozó tanárok a telephely szervezet alá tartoznak a munkaszerződésük alapján, munkavégzésük helye módosul, kiegészül a tanulási ponttal.

Kizárólag a székhelyen és telephelyeken végezhető feladatok

A székhely és telephelyek az iskola törvényileg elismert feladatellátási helyei. Csak itt történhet

1. az iskolába való be- és kiiratkozás, a bizonyítvány kiállítása;
2. a trimeszterenkénti egy *nagy tudáspróba és portfólióbemutató*, amikor a gyerekek más gyerekeknek és más tanároknak mutatják be, hogy mit tanultak, alkottak az elmúlt időszakban;
3. más tanulóközösségek számára elérhető *közös modulok* foglalkozásai.

Kizárólag szerződött partnernél, tanulási pontokon végezhető feladatok

- A trimeszterek teljes hosszán végigfutó modulokat olyan szerződött partnereknél lehet végezni, melyeknek legalább a trimeszter teljes hosszára van az iskolával vagy a fenntartóval bérleti vagy szolgáltatói szerződése.
- A speciális feltételeket, eszközöket, vagy termeket megkívánó, de nem egy teljes trimeszterig, hanem akár eseti jelleggel meghirdetett modulokat (például úszás, digitális alkotó labor, falmászás, csillagvizsgálat) kizárólag akkor lehet meghirdetni, ha erre van legalább a modul megtartását megelőző egy héttel előbb megállapodása az adott gyerekek tanulásaért felelő tanulásszervezőknek egy a feladat elvégzését hitelesen bizonyító partnerrel, és erről ugyaneddig a határidőig a szülőket is tájékoztatja.

Bárhol végezhető feladatok

Eseti jelleggel a tanulásszervezők koordinátorának beleegyezésével minden modultanár dönthet úgy, hogy valamely modulját külső helyszínen, például parkban, erdőben, egy cégnél vagy civil szervezetnél vendégeskedve tölti el.

Abban az esetben, ha egy modul lényeges tartalmi eleme, hogy külső helyszíneken történik a tanulás, akkor erről előre kell a szülőket tájékoztatni. Például egy *gyárlátogatás* modul esetén egyben a modul elején megadják a szülők a hozzájárulásukat a külső helyszínekhez, nem kell minden héten erről újra megállapodni.

Otthon végezhető feladatok

A Budapest School egész napos iskolát biztosít, mégis lehetnek olyan esetek, amikor egy modul elvégzésének épp az a feltétele, hogy a gyerek otthon maradjon. Vagy azért, mert egyéni munkában akar egy projektje végére jutni, vagy azért, mert szülői támogatásra van szüksége ahhoz, hogy tanulmányi eredményeiben előreléphessen. Erre akkor kerülhet sor, ha az adott modulban történő előrehaladás a gyerek mentorának beleegyezésével történik, és nem veszélyezteti a trimeszterben felvett további modulok elvégzését.

Ki viheti el a gyereket?

Gyereket bárki behozhat az iskolába, de elvinni csak az viheti el, akit a gyerek szülei — a fenntartó által üzemeltetett számítógépes rendszeren keresztül — felhatalmaztak. Egyedül gyerek csak akkor mehet el az iskolából, ha erre a szülei engedélyt adtak. Ezek a felhatalmazások lehetnek egyszeriek, határidőhöz kötöttek vagy visszavonásig érvényesek.

Az intervenciós folyamat

A Budapest School tanulóközösségének tagjai, a gyerekek, tanárok és a szülők, mind kölcsönhatásban vagyunk egymással, a tetteink hatnak a többiekre. Az, hogy egy gyerek hogyan viselkedik a csoportban, több tényezőtől függ: személyiségétől, képességeitől, aktuális pszichés állapotától, a közvetlen és tágabb környezete, a család, a csoport, a többi gyerek és a tanárok működésétől. És a gyerek viselkedése egy tükör számunkra arról, hogy aktuálisan mennyire van jól. Például amikor egy gyerek örömmel jár iskolába, vannak saját céljai, tud erőfeszítést tenni, tud kapcsolódni, a tanulásban fejlődik - akkor feltételezhetjük, hogy a gyerek jól van. Amikor egy gyerek rendszeresen késik az iskolából, és/vagy mintázatszerűen nem teljesíti a vállalásait, és/vagy nem halad a tanulásban, és/vagy bántja a társait vagy elszigetelődik a közösségben - akkor feltételezhetjük, hogy a gyerek nincs jól. Ezek olyan nehézségek, amikor a gyerek körül lévő felnőtteknek (a szülőknek és tanároknak) felelőssége jelzést tenni, vagyis riasztást küldeni az érintetteknek arról, hogy a gyerek nincs jól. A BPS-ben ezt nevezzük intervenciós jelzésnek.

Amikor a tanárok jeleznek

A jelzés és az azt követő intervenciós folyamat célja, hogy a gyerek körül lévő felnőttek beszéljenek a gyerek állapotáról, közös értelmezést alakítsanak ki a megfigyelt viselkedés mögötti nehézségről és megállapodjanak abban, hogy milyen lépéseket tesznek a változás érdekében.

A folyamat állomásai, amelyeket követünk:

1. A tanárcsapat beszél a gyerekről, és az iskolai nehézségek gyorsított segítségével döntenek arról, hogy jelzést tesznek.
2. A gyerek mentora (szükség esetén az iskolapszichológus, gyógypedagógiai felelős vagy a tanárcsapat további tagjainak bevonása mellett) beszél a szülővel a gyerekről. Az megbeszélés(ek) eredménye, hogy a szülők és az iskola 1) egyetértenek abban, hogy a gyerek nincs jól, 2) kimondják, hogy szövetkeznek a nehézségek megoldására.
3. A szülők és az iskola megállapdnak egy tervben, ebben világosan rögzítik a szülők és az iskola vállalásait (idősebb gyerek esetében akár a gyereket is), a következő lépéseket, egyeztetéseket, időpontokat.
4. Megvalósulnak a következő lépések. A közösen elfogadott terv része, hogy 4-6 hetente a folyamatban érintett felnőttek egyeztetnek és reflektálnak: érzékelnek-e változást, újra kell-e definiálni a problémát, szükséges-e módosítani a terven a fejlemények, tanulságok tükrében?
5. A terv megvalósítása után a folyamatban érintett felnőttek retrospektív megbeszélést tartanak. A megbeszélés előtt a tanárcsapat újra kitölti a gyerekre az iskolai nehézségek gyorsítottját. Ennek tükrében kétféle döntés születhet:
  - a. A gyerek jobban van, az intervenciós folyamatot le lehet zárni.
  - b. A gyerek állapota stagnál vagy rosszabbodik - ebben az esetben újra szükség van a probléma definiálására és új intervenciós folyamat indul (a fent részletezett lépéseknek megfelelően)

Mi történik, ha a folyamat lépései nem teljesülnek?

A riasztásAz intervenciós folyamat az iskola és a szülők együttműködésére épül, és ez több ponton sérülhet: - az iskola és a szülők nem értenek abban egyet, hogy a gyerek nincs jól - az iskola és a szülők mást gondolnak a nehézség természetéről, eltérően definiálják a problémát, ezeket nem tudják egymáshoz közelíteni - a szülők vagy a tanárok nem tudják/szeretnék a terv megvalósításának rájuk eső részét teljesíteni - az iskola vagy a szülők akadályozzák a folyamat haladását (meghiúsulnak a megbeszélések, elmarad a dokumentáció, reflexió, stb.)

Ezekben a helyzetekben a bizalom és partneri működés sérül és az intervenció nem tud megvalósulni, mert ahhoz a felek egyetértése, közös tenni akarása szükséges. Ilyen esetben rögzítjük, hogy megtörtént az iskola részéről a jelzés, az intervenció azonban megáll, és elindul egy másik folyamat: az iskola és a család közti konfliktuskezelés folyamata. sról a tanárcsapat, a szülő vagy 12 év felett a gyerek dönthet. Tanárcsapat esetén mindenkinek hozzá kell járulnia a riasztáshoz.

Amikor a szülő ad jelzést

Előfordulhat, hogy elsőként a szülőben merül fel az a feltételezés, hogy a gyereke az iskolával összefüggésben nincs jól: egy ideje már nem jár örömmel iskolába, tartósan szorong valamilyen iskolai elvárás miatt, a szóveges visszajelzései alapján nem halad a tanulásban, nem kapcsolódik a közösséghez, ... Mivel az intervenció folyamat elsődleges célja, hogy a felnőttek számára témává váljon a gyerek állapota és együtt változásokat indítsanak el azért, hogy jobban legyen, mindezt a szülő is kezdeményezheti.

Ha szülőként azt tapasztalod, hogy a gyereked nincs jól, és az iskolával közös együttműködésre van szükség a változáshoz, akkor: 1. Intervenció jelzés címmel küldj emailt a gyereked mentorának, és egyúttal írd le, hogy mik azok a tapasztalatok, amik miatt feltételezed, hogy a gyereked nincs jól. 2. A mentornak a jelzésed továbbítania kell a tanárcsapatnak, és egyeztetésre hívja a szülő(ke)t, ill. az esetben érintett tanárokat. Az megbeszélés(ek) eredménye, hogy a szülők és az iskola 1) egyetértenek abban, hogy a gyerek nincs jól, 2) kimondják, hogy szövetkeznek a nehézségek megoldására. 3. A szülők és az iskola megállapdnak egy tervben, ebben világosan rögzítik a szülők és az iskola vállalásait (idősebb gyerek esetében akár a gyereket is), a következő lépéseket, egyeztetéseket, időpontokat. 4. Megvalósulnak a következő lépések. A közösen elfogadott terv része, hogy 4-6 hetente a folyamatban érintett felnőttek egyeztetnek és reflektálnak: érzékelnek-e változást, újra kell-e definiálni a problémát, szükséges-e módosítani a terven a fejlemények, tanulságok tükrében? 5. A terv megvalósítása után a folyamatban érintett felnőttek retrospektív megbeszélést tartanak. Ennek tükrében kétféle döntés születhet: a. A gyerek jobban van, az intervenció folyamatot le lehet zárni. b. A gyerek állapota stagnál vagy rosszabbodik - ebben az esetben újra szükség van a probléma definiálására és új intervenció folyamat indul (a fent részletezett lépéseknek megfelelően)

A Budapest School működésének szabályai

A Budapest School, mint iskola és mint szervezet működését a BPS Modell írja le. Tanügyigazgatási (jogszabályi) értelemben a BPS Modell egyszerre Pedagógiai Program, Szervezeti Működési Szabályzat és Házirend: tartalmaz minden előírást, amit a tanügyigazgatási dokumentumok kapcsán a jogszabályok előírnak. Számunka a BPS Modell azt írja le, hogyan kívánjuk elérni az alapvető céljainkat

Ebben a fejezetben (dokumentumban) a működés azon elemeit emeljük ki, amit a törvény (a 20/2012. EMMI rendelet) előír a Szervezeti Működési Szabályzat tekintetében. Ez a kiemelés ugyanakkor nem teljes, és néhány dolog értelmezéséhez ismerni kell a Modell többi elemét is.

Ki hozza a BPS szabályait?

A Modell meghatározza a Budapest School döntési alapelvét, ami a szociokrácia. A Modell (és annak részei) módosításainak elfogadása ezen alapelvből következően zajlik: a Budapest School minden dolgozójával (tanárok, óraadók, adminisztrátorok, fejlesztők alapítók) megosztásra kerül a módosítás tervezete, és mindenki jelezheti fenntartás ('concern') vagy ellenvetés ('objection'). A módosítás szövegét addig változtatjuk együtt, míg mindenki számára elfogadható ('safe enough') lesz. Onnan tudjuk, hogy megtörtént érvényesen a változás, hogy minden objectiont eljuttatunk abba az állapotba, hogy az azt jelzőknek is 'safe enough'.

Kiinduló pontunk, hogy *“Az iskola szervezetét a tagjai együtt alakítják. A szervezet élő, folyamatosan változik.”* Ennek az „együtt-alakításnak” fontos eleme, hogy a Budapest Schoolban az iskola egyik szereplője sem (sem a fenntartó képviselője, sem az igazgató) jogosult egyedül szabályt hozni vagy dönteni.

Nincs egyszemélyi döntés

Az Alapító Okirat egyértelműen rögzíti, hogy *“a gazdasági, pénzügyi, munkaügyi feladatokat a fenntartó látja el.”* Így az Nkt. által az intézményvezető szerepénél előírt jogkörök a Budapest Schoolban kizárólag együttesen gyakorolhatók. A működésünk megkezdésekor elfogadott Egyedi Pedagógiai Program kijelöli, hogy kik az intézményvezető mellett a döntésre jogosultak: *“feladatai elvégzésében segíthetik más tanárok, megbízott szakértők, és a fenntartó is”.*

A BPS Alapító Okirata, a BPS részére az EMMI által engedélyezett egyedi megoldások és BPS működését engedélyező eljárásban elfogadott Egyedi Pedagógiai Program által létrejött rendszerből az alábbi szabályok következnek:

1. Az intézményvezető nem hozhat egyszemélyi döntést, nem alkothat egyedül szabályt.
2. Tanárok alkalmazásával, jogviszonyuk megszüntetésével kapcsolatos döntés esetén a tanulóközösség egyértelmű javaslata köti a munkáltatói jogkör gyakorlóját. A *tanár felvételi felelősségterület* gazdája ellenvetése (objection) ellenében ugyanakkor nem hozható meg ez a döntés, tekintettel a fenntartó alapító okiratban rögzített, holisztikus felelősségére.
3. A gyermekek, családok csatlakozásának elfogadásához a *családfelvétel felelősségi terület* gazdájának és a tanulóközösség közös döntése szükséges. Ez a döntés köti az intézményvezetőt.
4. Amennyiben nem világos, hogy egy adott kérdésben az iskola egyes szereplői közül ki köteles egy adott előírást teljesíteni, egy adott feladatot elvégezni, úgy főszabály szerint ez a feladat a fenntartó kötelezettsége.

A tanulóközösségek

Az elfogadott Egyedi Pedagógiai Program egyértelműen rögzíti, hogy a Budapest School szervezete - a szabályalkotás szempontjából is - a "tanulóközösségekre" épül:

"A Budapest School iskola a gyerekek (családok) és tanárok kisebb közösségeiből, a tanulóközösségekből, áll. Ezek a közösségek (szervezeti szaknyelven) önálló szervezeti részek a nagy iskolában."

A tanulóközösség részei a tanulásszervezők, akik mentortanárok, tanárok, operátorok és koordinátorok.

Helyi vezető (Operátor/Koordinátor → menedzser)

Az Operátor és a Koordinátor tanulásszervezők, a tanulóközösségek döntéseiben a tanárokkal azonos módon vesznek részt. A tanulóközösségi szinten a döntések képviselete az intézmény egésze felé a tanár csapat, vagy általa kijelölt közvetítő útján történik - ez a képviselő tipikus esetben az Operátor vagy a Koordinátor. Ugyanez a személy felelős azért, hogy az intézmény javaslatait, döntéseit közvetítse a tanulóközösség felé. Az Operátor és a Koordinátor közötti legjelentősebb különbség, hogy az Operátor anyagi felelősséget vállal a tanulóközösség fenntartható működéséért, amit a fenntartóval kötött szerződésben rögzítenek.

A BPS az Operátor/Koordinátor szerepét egységesíti, minden tanulóközösséget helyi vezető irányít (menedzser). A menedzser a tanulóközösség sikerének záloga, rajtuk múlik, hogy a tanárok mennyire tudnak hatékonyak lenni.

Milyen ügycsoportokra alkotunk szabályokat?

ügycsoport	az ügycsoporthoz tartozó szabály erre keresi a választ	20/2012. EMMI rendelet előírásainak megfelelés
a BPS és a szülők közötti kapcsolattartás	ki és hogyan tartja a kapcsolatot a családokkal?	4.§ (1) g), p)
a BPS külső képviselete	ki és hogyan képviseli a BPS-t kifelé?	4.§ (1) e), f), t), i)
családok csatlakozása a BPS-hez	hogyan veszünk fel új családokat?	5.§ (1) b), c)

ügycsoport	az ügycsoport keresi a választ	20/2012. EMMI rendelet előírásainak megfelelés
tanárok, egyéb dolgozók csatlakozása a BPS-hez	hogyan veszünk fel új tanárokat, más munkatársakat?	
szakmai munka fejlesztése	hogyan fogok tanárként fejlődni?	4.§ (1) b), k)
tanulóközösség közötti kapcsolattartás	hogyan tudunk közös dolgokat szervezni, tudást megosztani tanulóközösségek között?	4.§ (1) d)
a tanárcsapatok feladatelosztása	milyen rendszerben hozzuk meg a saját döntéseinket, osszuk el a saját feladatainkat a tanárcsapaton belül?	4.§ (1) h)
az iskola elektronikus adminisztráció	hogyan működnek és mire valók a BPS elektronikus rendszerei, a my.bps és a KÉRÉTA?	4. § (1) r), s), (2) g); 5. § (1) a)
rendszerei my.bps elektronikus rendszer üzemeltetése	hogyan működik és mire való a BPS elektronikus rendszere, a my.bps?	4.§ (1) r), s), (2) g)
a tanulóközösség alapvető működési rendje	mik az iskolában, mint fizikai környezetben a tanulóközösség működés alapszabályai?	4.§ (1) a), c), 5.§ (2) f), h)
egészségügyi ellátás rendszere	hogyan és ki biztosítja a gyerekek egészségügyi ellátását?	4.§ (1) l)
fizikai biztonsággal kapcsolatos szabályok	hogyan és ki biztosítja a gyerekek fizikai biztonságát?	4.§ (1) m), n), (2) f)
iskolán kívüli programok szabályrendszere	az iskolán kívüli programokra kell külön szabály?	5.§ (1) g)
gyerek- iskola kommunikáció, konfliktus	mik a gyerek-iskola konfliktus kezelésének részletei?	4.§ (1) q), (2) f), 5.§ (1) d)
foglalkozások megtervezése	milyen rendszerben tervezzük a foglalkozásokat?	4.§ (2) a), 5.§ (2) d), 5.§ (1) i)
tanulóközösség napi-, heti- éves rendje összeállításának szabályai	hogyan állíthatjuk össze a tanulás rendszerét?	5.§ (2) a)-c), 4.§ (1) j)

az ügycsoport	az ügycsoport	az ügycsoport	az ügycsoport
keresi a választ	keresi a választ	keresi a választ	keresi a választ
20/2012. EMMI rendelet előírásainak megfelelés	20/2012. EMMI rendelet előírásainak megfelelés	20/2012. EMMI rendelet előírásainak megfelelés	20/2012. EMMI rendelet előírásainak megfelelés
hiányzás, távolmaradás nyomon követése	hogyan rögzítsük a hiányzást?	5.§ (1) a)	
évfolyamugrás rendszere akkreditációs szabályunk	hogyan tud a gyerek egy tanév alatt több évfolyamot haladni? működési engedélynek való megfelelés	5.§ (1) h)	

Szabályzatok

A “szabály” kifejezés formai megkötést nem jelent, szabálynak értelmezzünk egy policyt, egy folyamatleírást, az érintett témát feldolgozó dokumentumokat is. Ami fontos, hogy a szabályokból egyértelműen kiderüljön, hogy

- mi a probléma, kérdés megoldásának konkrét módja
- kik részesei a döntésnek, folyamatnak
- ki az (milyen szerepű ember), aki a felelőse a folyamatnak, a döntés meghozatalának

Minden szabályról írásbeli dokumentumnak kell születnie, mely a BPS-ben mindenki számára hozzáférhető. Minden formátum írásbelinek számít, amely visszakereshető és hozzáférhető.

Az *iskolákisérő felelősségterület* gazdájának feladata, hogy minden tanulóközösséget segítsen ezen szabályok megalkotásában. Ezt a feladatát úgy teljesíti, hogy minden itt előírt szabályhoz megfelelő sablont készít, és tesz elérhetővé, amelyben végigvezeti a tanulóközösséget a szabály megalkotásának sarokpontjain, a kérdéseken, amikre meg kell találni a saját válaszaikat.

Ezen kívül a tanulóközösség jogosult saját szabályt alkotni bármilyen, a közösséget érintő témában - egyetlen korlát, hogy az itt felsoroltaktól és a BPS Modell többi részétől nem térhet el.

A BPS és a szülők közötti kapcsolattartás

A szülők és az iskola között elsődlegesen a tanulóközösség tanárscapata tartja a kapcsolatot. Olyan ügyekben, ami a gyerek jogviszonyát érinti a *tanügyi adminisztrációs felelősségterület* gazdája, ami a pénzügyeket érinti, a *pénzügyi felelősségterület* gazdája tartja a kapcsolatot a családdal.

Minden tanulóközösség szeptember 1. és június 15. között rendszeresen szülői kört tart, amelyre valamennyi szülő hivatalos. A szülői kör formátuma alapvetően személyes, helyszíne a tanulóközösség helyszíne. Indokolt esetben a tanulóközösség dönthet online formátum mellett. A szülői kör előtt a családokat online kérdőívben kérdezik meg a tanulóközösségek arról, milyen kérdéseket tartanak aktuálisan fontosnak, a találkozót követően pedig - szintén online formában - lehetőségük van a visszajelzésre.

A kapcsolattartás formája elsődlegesen elektronikus. A csatlakozási szerződés aláírásával a szülők és az iskola közötti emailen történő kommunikáció írásbelinek tekintendő.

A *össz bps naptár felelősségi terület gazdája* minden családdal megosztja az éves naptárt legkésőbb a tanév megkezdését követő 30 napon belül.

A BPS külső képviselete

Az intézmény vezetője egymagában nem dönt

Az Nkt. szerint az intézményt az intézményvezető képviseli. A Budapest Schoolban az intézményvezető valamennyi feladatát a fenntartóval és/vagy a tanárscapattal (a tanulóközösségekkel) együttesen gyakorolja. Emellett a fenntartó kötelezettsége a gazdasági-pénzügyi alapok biztosítása, az intézményvezető nem

rendelkezhet ezen kérdésekben. Ezen okok - és a fentiekben kifejtett döntési szerkezet - miatt a fenntartó és az intézményvezető közösen alakítják ki az intézmény képviselőjének rendjét.

Intézményi delegáltak

Néhány esetben, ahol hivatalok vagy más külső szereplők az intézményvezető jelenlétét követelik meg, az intézmény képviselheti *intézményvezető helyettesítésére felhatalmazott* munkatárs. A felhatalmazás korlátozott időre és korlátozott ügyre jöhet csak létre. Felhatalmazás akkor érvényes, ha ahhoz az igazgató és az ügyben érintett minden munkatárs hozzájárulását adta:

- pedagógus minősítés esetén a minősülő pedagógus,
- tanfelügyeleti ellenőrzés esetén az ellenőrzött pedagógus

hozzájárulása szükséges az igazgatóé mellett. Ha ilyen ügyben intézményi delegált képviseli az iskolát, akkor a KIR-ben a képviselőt vezető-helyettes besorolásban rögzíteni kell az felhatalmazás idejére.

Intézmény képviselője a gyerekeket érintő ügyekben

- pedagógiai szakszolgálatnál vizsgálati kérelmet a tanulóközösség gyógypedagógiai felelőse,
- közösségi szolgálattal kapcsolatos szerződések és dokumentációt az érintett gyerek mentortanárra írhat alá.

Nem delegálható feladatok

1. alkalmazottak jogviszonyát keletkeztető és megszüntető, illetve egyéb munkajogi relevanciájú jognyilatkozatok, szerződések - tekintettel arra, hogy az Nkt. szerint a munkáltatói jogok gyakorlója az intézményvezető,
2. a gyerekek tanulói jogviszonyát keletkeztető, megszüntető szerződések - tekintettel a köznevelés-igazgatás rendszerének általános működésére, annak fenntarthatóságára, az átjárhatóság biztosítására.

Az intézményvezető állandó helyettesítése

Az intézményvezető megbízásának bármely okból történő megszűnése esetén a fenntartó köteles haladéktalanul kijelölni ideiglenes intézményvezetőt, akinek meg kell felelnie az működési engedély megszerzésére irányuló eljárásban elfogadott Pedagógiai Programban foglaltaknak: *”a fenntartó jogosult olyan személy ideiglenes megbízására, aki pedagógus végzettséggel és legalább 2 éves, igazolt vezetői tapasztalattal rendelkezik.”*

Családok csatlakozása a BPS-hez

Családok bármikor csatlakozhatnak a BPS-hez, a Modell Felvétel és átvétel fejezetében leírtak szerint.

A család felvételéhez a tanulóközösség taulásszervezőinek hozzájárulása szükséges.

A csatlakozáshoz a családnak alá kell írni egy csatlakozási szerződést, amely rögzíti a BPS és a család között a tiszta megállapodás alapjait, létrehozza a gyerek és az Iskola között a tanulói jogviszonyt, és amelyben a család vállalja, hogy szülői hozzájárulással támogatja a BPS szervezetét.

A felvételi folyamat (ki mikor kinek mennyi időn belül válaszol) fejlesztése, működtetése, monitorozása a felvételi folyamat *fejlesztési folyamat felelősségi terület* gazdája végzi.

Tanárok, egyéb dolgozók csatlakozása a BPS-hez

A tanárok felvételének alapjait a Modell Tanárok kiválasztása fejezete rögzíti.

Valamennyi BPS-ben dolgozó felnőtt (tanár és egyéb dolgozó) alkalmazásának feltétele, hogy rendelkezzen erkölcsi bizonyítvánnyal.

Minden tanárt legalább egy tanulóközösséghez veszünk fel.

A mentorok, mentortanárok és szaktanárok kiválasztásánál a tanulóközösségnek szem előtt kell tartania a NAT által előírt tantárgyi struktúrát.

A tanulóközösség minden mentora írásban rögzíti a benyomásait az adott jelöltről, ez szükséges része a felvételi folyamatnak. A mentorok, mentortanárok és szaktanárok felvételéhez a tanulóközösség tanulás-szervezőinek hozzájárulása és a *tanárfelvételi felelősségterület* gazdájának hozzájárulása szükséges.

Az óraadó tanárok és egyéb dolgozók, akik a tanulóközösségekben végzik feladataikat, felvételéhez a tanulóközösség tanulás-szervezőinek hozzájárulása szükséges.

A nem tanárként, nem tanulóközösségnél dolgozó munkatársak felvételéhez kizárólag a fogadó kör tagjainak hozzájárulása szükséges.

A szakmai munka fejlesztése

Együtt tanulás

A BPS-ben a szakmai munka az „elosztott pedagógiai vezetés” koncepciójára épül. Minden tanárnak lehetősége van folyamatosan fejlődni, és egyben alakítani a szakmai munkát.

A *tanáradadémia* felelősségterület gazdájának feladata megteremteni a lehetőségét a tanárok fejlődéséhez. A rendszer építése folyamatos, a jelenlegi állapot szerint a fő összetevői, alkalmai:

- **csapatütörtök:** hétközben délután 3 órás alkalom. A témák és megközelítés módszerei hétről-hétre mások, bármelyik tanár hozhat javaslatot témára, amelyet az adott héten együtt beszélünk át. A *tanáradadémia* felelősségterület feladata az események megszervezése, facilitálása, és összefoglaló készítése a teljes közösség számára.
  - **“szövet szombat”:** évente három alkalommal egész napos együtt tanulás. Tematizált alkalom, esetenként felkért külső szakértőkkel.
- **powerweek:** tanév előtt augusztus végén, illetve január legelején 3 napos együtt tanulási alkalom. Itt az iskola előtt álló, következő powerweekig tartó időszak megalapozása, megtervezése az alapvető cél, elsősorban a teljes szervezet szempontjából.

Ezek az alkalmakon a *tanáradadémia* felelősségterület gazdájának feladata az események megszervezése, facilitálása, és összefoglaló készítése a teljes közösség számára.

Egyes szakmai területekre tanárok kezdeményezésére munkacsoportok alakulnak. Ezek munkáját a *tanáradadémia* felelősségterület csapata segíti, bekapcsolja őket az együtt-tanulási alkalmakba.

A fejlesztés a LAB feladata

Amíg a gyerekek fejlődnek, a szülők biztonságban érzik magukat és a gyerekeket, a tanárok hatékonyan érzik magukat, és mindeközben minden résztvevő boldog, akkor jól végezzük a munkánkat. Mindezen aspektusokat nyomon követi az iskola a következő eszközökkel:

A tanárok részére rendszeresen, minimum évi 4 alkalommal kérdőíves kutatásban méri fel a *diagnosztikai felelősségterület* gazdája, hogy mennyire érzik saját munkájukat hatékonyan.

Ezen felül évente minden tanulóközösség “jólétét” felméri a *diagnosztikai felelősségterület* gazdája a helyszínen szervezett ún. team health check keretében. A felmérést végző szakértő az eredményeket a tanulóközösség bármely tagja és az intézmény képviselői számára nyilvános alkalom során ismerteti, ahol közösen fogalmazzák meg a résztvevők a továbblépés irányait.

A szakmai munka fejlesztésére további inputokat a tanulóközösségeket működés közben megfigyelő hospitálási alkalmak szolgáltatnak. Az intézmény által megbízott szakértő mellett ezen hospitáláson másik tanulóközösség tanárai vesznek részt.

A pedagógiai szakmai munka adminisztratív részét a my.bps rendszerben követi nyomon az iskola. A my.bps rendszer használata minden tanár számára kötelező az iskolában.

TÉR

A személyre szabott teljesítmény célok meghatározásának módja: A BPS tanárok az egyéni teljesítmény céljukat maguk határozzák meg, amelyet a tanárscapatukkal beszélnek meg és hagynak jóvá a tanév elején. A tanárscapat javasolhat másik célt, de fontos a közös megállapodás. Ezt követően egyéni szinten kerül rögzítésre a 3 személyre szabott teljesítménycél. A tanév végi értékelő megbeszélés is a tanárscapattal közösen történik.

Egyedi intézményi értékelési szempont kialakításának módja: Az iskola a tanév végeztével, július első két hetében az éves szervezeti Offsite-on határozza meg szociális módon a következő tanév céljait, amelyek meghatározzák a következő nevelési év irányelveit. Az itt létrejött célok megvalósításában a BPS összes tanára és dolgozója részt vállal.

A tanulóközösségek közötti kapcsolattartás, átmenet

A tanulóközösségek közötti kapcsolattartás napi szinten az online térben valósul meg. A teljes szervezet számára elérhető belső kommunikációs csatornán (jelenleg Workplace) minden tanár, dolgozó jogosult hozzáférni a megosztott tartalmakhoz. Emellett a BPS saját elektronikus rendszere, a my.bps felület is alkalmas arra, hogy egymástól jó gyakorlatokat, megoldásokat tanuljanak a tanárok, és segítséget, támogatást nyújtsanak, keressenek.

A valós térben történő kapcsolattartásra elsősorban az együtt tanulási alkalmak kínálnak lehetőséget.

Egyéb közös, iskolákon átívelő tevékenység szervezése bármelyik tanárscapat kezdeményezésére indulhat, ehhez kizárólag a résztvevő tanulóközösségek döntése szükséges.

A tanárscapatok feladatelosztása

Abból adódóan, hogy a BPS-ben a tanulóközösségek erős autonómiával rendelkeznek, az ott dolgozók a szűken értelmezett tanári munkán felül több szerepet visznek. A külön nevesített operátori/koordinátori szerep mellett is sok terület van, amelyre a tanulóközösségeknek szükséges felelőst találni. Minden tanulóközösségben van felelőse:

- a gyerekek felvételnek
- az étkeztetésnek
- az ingatlan biztonságos állapotának megőrzésének
- az eszközök beszerzésének
- az SNI-s gyerekek fejlődése követésének
- a szülőkkel való kapcsolattartásnak
- a visszajelzésnek
- a mentorálásnak

Az egyes tanulóközösségek eltérő módon működtethetik ezeket a szerepeket és választhatják ki a felelősöket. Szervezeti szinten is hatékony működéshez szükséges, hogy a többi tanulóközösség és minden más munkatárs rendelkezzen erről információval, ezért

Az iskola elektronikus adminisztrációs rendszerei

Órarendet a szülők a Krétában néznek. A tanárok a mybps-ben rögzítik a modulokat és a modulórákat. A mybps-ből a Kréta Admin teszi át az adatokat a Krétába (migrálás). Tanárnak nem kell két helyre beírni. Emellett megmarad a google calendar és classroom kapcsolat. A tanárok számára a my.bps-ben továbbra is látható lesz a modulórák által kirajzolt órarend.

Ahhoz, hogy félévkor és év végén törzslapot és értesítőt tudjunk generálni az e-Krétába be kell kerülnie annak az adatnak, hogy a gyerek mikor milyen foglalkozásokon vett részt, és ha hiányzott azt igazoltan vagy igazolatlanul tette. Ahhoz, hogy ezt elérjük, a következő munkamegosztást javasoljuk a myBPS és az e-Kréta

között: - továbbra is a my.bps-ben hozzuk létre a modulokat és modulórákat - az e-Kréta pedig átveszi a hiányzások vezetése és igazolása funkcióját.

A modulok migrációja és az egyéb adminisztratív feladatok a Kréta Admin felelőssége lesz a 2024/2025-ös tanévben - kivéve mikroiskolák által ellátandókat.

Minden tanárnak (mentortanárnak és minden modultartónak egyaránt) a saját modulóráit le kell "naplózni" a Krétában. Ebben a rövid adminisztratív lépésben jelzi a tanár azt, hogy A) ki hiányzott az adott foglalkozáson és B) mi volt az adott foglalkozás témája. A) A Kréta rendszer a hiányzás rögzítésekor értesítést küld a szülőknél a jelzett hiányzásokról. Ekkor tudnak a szülők igazolást beküldeni, ugyancsak a Kréta rendszerén keresztül. B) A modulóra témáját minden tanár szabadon tölti ki. A szülő az e-Kréta rendszerben megtekintheti az ún. "haladási napló"-t, így az egyes modulórák témái láthatóak számára.

A szülők által beküldött hiányzás igazolások elfogadásának két útja lesz, amiből minden mikroiskola egy tanévre elköteleződve azt választja magának, ami a saját közösségéhez jobban illeszkedik. 1) "Saját hatáskörben" - Ebben az esetben a hiányzás igazolások elfogadásának vagy elutasításának joga és kötelezettsége a mikroiskolánál marad. 2) "Kiszervezve" - Itt a Kréta Admin az, aki a feltöltött igazolást elfogadja vagy elutasítja, és csak abban az esetben veszi fel a kapcsolatot az iskolával, amikor nem egyértelmű az eset.

A BPS a jogszabályok által előírt nyomtatványokat e-Krétában és a my.bps elektronikus rendszerében tárolja és vezeti. Ezen adatokból beírási naplónak és törzslapnak megfelelő adattartalommal minden év június 15. és július 31. között riportot készít, melyet kinyomtat. A fenntartó erre felhatalmazott képviselője az adott tanévre vonatkozó köteget aláírja, és az intézmény pecsétjét helyezi el rajta. A kinyomtatott nyilvántartásokat a székhelyen zárható szekrényben tároljuk.

A Krétát és my.bps rendszert a *my.bps üzemeltető felelősségterület* gazdája üzemelteti. Minden BPS-sel szerződött tanár, egyéb dolgozó köteles naprakészen adminisztrálni ebben a rendszerben az alábbiakat:

- modulokat kiírni minden gyerek részére, megfelelő számban
- a tanulás megtörténtét rögzíteni
- a hiányzásokat nyomon követni

Dokumentumok hitelesítése, aláírása

Az iskola működéséhez szükséges dokumentumokat, azaz jegyzőkönyveket, megállapodásokat, felhatalmazásokat az érintettek (tanárok, szülők, vagy adminisztrátorok) hitelesíthetik úgy is, hogy az egyéni, kizárólagosan használt, intézményhez kapcsolt e-mail címen (@budapestschool.org), vagy szülők esetén a my.bps rendszerben tárolt e-mail címen keresztül belépve hitelesítik azt.

A tanulóközösségek helyszíneinek alapvető működési rendje

A tanulóközösségek területén a gyerek szülei kivételével kizárólag olyan személyek tartózkodhatnak, akik szerződéses jogviszonyban állnak a BPS-sel.

Minden tanulóközösségnek kell lennie olyan szabályának, amely leírja, hogy az adott helyszínre kik léphetnek be, a gyerekeket kik és hogyan vihetik el az iskolából, a helyszín nyitvatartását, és egyéb, fizikai térhez kötődő saját szabályokat.

Az egészségügyi ellátás rendszere

Az iskola-egészségügyi ellátást a BPS szerződött iskolaorvossal és védőnővel oldja meg. Az éves felmérések és szükséges oltások beadásának helye vagy az iskolaorvos rendelője, vagy - amelyik helyszínen megoldható - az adott tanulóközösség telephelye. Ha a telephelyen nem megoldható az ellátás és az iskolaorvos rendelője másik városban van, úgy a tanulóközösség egészségnapot szervez, és a közösséghez tartozó valamennyi gyerek a szükséges legrövidebb idő - lehetőleg egy nap - alatt kapja meg az ellátást a rendelőben.

A fizikai biztonsággal kapcsolatos szabályok

Az egyes telephelyek működési engedélyük megszerzése során katasztrófavédelmi és népegészségügyi ellenőrzésen estek, esnek át. Az ellenőrzés végén kiállított szakvéleményben foglalt előírásokat a telephelyek működésük során betartják.

Ezen felül fontos, hogy a tanárok és más dolgozók ismerjék az alapvető biztonsági szabályokat, ezért

A teljes iskola tűzvédelmi és munkavédelmi szabályzatát és oktatási tervét elkészítése a *tűzvédelmi és munkavédelmi felelősségterület* gazdájának feladata.

Az iskolán kívüli programok szabályai

Amikor a gyerekek az iskolán kívül töltenek tanulási időt, és nem otthoni környezetben, szükséges a megfelelő biztonságot nyújtó felnőtt kíséret. A felnőtt kíséret szabályai eltérőek lehetnek tanulóközösségekként több okból:

- a tanulóközösségekhez tartozó gyerekek eltérő életkora miatt
- a helyszín adottságai miatt

A gyerek-iskola kommunikáció, konfliktus

A Budapest School alapvető célja, hogy a hozzánk járó gyerekek képesek legyenek már kisgyerekkortól sajátjukként megélni a tanulást. Ez a BPS-ben elsősorban a saját cél állításán, annak hármas szerződésben rögzítésén, és a mentorkodáson keresztül valósul meg.

A Modell szerint a BPS-ben a gyerek és az iskola közötti konfliktus alapvető szereplője, felelőse a gyerek mentora. Minden gyereknek kell, hogy legyen egy mentora mindig. Ha egy mentor elhagyja a BPS-t, köteles ezért minimum 30 nappal előtte jelezni, hogy a tanulóközösség találjon a gyerekeknek új mentort.

A konfliktus kezelésére, feloldására a Modell szabályai irányadók, itt most külön kiemelve, hogy az írásbeli, tiszta megállapodások minden résztvevő számára segítséget nyújtanak, ezért előírás, hogy a folyamat során a lehető leggyakrabban szülessenek írásos megállapodások.

A foglalkozások megtervezése

A foglalkozások megtervezése során a szervezet szintjén a legfontosabb szabályok, hogy:

- minden gyereknek legyen megfelelő számú modul kiírva az adott trimeszterre, amivel teljesítheti az átjárhatósághoz szükséges szintet
- minden foglalkozás jelenjen meg a my.bps rendszerében, az ott leírt részletességgel, adatokkal
- a modulok kiírásánál tekintettel kell lennie az évfolyamok szerint teljesítendő óraszámokra.
- minden gyereknek a tanév összes hetében van legalább egy mentor órája.

A tanulóközösségek nagyfokú autonómiával bírnak a foglalkozások megtervezése terén, sok szempontból, pl: tantárgyi összevonások, modulok hossza-terjedelme, tömbösítések, témahetek, projektek, foglalkozások helyszínei. Ugyancsak a tanulóközösségek döntése, hogy milyen eszközöket használnak a foglalkozásokon, beleértve a tankönyveket, munkafüzeteket is.

Az iskola napi-, heti-, éves rendje, összeállításának szabályai

A szervezet éves naptára minden tanév elején készül el, igazodva a Modell „tanév ritmusa” részéhez.

Ez a naptár legkésőbb szeptember 30-ig megosztásra kerül minden tanárral, dolgozóval és az összes szülővel. Ez adja a tanév keretét, a teljes szervezet számára kötelezően.

A tanulóközösségek napi és heti rendjüket maguk állítják össze. Az egyes gyerekek és tanárok órarendje a my.bps rendszerbe felvitt modulokkal nyomonkövethető. A tanulóközösségek ugyancsak maguk alakítják ki a kirándulások, ünnepek, kipakolások, egyéb közösségi események rendjét.

A hiányzás, távolmaradás nyomon követése

A hiányzások rögzítése és nyomon követése az e-Kréta rendszerben történik.

Az egyéni tanulási környezetet előre egyeztetnie kell a családnak és a mikroiskola tanárcsapatának. Ezt a szülő az intézményvezetőhöz intézett kérvényben tudja jelezni. A kérvényhez csatolni kell a tanárcsapatval kötött megállapodást is. A szülő egyéb esetben is jelezheti előre, ha a gyerek adott napon nem megy iskolába. Amennyiben egy tanár észleli, hogy a gyerek nincs jelen az adott foglalkozáson - és a szülő nem jelezte előre a távolmaradást, -, ezt a tényt az e-Kréta rendszerben jelzi, melyről a szülő értesítést kap.

A szülőnek az értesítésre a Kréta rendszerben igazolnia kell, hogy mi a távolmaradás oka. Ha ez olyan ok, mely szülői igazolás nélkül igazolható (betegség, hivatalos ügy, egyéb ok), úgy a szülő azt jelzi válaszában. Ha nincs ilyen ok, a szülő akkor is élhet szülői igazolással, ekkor ezt szükséges jeleznie. Amennyiben a szülő semmilyen jelzést nem küld, úgy a foglalkozás igazolatlan.

Évfolyamugrás rendszere

Az osztályozó és különbözeti vizsga a BPS-ben az általánosan használt visszajelzési és értékelési rendszerhez igazodik, azaz az osztályozó vizsga is tanulási eredmények elérésével teljesíthető, hasonlóan ahhoz, ahogy az adott évfolyam teljesíthető. Megegyezik a dokumentálása is, a my.bps rendszerben kell jelezni az elért tanulási eredményeket. Az osztályozó vizsga sikeres, ha az összes - az adott évfolyamra szükséges - tantárgyból elérte a gyerek az adott évfolyamban elérhető tanulási eredmények 41%-át.

Osztályozó vizsgát a szülő vagy a gyerek kezdeményezésére bármikor szervezhet az iskola, a tanulóközösség.

Akkreditációs szabályunk

A BPS kizárólag akkreditált telephelyeket és tanulási pontokat működtet. Állandó, folyamatos jelleggel más helyszíneken nem történhet tanulás.

A BPS egy épületében sem tanulhat egyidejűleg az előírtnál nagyobb létszámú gyerek. "Előírt" = - akkreditált helyszínnél: a működési engedélyben szereplő "egyidejűleg" létszám - tanulási pontnál: a szakértői véleményben, vagy hatósági okiratban szereplő létszám Ez alól a BPS közösség adhat ideiglenes felmentést maximum egy tanévre, amennyiben a felmentést kérő csapat megmutatja, hogy az ideiglenes állapot fizikailag biztonságos a gyerekek számára, valamint alátámasztott és megvalósítható tervet mutat be arra, hogy hogyan éri el az előírt állapotot egy tanéven belül. A BPS közösség a felmentést érdeklődés alapú hozzájárulások döntésként hozza.

A tanulási pont indításának feltétele, hogy egy népegészségügyi és egy tűzvédelmi szakértő egyértelműen megállapítsa, hogy adott gyerek számmal az ingatlan akkori állapotában oktatási tevékenység biztonságosan folytatható. Bármelyik szakértő szakvéleménye kiváltható hatósági szakvéleménnyel.

Tanulási pontokat kell akkreditálni (vagy meglévő telephelyeket bővíteni) amennyiben a teljes BPS következő tanévre tervezett összesített gyerekszáma az őszi optimista becslés szerint túllépi a működési engedélyben szereplő összes "egyidejűleg" gyerekszám 90%-át. A következő évi gyerekszám becslést, és az akkor meglévő akkreditált gyerekszámot minden év október 31-ig a teljes szervezettel megismerteti a BPS adatelemző szerepű csapattagja.

Tanulási pontból akkreditált telephellyé kell válnia egy helyszínnak az azt követő tanév kezdetére, amely tanév őszi tervezése során a reális terv szerint átlépik a 30 fős gyerekszámot.

Telekommunikációs eszközök használata

A 245/2024. (VIII. 8.) Korm. rendeletet figyelembe véve a mikroiskola tanárcsapata saját hatáskörben szabályozza a mobiltelefonok és egyéb telekommunikációs eszközök használatát a foglalkozások során.

Ennek megfelelően a tanárscapat a következő elveket alkalmazza az eszközhasználat szabályozásában:

- Az egyes foglalkozásokon a mobiltelefonok és telekommunikációs eszközök használatának mértékét és módját a mikroiskola tanárscapata határozza meg. A szabályok kialakításakor figyelembe veszik a gyerekek fejlődési igényeit, az oktatási célokat, valamint az adott foglalkozás jellegét.
- Az eszközök használata akkor engedélyezett, ha az közvetlenül támogatja a tanulási folyamatot, például kutatás, jegyzetelés vagy oktatási alkalmazások használata céljából.
- Amennyiben az eszközök használatára nincs szükség, a gyerekeknek a mikroiskola saját szabályzatában rögzített időben előtt ki kell kapcsolniuk vagy lenémítaniuk ezeket az eszközöket. Az eszközök tárolásnak módját a tanárscapatok szabályozzák.
- Speciális esetekben a gyerekek vagy szülők kérhetik a mobiltelefonok használatának engedélyezését különleges körülmények (pl. egészségügyi vagy családi okok) miatt. Ezen kéréseket a tanárscapat mérlegeli és döntést hoz.

Összefoglaló a további szabályok megalkotásáról

A szabályok megalkotásának határideje az SZMSZ elfogadásától számított 90 nap. Összefoglalva az alábbi szabályok megalkotása szükséges:

LAB	Valamennyi tanulóközösség
A LAB elkészíti a családok csatlakozásának folyamatleírását, szabályzatát	Minden tanulóközösség elkészíti és ismerteti a szervezettel és a szülővel a saját kapcsolattartási szabályát
A LAB elkészíti a mikroiskolák közötti átmenet szabályzatát	A tanulóközösségek mindegyike szabályban rögzíti az egyes szerepek elosztásának módszerét, valamint naprakész listát vezet a felelősökről, és ezeket megosztja a szervezettel
A LAB elkészíti és ismerteti a szervezettel a saját működését leíró szabályzatot, benne az egyes szerepekkel, amelyeknek a LAB-ban felelőse van	A tanulóközösségek saját belső szabályt hoznak a helyszínük alapvető működési rendjéről
A LAB elkészíti az iskola tűzvédelmi és munkavédelmi szabályzatát és oktatási tervét	A tanulóközösségek saját belső szabályt hoznak baleset, egészségügyi vészhelyzet esetére
A TÉR rendszer működtetésének részleteit a LAB dolgozza ki a 2024/25-ös tanév során	A tanulóközösségek saját belső szabályt hoznak iskolán kívüli programok esetére

Igazgató

Ki az igazgató a BPS-ben? Ki írja alá a munkaszerződéseket és bizonyítványokat? Miért nincs igazgató választás?

Egy magyar állam által elismert iskolában igazgatónak (pontosan fogalmazva: intézményvezetőnek) lennie kell. A Nemzeti Köznevelési Törvény több mint 50 esetben meg is említi az igazgatót, mint döntéshozót. A BPS-szervezet ugyanakkor másképp működik, mint az NKT által alapnak vett szervezet.

Az NKT metaforája szerint az iskola egy jól működő gépezet, az igazgató pedig a főmérnök, aki végülis eldönti, hogy a futószalag leáll-e. A BPS szervezetről mi inkább úgy gondolkozunk, mint egy önirányító csapatok hálózata, amiben a döntéseket a közösség tagjai, az érintettek köre, általában a gyerekekkel foglalkozó tanárscapatok hozzák meg. A hagyományos szervezetek nehezen képzelhetőek el igazgató nélkül, a BPS-szervezetben meg néha nehéz megérteni, hogy – az állam által megkívánt – igazgató mit is csinál.

BPS-szervezetben így az igazgató – nevével ellentétben – nem igazgat, nem dönt, nem kormányoz, nem facilitál, nem prioritizál, nem felügyel, nem igazol hanem vendégül lát. Amikor a hivatal kapcsolatba akar velünk lépni, akkor az igazgató a hivatal számára elérhető.

Mit ír alá az igazgató

Az igazgatót a BPS szervezeti szabályai kötik, hogy csak olyan dolgot írhat alá, azt viszont mérlegelés nélkül alá kell írnia,

1. aminél nincs lehetőségünk nem feltüntetni igazgatót és
2. aminek tartalmát az adott ügyben érintettek köre elfogadott.

Ilyen dokumentum, a félévi értesítő, az év végi bizonyítvány, a MÁK normatíva igénylés, a csatlakozási szerződés, a munkaszerződés. Ezeket a hivatalok kizárólag igazgatói aláírással együtt fogadnak el, és az nem opció, hogy nem készítjük vagy adjuk be őket. Tartalmukról ugyanakkor nem az igazgató dönt.

Miért felel az igazgató?

Mivel az igazgató önállóan döntéseket nem hozhat, így egyedül azért felel, hogy tényleg betartva a szabályokat, csak olyan dolgokat ír alá, amit aláírhat.

Szerepleírás

Az igazgató keretei:

- SZMSZ rögzíti, hogy munkaügyben csak akkor járhat el, ha a BPS *tanár felvételi felelősségterület* és az érintett tanárcsapat a mikroiskola tanárok elfogadtak egy javaslatot.
- Bizonyítványt csak a mybps által generált módon állíthat elő.
- Adatot nem változtathat a mybps, admin rendszerben.
- Bankszámlához nem nyúlhat.
- Csak hivatalokban mutatkozhat be igazgatóként.
- Szülői megkeresésre a support@budapestschool.org címre kell küldenie a megkeresést.

A jó igazgató:

- Kedvesen beszél a hivatalokkal, közvetlen, informális és őszinte velük.
- Figyel arra, hogy a hivatalok megkapják, amire szükségük van, ha az a szervezetben elérhető.
- Gyerekeknek, szülőknek, tanároknak és adminnak jól érthetően elmondja, hogy ő más szerepben van, mint az általuk megszokott igazgatók.
- Aktívan fenntartja azt az állapotot, hogy az igazgató nem igazgat és nem hoz intézményi és pedagógiai döntéseket.
- Hivatallal való beszélgetés kapcsán a fenntartó által javasolt embert meghatalmazza, hogy képviselje az ügyben az iskolát. Ha a kijelölt ember is ezt is akarja.
- Aktívan képviseli a BPS-szervezet „furcsa” működését akár kollégák, hivatalokkal kapcsolatos kommunikációban is.

Helyi tanterv

NAT céljainak támogatása

A Nemzeti alaptantervben szereplő fejlesztési célok elérését és a kulcskompetenciák fejlődését több minden támogatja:

- Egyrészt a tantárgyak 100%-ban lefedik a NAT fejlesztési céljait kulcskompetenciáit, műveltségi területeit és tananyagtartalmát.
- Másrészt az iskola életében, folyamatában való részvétel sok esetben már önmagában biztosítja a kulcskompetenciák fejlődését és a NAT fejlesztési céljainak teljesülését.

A NAT fejlesztési céljainak elérését nemcsak a tantárgyak, hanem az iskola struktúrája is támogatja.

A NAT fejlesztési céljai	Struktúra
Az erkölcsi nevelés	közösség
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	projektek
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	közösség
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	saját tanulási út, közösség

A NAT fejlesztési céljai	Struktúra
A családi életre nevelés	saját tanulási út, közösség
A testi és lelki egészségre nevelés	közösség
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	közösség, projektek
Fenntarthatóság, környezettudatosság	projektek
Pályaorientáció	saját tanulási út
Gazdasági és pénzügyi nevelés	projektek
Médiatudatosságra nevelés	projektek
A tanulás tanítása	saját tanulási út, mentorság

A *saját tanulási út* fogalma például önmagában segíti a tanulás tanulását, hiszen az a gyerek, aki képes önmagának saját célt állítani (mentori segítséggel), azt elérni, és a folyamatra való reflektálás során képességeit javítani, az fejleszti a tanulási képességét.

Egy másik példa: a Budapest School-iskolában a *közösség* maga hozza a működéséhez szükséges szabályokat, folyamatosan alakítja és fejleszti saját működését a tagok aktív részvételével. Ez az aktív állampolgárságra, a demokráciára való nevelésnek a Nemzeti Alaptantervben előírt céljait is támogatja.

A NAT kulcskompetenciáinak fejlesztését támogatják a tantárgyak és az iskola felépítése is az alábbiak szerint:

NAT kulcskompetenciái	Struktúra
Tanulás kompetenciái	saját tanulási út, mentorság
Kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)	tanulási szerződés, portfólió
Digitális kompetenciák	digitális portfóliókezelés
Matematikai, gondolkodási kompetenciák	
Személyes és társas kapcsolati kompetenciák	közösség fókusz
Kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái	interdiszciplináris modulok, KULT fejlesztési cél
Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák	saját tanulási út, önálló tanulás, közösség, projektek

A tantárgyközi tudás- és képességterületek fejlesztésének feladata

A Budapest School iskola elvégzi a NAT kulcskompetenciáinak fejlesztését, támogatja a NAT által meghatározott fejlesztési területek céljait, és ellátja a műveltségi területekhez rendelt fejlesztési feladatokat. A foglalkozások többsége nem tantárgyak alapján szerveződik, így nálunk a tantárgyközi tudás az alapértelmezett.

Tantárgyak

A Budapest School a ma gyerekeinek kínál olyan oktatást, ami segíti felkészíteni őket a jövő kihívásaira. Információs társadalmunk legnagyobb kihívása az adaptációs képességünk fejlesztése, ez az alapja annak, hogy képesek legyünk eligazodni a folyamatosan változó, komplex világunkban. A tanulásunk célja, hogy boldog, hasznos és egészséges tagjai legyünk a társadalomnak. Iskolánkban a tanulás három rétege, a tudásszerzés, a megtanultakat elmélyítő önálló gondolkodás és az aktív alkotás egyszerre jelennek meg.

Az iskola a célok eléréséhez a NAT tantárgyi struktúráját használja a tanulás tartalmi keretezéséhez. A keretezésen azt értjük, hogy a tantárgyak tartalma határozza meg, hogy mivel kell mindenképp foglalkozni a Budapest School-iskolában, mit kell mindenképp megtanulni. Az egyes foglalkozások ezen tantárgyak tanulási eredményeinek elérését támogatják.

Választott kerettanterv

Az iskola a miniszter által közzétett, *Kerettanterv az általános iskola 1-4., 5-8. és Kerettanterv a gimnáziumok 9-12. évfolyamára* című tantárgyi kerettantervek (Kerettanterv, 2020) és a *Nemzeti alaptanterv* tananyagtartalmát kínálja a gyerekeknek. Ezek a tantervek adják a tartalmi szabályozás kereteit. Az iskola arra törekszik, hogy ezt egy minél inkább önvezérelt, személyre szabottabb módon tanulják a gyerekek.

A Budapest Schoolban a tantárgy a mindennapokban nem feltétlenül jelenik meg önálló tanóráként. A tantárgy elvégzésének és az évfolyamlépés feltétele, hogy a gyerekek portfóliója és szóveges visszajelzései demonstrálják a NAT-ban tanulási eredmények formájában megadott elvárásokat.

Tanulási eredmények — a formális tanulás alapegységei

Az iskola a NAT *tanulási eredményeit* veszi alapul. A tanulási eredmények (learning outcomes) tudás, képesség, kompetencia, attitűd kontextusában meghatározott kijelentések arra vonatkozóan, hogy a tanulónak mit kell tudnia, mit kell értenie, és mire legyen képes, miután lezárt egy tanulási folyamatot, függetlenül attól, hogy hol, hogyan, mikor szerezte meg ezeket a kompetenciákat (Cedefop, 2008)

A tanulási eredmények elérése a a modulokon keresztül vagy az egyéni, önálló tanulás során történik. A tanulás történhet az iskolában vagy azon kívül, lehet formális, nem-formális vagy informális. Az iskola támogatja a tanárokat abban, hogy minél differenciáltabb, gyerekekre szabott módon tudják segíteni a tantárgyi fejlesztési célok elérését és ismeretek megszerzését. Az egyes a modulok különféle tanulási eredmények elérését is támogathatják, ezzel több tantárgy rész céljait is teljesíthetik. Egy-egy modul célját a tanulószervezők az elérendő tanulási eredmények segítségével, és saját célokkal, érdeklődéssel kiegészítve adják meg, figyelembe véve az életkori sajátosságok, az egymásra épülés és az átjárhatóság követelményeit.

A BPS modell tantárgyankénti bontásban adja meg a különböző korcsoportokra vonatkozó, elérendő tanulási eredmények halmazát, amik megfelelnek a NAT tanulási eredményeinek. Ezek adják a tanulószervezés minden tanulóközösségben érvényes alapkövetelményeit, a tartalmi kereteket és fejlesztési célokat. A NAT (és a közzétett kerettantervek) témakörei ajánlások, ahogy a jogszabály fogalmaz sorrendjük változtatható és koherens rendszerbe építhető. Ezt a rendszert alakítják ki a tanárok a modulok során, és a gyerekek az egyéni tanulóidők alkalmával.

Két tanár, két csoport vagy két gyerek között a tanmenet tekintetében akár jelentős eltérések lehetnek addig, amíg a gyerekek számára a NAT tanulási eredmények elérését lehetővé teszik.

Tantárgyi óraszámok

Tantárgy	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Állampolgári ismeretek								1				1
Digitális kultúra			1	1	1	1	1	1	2	1	2	
Dráma és színház							1					
Első idegen nyelv				2	3	3	3	3	3	3	4	4
Ének-zene	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1		
Etika	1	1	1	1	1	1	2	2				
Hon- és népismeret						1						
Környezetismeret			1	1								
Magyar nyelv és irodalom	7	7	5	5	4	4	3	3	3	4	4	4
Második idegen nyelv									3	3	3	3
Matematika	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3
Mozgóképkultúra és médiaismeret												1
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1					
Természettudomány					2	2	4	5	5	5	2	
Testnevelés és egészségfejlesztés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Történelem					2	2	2	2	2	2	3	3

Tantárgy	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Vizuális kultúra	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1		
Mentoridő	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Projekt									3	3		
Kötött célú órakeret											4	4
<i>Összesen</i>	23	23	23	24	27	27	28	28	32	32	31	29

- *Hon- és népismeret* tantárgy a 6. évfolyamon van.
- A *Biológia, Fizika, Földrajz és Kémia* diszciplináris tartalmak az iskola a 7-10. évfolyamon egy integrált *Természettudomány* tantárgy részeként jelennek meg. A tantárgy keretében a diszciplináris tantárgyak kerettantervi tartalmai megtanításra kerülnek. A tantárgy keretében kitűzött tanulási eredményeket a helyi tanterv tartalmazza. Az iskola garantálja, hogy minden tanuló megszerzi a Nat-ban és a kerettantervekben előírt természettudományos tudást, ismereteket legalább a természettudományos órán.

Abban az esetben, ha egy gyereknek továbbtanulás vagy érettségi miatt szüksége van a diszciplináris tantárgyakból osztályzatokra, az iskola megszervezi számára az osztályozó vizsgákat és biztosítja számára az egyéni felkészülés lehetőségét.

- A *Második idegennyelv* tantárgy célja, hogy a gyerekek a 12. évfolyam végére elérjék a KER szerinti A2 szintet.
- A 12. évfolyamon az iskola a *Mozgókép kultúra és médiaismeret* tantárgyat választja.
- Közösségi nevelés (osztályfőnöki) tantárgy helyett heti egy óra *mentoridőt* kap minden gyerek.
- A NAT-ban szereplő szabadon választható órakeret terhére *Fenntarthatóság* tantárgyat választhatnak a diákok 11. és 12. évfolyamon (az oktatásért felelős miniszter által leírt kerettantervekből választva).

A BPS modell a NAT tantárgyi követelményeihez a tanulási eredményeken keresztül kapcsolódik. A modell nem köti meg, hogyan éri el a gyerek az eredményt, csak hogy mit kell elérnie. Ezért a tantárgyi óraszámok szerepe harmadrendű az iskolában.

A modulok során több tantárgyi tananyagot is érinthetnek a modul résztvevői. Egy modul így több tantárgyi órát is lefedhet, ráadásul ez óraszám-megtakarítással is jár. 5 óra angolul tartott drámafoglalkozás egyszerre számíthat 5 óra *magyar nyelv és irodalom* és 5 óra *idegennyelv* órának.

A modulok tantárgyi óraszámát a teljes modul hosszára kell számítani, nem pedig hetente. Egy összevont természettudományi modul, ami érinti a kémiát és a fizikát is, nem kell, hogy minden héten járjon kémia tanulási eredménnyel. Több tantárgyat lefedő modul esetén a tantárgyi óraszámokat úgy kell számolni, hogy először meg kell állapítani, hogy átlagban az idő hány százalékában foglalkozik a modul egy-egy tantárgy anyagával, majd a modul teljes hosszából becsülhető a tantárgyi óraszám. Például egy *tudományos kísérletezés* modul során az idő 30%-ában foglalkozunk kémiával, 40%-ában fizikával és 30%-ában szociálpszichológiával. A modul egy trimeszteren keresztül tart, kéthetente 4 órában. Ebből számolható a modul teljes hossza, ami itt $12/2 \times 4 = 24$ óra. Ez hetente $24 \times 0.3 = 7.2$ óra kémiának és 7.2 óra fizikának felel meg.

Az önálló tanulás tantárgyi óraszámait nem lehet ilyen egyszerűen tantárgyi óraszámokra leképezni, mert ehhez minden gyerek minden pillanatában rögzíteni kéne, hogy akkor éppen melyik tantárgy tananyagával foglalkozik.

A tanulás tantárgyak szerinti eloszlását az iskola folyamatosan követi, és gyerekenként, illetve évfolyamonként képes kimutatást készíteni egy adott időszakban a tantárgyi óraszámok teljesüléséről.

Mentoridő

Minden gyerek hetente részt vesz mentori foglalkozáson, amikor a mentor a gyerek számára minőségi figyelmet ad. A mentor ilyenkor a gyereket segíti a saját céljainak megfogalmazásában, és abban, hogy legyen lehetősége reflektálni a saját fejlődésére. Ez az óra a gyerekek és a mentorok számára kötelező foglalkozás.

Projektóra

A BPS iskolában a 9. és 10. évfolyamon 3-3 óra projektóra jelenik meg, ahol projektoktatás során a téma meghatározása, a munkamenet megtervezése és megszervezése, a témák feldolgozása és a feladat megoldása a gyerekek érdeklődésére, a gyerekek és a tanárok közös tevékenysége és együttműködése alapján alakul.

A projektórák célja, hogy a gyerekek projekteken csapatban dolgozzanak, közös produktumokat hozzanak létre, és hogy a projekthez szükséges, a pedagógia program által amúgy is előírt tantárgyi tanulási eredményekből minél több relevánsat elérjenek.

A projektórák témáját a pedagógia program előre nem rögzíti, hiszen az a tanárok egy a gyerekek együttműködésére épül, azonban a projekteket a tanároknak és a gyerekeknek trimeszterenként le kell dokumentálni.

Értékelés

Projektórákon való részvételt, a munkát és az elkészült eredményeket a tanárok és a gyerekek többszempontú értékelőtáblázatok segítségével értékelik.

Projektórából osztályozó vizsga nem szervezhető. Amennyiben egy gyerek valamilyen okból a projektórákon nem tudott részt venni, akkor következő évfolyamba akkor léphet, ha a tantárgyi tanulási eredményeket elérte. Magyarul fogalmazva: a projektórák a tantárgyi tananyagot túlmutató tevékenységek.

A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások

A BPS modell nem határoz meg kötelező tanórai foglalkozásokat. A modell azt szeretné, ha a gyerekek minél inkább azt tanulnák, amire nekik szükségük van, vagy amit szeretnének. Az iskola biztosítja, hogy minden gyerek megismerkedjen az elsősegéllyel, a körülötte éle nemzetiségekkel és legyen lehetősége mindennapos testmozgásra.

A kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások

A kerettantervben meghatározottakon felül az iskola nem határoz meg előre nem kötelező tanórai foglalkozásokat, ezért azok megtanítandó és elsajátítandó tananyaga, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszámja nincs rögzítve. A tanulásszervező tanárok új foglalkozásokat hirdethetnek.

A tantárgyak szerepe a mindennapokban

A Budapest School iskoláiban a tantárgyak ugyanúgy kapnak szerepet, mint a NAT által definiált kulcskompetenciák, fejlesztési területek: a tanár nem mondja azt a gyerekeknek, hogy „most kezdeményezőképeséget és vállalkozói kompetenciát fejlesztünk”; a fejlesztés a különböző feladatok elvégzésének eredménye. A Budapest School iskolákban a komplex tevékenységek és a fókuszált gyakorlás vannak előtérben. A tantárgyak a tanulás tartalmi elemeinek forrásai és keretei: a tanulandó dolgok halmazaként működnek. Az, hogy milyen csoportosításban történik a tanulás, az a tanárookra és (felsőtől) a gyerekekre van bízva.

A tantárgyak ezért elsősorban a tanulási-tanítási egységek kialakításakor, a modulok kiírásakor és azok kimeneti értékelésekor jelennek meg, a mindennapok struktúráját, a napi- és hetirendet azonban a modulok adják. Egyes modulok több tantárgy fejlesztési céljainak is eleget tehetnek, több tantárgy tanulási eredményének elérését is célul tűzhetik ki, összhangban a NAT-tal. A tantárgyaknak ezzel együtt fontos célja, hogy segítsék a tanulás tartalmi egyensúlyának fennmaradását.

Minden tanulási-tanítási egység, azaz modul lezártakor külön értékelni kell a tantárgyankénti tudáselsajátítást. Tulajdonképpen nem történik más, mint például az, hogy egy összevont természettudományi foglalkozássorozat végén értékeljük, hogy mennyit bővült a gyerek tudása matematikából, biológiából, kémiából és fizikából.

Modulok, visszajelzések és tanulási eredmények

A gyerekek egyik feladata az iskolában, hogy tanulási eredményeket érjenek el. Ezt megtehetik a modulok elvégzésével, vagy más tanulási helyzetekben. A modulok leírásaiban a tanárok világossá teszik, milyen célok érhetőek el a modul teljesítésével, a modulokhoz kidolgozott értékelő táblázatok segítségével pedig visszajelzést készítenek a gyerekek számára arról, hogyan sikerült elérniük a kitűzött célokat. Vagyis a gyerekek előrehaladása tanulásban a modulokhoz kapcsolódó sokszempontú visszajelzések, azaz az értékelő táblázatok segítségével nyomonkövethető mind a gyerek, mind a szülők mind pedig a tanár csapat számára.

A modulok különféle tanulási eredmények elérését teszik elérhetővé

A modulok tervezésekor és összeállításakor a tanulószervezők a szaktanárokkal közösen határozzák meg a modul céljait, de azok meghirdetéséért mindig a tanulószervezők felelnek. A modulok céljaiban a tanárok megfogalmazzák, hogy a modul elvégzésével a gyerekek mire lesznek képesek, milyen ismeretekre tesznek szert, milyen produktumokat hozhatnak létre. A modulok céljainak megfogalmazásakor a tanárok a NAT tantárgyi tanulási eredményekre támaszkodhatnak.

Arra is van lehetőség, hogy egy modulban a tanárok különböző tantárgyakhoz tartozó fejlesztési célokat válasszanak, ezzel biztosítva az interdiszciplinaritást, valamint a Budapest School kiemelt fejlesztési területeihez való integrált kapcsolódást.

A tanulási eredmények időbeni egymásra épülést feltételeznek, melyben azonban van lehetőség előre- és hátrafelé is lépni. Előre, amennyiben a modul meghirdetésekor az arra jelentkező gyerekcsoportnál a megfelelő előkészítés megtörtént, hátra, amennyiben ezt elmélyítés/felzárkóztatás jelleggel szükségesnek ítéli a mentor vagy a modul tartó tanár. Vagyis akkor foglalkozzon egy gyerek a 10 000-es számkörrel, ha a 100-as számkört már begyakorolta. Az egymásra épülés biztosításáért a modult meghirdető tanulószervező felel.

Számos tanulási eredmény nem egyszeri alkalommal érhető el, mert akár több trimeszteren át tartó ismétlődést, gyakorlást, elmélyítést feltételeznek. Például a "Képes a múlt és jelen alapvető társadalmi, gazdasági, politikai és kulturális folyamatairól, jelenségeiről véleményt alkotni." történelem tanulási eredmény ismétlődően megjelenhet a fejlesztési célok között egy felsős gyerek moduljaiban, miközben a tanulócsoporthoz újabb és újabb történelmi korszakról bővíti a tudását.

Új tanulási eredmények

A gyerekek a modulok során, valamint az egyéni projektek megvalósítása közben, vagy nem-formális és informális tanulási helyzetekben olyan tanulási eredményeket is elérhetnek, amelyek nem szerepelnek a NAT által megfogalmazott tantárgyi tanulási eredmények között. Az ezen tanulási eredmények eredményeként demonstrált tanulás (pl. megszerzett új ismeret vagy jártasság) is bekerülhet a gyerek portfóliójába, melyekre a gyerek visszajelzéseket kérhet és kaphat tanáraitól.

Tanulási eredmények és a tantárgyi haladás nyomonkövetése

A gyerek előrehaladásának nyomonkövetését a tanulásban a dokumentált szöveges visszajelzések és a portfóliók teszik lehetővé. A modulok végén létrehozott többszempontú, kidolgozott szintleírásokat tartalmazó értékelő táblázatok adnak visszajelzést arról, hogy a kitűzött célokat a gyerek milyen mértékben érte el és demonstrálta. Az értékelő táblázatokban megnevezett visszajelzési szempontok kapcsolódnak a NAT tanulási eredményekből következő tantárgyi fejlesztési célokhoz. Így a BPS iskolában a modulok céljai, a foglalkozásokon megvalósuló tevékenységek és a visszajelzések szempontjai egy konzisztens, holisztikus tanári tervezés nyomán létrejövő tanulószervezés részei.

Évfolyam, osztályzatok, bizonyítvány

A Budapest Schoolban tanuló gyerekek saját tanulási célokat tűznek ki, tanulnak, alkotnak, trimeszterenként frissítik a portfóliójukat, mentorukkal és a szaktanárokkal értékelik haladásukat, és ha kell, újraterveznek. Saját céljaik vannak, és sokszor a saját céljaik eléréséhez maguknak kell felállítaniuk követelményeket. „Ha pszichológus akarok lenni, akkor emeltszintű biológia érettségim kell tennem. Ehhez a mai tudásom alapján

nekem legalább hetente két órát kell a felkészüléssel foglalkoznom.”_ Egyféle elvárásrendszer azonban adott a gyerek és az iskola számára, és ez a Nemzeti Alaptanterv elvárásrendszere.

Évfolyam

A Nemzeti Alaptanterv tantárgyanként megadott elvárt tanulási eredményekkel határozza meg, hogy mit kell a gyerekeknek megtanulniuk ahhoz, hogy a NAT szerint is haladni tudjanak az 1. évfolyamtól a 12. évfolyamig. Az iskola feladata a gyerekeknek ebben a haladásban segíteni és a haladást nyomonkövetni. A BPS iskolában a tanulás nyomonkövetését a többszemponú, kidolgozott értékelő táblázatok teszik lehetővé. A modulok végén a tanárok által elkészített visszajelzésekből egyértelműen kiolvasható, hogy a gyerekek milyen mértékben érték el a kitűzött tanulási célokat: teljesítették, túlszárnyalták vagy esetleg még nem érték el az elvárt tudásszintet. Az értékelő táblázatokban szereplő szöveges visszajelzések a NAT tanulási eredmények által kifejezett tantárgyi fejlesztési célokat és ismereteket is magukba foglalnak - így ezekből a visszajelzésekből megállapítható a gyerekek tantárgyi előrehaladása. A tanév végéig gyűjtött szöveges visszajelzéseket mérlegelve a BPS-iskola tanárcsapata dönt arról, hogy a gyerek készen áll-e az évfolyamváltásra.

Kévert korosztály és az évfolyamok

A gyerekek a BPS-iskolában sokszor vannak náluk fiatalabb vagy épp idősebb gyerekekkel. Sokszor, sokféle csoportbontásban dolgoznak: ugyanaz a két gyerek, aki együtt, egy csoportban tanul angolul, lehet, hogy külön tanul matematikáról, mert teljesen máshol tartanak a megértésben. Így az a kérdés, hogy „*hányadikos vagy?*” nem annyira releváns a mindennapi tanulásban, mint az, hogy „*mit tanulsz épp?*”

Érdemjegyek és osztályzatok

A BPS-iskolában a tanulást támogató szöveges visszajelzéseket és a haladás dokumentálását és nyomonkövetését elősegítő értékelő táblázatokat tekintjük az értékelés alapjának. Ezért az osztályzás gyakorlata csak szükség esetén lép érvénybe: az iskola az érdemjegyek helyett használt folyamatos, többszemponú, visszajelzéseit csak abban az esetben váltja osztályzatokká, azaz végzi el a félévi és az év végi minősítést osztályzatokkal, amikor iskolaváltás vagy továbbtanulás miatt erre szükség van, vagy a szülő vagy a gyerek ezt kéri.

Az osztályzatok kialakítása csak a gyerek által elért eredmények, azaz a dokumentált szöveges visszajelzések (értékelő táblázatok) és portfóliója alapján történhet. Az osztályzatok kialakításához szükséges minden adatot egy online elérhető adatbázis tartalmaz.

Osztályzatok kialakítása

A BPS-iskolában az osztályzatok azt fejezik ki, hogy az adott gyereket az adott évben hogyan látták a tanárai a dokumentált szöveges visszajelzések és a portfóliója alapján. Az iskolában az osztályzás folyamata egy alátámasztott döntés kell, hogy legyen: a gyerek portfóliója és a szöveges visszajelzések demonstrálják, hogy az adott tantárgyból a NAT tanulási eredmények által behatárolt tantárgyi fejlesztési célok és ismeretek mentén milyen mértékben érte el az elvárásokat. A tanári mérlegelés lehetővé teszi, hogy az osztályzatok kialakításakor a tanár csapat a gyerek erőfeszítését, önmagához viszonyított fejlődését is figyelembe vegye.

Az osztályzatokkal történő értékelés a BPS iskolában korcsoportonként eltérő.

Értékelés a különböző évfolyamokon

1-2. évfolyamon

Első ill. második évfolyamon félévzáraskor és év végén az iskola a gyerekek tanulási tantárgyi haladását érdemjegyekkel történő minősítés helyett többszemponú, kidolgozott szintleírásokat tartalmazó értékelő táblázatok segítségével értékeli. Félévzáraskor és évzáraskor az iskola tantárgyi szöveges szummatív értékelést állít ki. A BPS-ben a szummatív értékelésnek nem célja a gyerekek eredményeinek árnyalt visszajelzése, cél

viszont annak megállapítása, hogy a gyerek halad-e az évfolyamlépéshez szükséges tantárgyi célok elérésével. A szummatív szöveges értékelésben a tanárok két lehetőség közül jelölhetnek meg egyet:

Félévzáráskor: *Az eredményeid alapján haladsz a tantárgyi elvárások teljesítésével. Az eredményeid még nem érik el a tantárgyi elvárások minimumát.*

Tanévzáráskor *Teljesítetted az elvárásokat ebből a tárgyból Még nem állsz készen az évfolyamváltásra ebből a tárgyból*

A Nemzeti Köznevelési Törvénnyel összhangban a Budapest School iskolákban első és második évfolyamon félévzáráskor, valamint első évfolyamon év végén a szöveges tantárgyi visszajelzéseket osztályzatra nem váltjuk át.

3 - 10. évfolyamon

Félévzáráskor az iskola a gyerekek tanulási tantárgyi haladását érdemjegyekkel történő minősítés helyett többszempontú, szintleírásokat tartalmazó értékelő táblázatok segítségével értékeli. Félévzáráskor és évvégzáráskor az iskola tantárgyi szöveges szummatív értékelést állít ki. A BPS-ben a szummatív értékelésnek nem célja a gyerekek eredményeinek árnyalt visszajelzése, cél viszont annak megállapítása, hogy a gyerek halad-e az évfolyamlépéshez szükséges tantárgyi célok elérésével. A szummatív szöveges értékelésben a tanárok két lehetőség közül jelölhetnek meg egyet: Félévzáráskor: *Az eredményeid alapján haladsz a tantárgyi elvárások teljesítésével. Az eredményeid még nem érik el a tantárgyi elvárások minimumát.*

Tanévzáráskor *Teljesítetted az elvárásokat ebből a tárgyból Még nem állsz készen az évfolyamváltásra ebből a tárgyból*

A gyerekek többszempontú értékelőtáblázatban adott visszajelzéseket az iskola a szülő kérésére tantárgyi osztályzatokra váltja át azokból a tantárgyakból és évfolyamokból, amelyekből a szülő ezt kéri.

11. évfolyamon

Félévzáráskor és évvégzáráskor az iskola a gyerekek tanulási tantárgyi haladását érdemjegyekkel történő minősítés helyett többszempontú, kidolgozott értékelő táblázatok segítségével értékeli és az iskola tantárgyi szöveges szummatív értékelést állít ki. A BPS-ben a szummatív értékelésnek nem célja a gyerekek eredményeinek árnyalt visszajelzése, cél viszont annak megállapítása, hogy a gyerek halad-e az évfolyamlépéshez szükséges tantárgyi célok elérésével. A szummatív szöveges értékelésben a tanárok két lehetőség közül jelölhetnek meg egyet:

Félévzáráskor: *Az eredményeid alapján haladsz a tantárgyi elvárások teljesítésével. Az eredményeid még nem érik el a tantárgyi elvárások minimumát.*

Tanévzáráskor *Teljesítetted az elvárásokat ebből a tárgyból Még nem állsz készen az évfolyamváltásra ebből a tárgyból*

A kötelező érettségi tárgyakból (matematika, magyar nyelv és irodalom, történelem, első idegen nyelv, természettudomány) az iskola a gyerek értékelő táblázatai és portfóliója alapján osztályzatokat állapít meg. A készségtárgyak és más további elméleti tantárgyak (állampolgári ismeretek, digitális kultúra, dráma és színház, ének-zene, etika, fenntarthatóság, technika és tervezés, testnevelés, vizuális kultúra) esetében az iskola a többszempontú szöveges visszajelzéseket akkor váltja át osztályzatokra, ha a szülő ezt kéri.

12. évfolyamon

Félévzáráskor és évvégzáráskor az iskola a gyerekek tanulási tantárgyi haladását többszempontú, kidolgozott értékelő táblázatok segítségével és osztályzatokkal is értékeli. A többi évfolyamhoz hasonlóan az iskola tantárgyi szöveges szummatív értékelést is kiállít, amely kifejezi, hogy a gyerek az adott tárgyból elérte az érettségéhez szükséges szintet, vagy még nem áll készen az érettségire bocsátásra. A szummatív szöveges értékelésben a tanárok két lehetőség közül jelölhetnek meg egyet:

Félévzáráskor: *Az eredményeid alapján haladsz a tantárgyi elvárások teljesítésével. Az eredményeid még nem érik el a tantárgyi elvárások minimumát.*

Tanévzáráskor *Teljesítetted az elvárásokat ebből a tárgyból Még nem állsz készen az érettségire ebből a tárgyból*

Osztályzatok megállapítása

Az osztályzatok megállapításának folyamata minden esetben a következő:

- Az osztályzatok alapjául szolgáló demonstráció gyűjtése: a gyerek szöveges visszajelzéseit a modulok során a tanárok dokumentálják, a gyerek eredményeit bemutató portfólióját trimeszterenként frissítik.
- Az osztályzási folyamatban résztvevő gyerekek számára az első trimeszter ill. a harmadik trimeszter zárásakor a tantárgyakért felelős szaktanárok ajánlott osztályzatokat állapítanak meg a tantárgyspecifikus szöveges visszajelzések és portfólió alapján.
- Az ajánlott osztályzatokat a gyerek elfogadhatja vagy korrekciós lehetőséget kérhet.
- A tantárgyi osztályzatokról a tanárscapat hozzájárulásos döntést hoz a félévi ill. év végi értekezlet során a szöveges visszajelzések és a gyerek portfóliója alapján, és ezeket az iskola a félévi, valamint év végi értesítőben, valamint a bizonyítványban rögzíti.

Az Ntk. előírja a tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését. Ezt a gyerek mentora trimeszterenként szövegesen vagy értékelő táblázatokban adja át.

Osztályozó vizsga, javító vizsga, különbözeti vizsga a BPS-ben

Osztályozó vizsga

Az alábbi esetekben merülhet fel, hogy osztályozó vizsgára van szükség: - Ha a gyerek évfolyamot ugrik annak érdekében, hogy tudásának és képességeinek leginkább megfelelő évfolyamon folytathassa a tanulást - Egy adott tárgyból szükséges még egy lezárt év ahhoz, hogy a gyerek előre hozott érettségét tehessen - Külföldi tanulmányait a BPS-ben folytató gyerek esetén a hozott bizonyítvány és dokumentált visszajelzések alapján nem eldönthető a gyerek évfolyambesorolása. - Egyéni tanrendben tanuló gyerekek esetén a félévi és év végi értékelés megállapításához 250 órát meghaladó hiányzás esetén, ha a gyerek portfóliója és kapott szöveges visszajelzései alapján nem állapítható meg, hogy készen áll-e az évfolyamlépésre.

Évfolyamugrás valamint előrehozott érettségi esetén az osztályozó vizsga folyamat elindítását a szülőnek szükséges kérvényeznie. Ha az osztályozó vizsgára évfolyambesorolás, egyéni tanrend vagy hiányzás miatt van szükség, akkor a folyamatot a Budapest School client service csapat jelzésére indul el, a gyerek tanulóközösségének tanárscapatával és a családdal egyeztetve határozza meg a vizsga időpontját, amelyen kötelező megjelenni.

Azokban az esetekben, amikor osztályozó vizsgára kerül sor, a BPS értékelési és visszajelzési alapelveivel összhangban: 1. *Alsós korcsoportban* (minden esetben): az osztályozó vizsgát a tanárok szöveges visszajelzéssel (értékelő táblázatai) értékelik, valamint a tanárscapat dönt a megfelelő szöveges szummatív értékelésről, miszerint a gyerek A. Teljesítette az elvárásokat az adott tárgyból. B. Még nem áll készen az évfolyamváltásra az adott tárgyból

2. *Felső és középszintű korcsoportban* (ha az osztályozó vizsga évfolyamugrás, külföldi tanulmányok, egyéni tanrend vagy hiányzás miatt szükséges): az osztályozó vizsgát a tanárok szöveges visszajelzéssel (értékelő táblázatok) értékelik, és a tanárscapat dönt a megfelelő szöveges szummatív értékelésről (ld. fent) VAGY: a család kérésére a rubric visszajelzés alapján osztályzatot állapít meg.
3. *Középszintű korcsoportban* (ha az osztályozó vizsga előrehozott érettségi miatt szükséges): az osztályozó vizsgát a tanárok a szöveges visszajelzéssel (értékelő táblázatokkal) értékelik, és a tanárscapat a visszajelzés alapján dönt az osztályzatról.

Javító vizsga

Javító vizsgára akkor van szükség, ha a tanév végén a gyerek egész év során gyűjtött szöveges visszajelzései és portfóliója alapján a tanárscapat hozzájárulásos döntést hoz arról, hogy a gyerek egy vagy több tárgyból még nem áll készen az évfolyamváltásra.

Azokban az esetekben, amikor javító vizsgára kerül sor, a BPS értékelési és visszajelzési alapelveivel összhangban: 1. *1-7. évfolyamokon*: az osztályozó vizsgát a tanárscapat szöveges visszajelzéssel (értékelő táblázatokkal) értékeli, valamint dönt a megfelelő szöveges szummatív értékelésről, miszerint a gyerek A. Teljesítette az elvárásokat az adott tárgyból. B. Még nem áll készen az évfolyamváltásra az adott tárgyból

2. *8-12. évfolyamon* (ha az osztályozó vizsgát nem core vagy érettségihez szükséges tantárgyból tesz a gyerek): az osztályozó vizsgát a tanárok szöveges visszajelzéssel (értékelő táblázatokkal) értékelik, és a tanárcsapat dönt a megfelelő szöveges szummatív értékelésről (ld. fent) VAGY: a család kérésére a rubric visszajelzés alapján osztályzatot állapít meg. 3. *Középisikolás korcsoportban* (ha az osztályozó vizsgát core vagy érettségihez szükséges tárgyból tesz a gyerek): az osztályozó vizsgát a tanárok szöveges visszajelzéssel (értékelő táblázatokkal) értékelik, és a tanárcsapat a visszajelzés alapján dönt az osztályzatról.

Különbözeti vizsga

Különbözeti vizsgára iskolaváltás esetén lehet szükség abból a tárgyból, amelyet a gyerek a küldő intézményben más tematika szerint tanult, vagy egyáltalán nem tanult.

Azokban az esetekben, amikor különbözeti vizsgára kerül sor, a BPS értékelési és visszajelzési alapelveivel összhangban: 1. *1-7. évfolyamokon*: az osztályozó vizsgát a tanárcsapat szöveges visszajelzéssel (értékelő táblázatokkal) értékeli, valamint dönt a megfelelő szöveges szummatív értékelésről, miszerint a gyerek A. Teljesítette az elvárásokat az adott tárgyból. B. Még nem áll készen az évfolyamváltásra az adott tárgyból. 2. *8-12. évfolyamon* (ha az osztályozó vizsgát nem core vagy érettségihez szükséges tantárgyból tesz a gyerek): az osztályozó vizsgát a tanárok szöveges visszajelzéssel (értékelő táblázatokkal) értékelik, és a tanárcsapat dönt a megfelelő szöveges szummatív értékelésről (ld. fent) VAGY: a család kérésére a rubric visszajelzés alapján osztályzatot állapít meg. 3. *Középisikolás korcsoportban* (ha az osztályozó vizsgát core vagy érettségihez szükséges tárgyból tesz a gyerek): az osztályozó vizsgát a tanárok szöveges visszajelzéssel (értékelő táblázatokkal) értékelik, és a tanárcsapat a visszajelzés alapján dönt az osztályzatról.

Miért elfogadható ez az osztályozó vizsga folyamat?

Az évfolyamok teljesítésének és az osztályzatok megítélésének folyamata a gyerek évközi alkotásait, munkáját, teljesítményét tartalmazó portfólió, és a modulok végén kapott szöveges visszajelzések (értékelő táblázatok) alapján történik, ezért a folyamat megfelel a 20/2012.(VIII.31.) EMMI-rendelet 64. § (1) azon elvárásának, hogy a tanuló osztályzatait „*évközi teljesítménye és érdemjegyei*” alapján kell megállapítani, azzal a megkövetéssel, hogy a BPS modell elfogadja az érdemjegyeknél gazdagabb szöveges és értékelőtáblázat-alapú visszajelzést.

Ha a szöveges visszajelzések és a portfólió alapján nem állapítható meg az évfolyamszintlépéshez és az osztályzathoz szükséges tanulási elvárások teljesülése, akkor a gyerekeknek ki kell egészítenie a portfólióját. Ez a tanárcsapat döntése alapján történhet egy tudáspróbával, egy projektfeladattal, vagy más, a gyerek tudásának demonstrálására alkalmas megoldás segítségével. Vagy el kell fogadnia, hogy *még* nem érte el a következő évfolyamszintre lépéshez szükséges tanulási eredményeket.

Ugyancsak kiegészítendő a portfólió, ha igazolt vagy igazolatlan mulasztások miatt az iskolában végzett munka nem volt elegendő az évfolyamváltáshoz szükséges tanulási elvárások teljesítésére.

Ha a gyereket bármely okból felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, akkor a 20/2012.(VIII.31.) EMMI-rendelet 64. § (2) alapján osztályozóvizsgát kell tennie. Ebben az esetben is a fenti folyamatot kell követni az iskolának.

Tankönyvek kiválasztása

A szaktanárok minden esetben maguk választják a modulhoz szükséges tankönyveket, szoftvereket, weboldalakat és egyéb eszközöket úgy, hogy

- az megfelelő legyen annak a csoportnak, arra a célra, amit el akar érni;
- minden esetben legyen mindenki számára elérhető (az esetek többségében értsd ingyenes) megoldás;
- a szaktanárokat bátorítjuk arra, hogy új dolgokat próbáljanak ki, és tapasztalataikat az iskola többi tanárával osszák meg.

Mivel az iskolában a NAT-ban és a miniszter által közreadott kerettantervben meghatározott tanulási eredményeket kell elérni, az ehhez szükséges ismeretek megszerzéséhez a Budapest School az Oktatási

Hivatal általi jegyzékben államilag támogatott, OFI által fejlesztett tankönyveket veszi alapul. A Budapest School tanárscapatának lehetőségük van arra, hogy ettől eltérő, a mindenkori tankönyvjegyzékben szereplő tankönyvvel segítsék a tanulási eredmények elérését. És arra is lehetőségük van, hogy egyáltalán ne használjanak tankönyvet, mert sokszor az internet elegendő információt tartalmaz.

A Budapest School programjának alapja, hogy a gyerekek egyéni céljaira szabott tanulási terveket készít. Ennek előfeltétele, hogy a könyvek használata is ehhez kapcsolódó módon, rugalmasan történjen, minden esetben az adott tanulási modul igényeihez szabva. Ennek érdekében a program pedagógusai folyamatosan állítják össze a gyerekek eltérő céljaihoz és képességszintjeihez igazodó differenciált tevékenységek és feladatsorok rendszerét.

A Budapest School-iskolában egy minden (modul)csoport csak olyan tankönyvet választhat, amelyik minden család számára elérhető. Ha valamelyik család nem tudja a könyvet magának megvásárolni, akkor a csoport többi tagja megvásárolja neki.

Érettségire készülés

A BPS-ben a helyi tantervben szereplő tantárgyakból lehet középszintű érettségit tenni.

Az emelt szintű érettségire fakultációs órák felvételével lehet felkészülni. A BPS az emelt szintű érettségire való felkészítést a következő tantárgyakból vállalja: magyar nyelv és irodalom, történelem, matematika, digitális kultúra, fizika, biológia, földrajz, angol, spanyol, német és testnevelés.

Érettségi időszakok jelentkezés

Az iskolánkban középszintű érettségi vizsga tehető a tavaszi vizsgaidőszakban, mivel nem vagyunk emelt szintű vizsgaközpont és nem szervezünk érettségit az őszi vizsgaidőszakban. Aki érettségi vizsgát szeretne tenni (közép- vagy emelt szinten) az őszi vizsgaidőszakra a kormányhivatal által kijelölt iskolában kell jelentkeznie (lakóhely szerint, a kormányhivatal honlapján látható lista alapján) adott év szeptember 5-ig.

Aki a tavaszi vizsgaidőszakban szeretne közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgát tenni, a BPS Középiskolában jelentkezhet adott év február 15-ig.

Érettségi tárgyak

A BPS Középiskolában a következő tárgyakból lehet középszintű érettségi vizsgát tenni:

Kötelező érettségi tárgyak

- Magyar nyelv és irodalom (12-ik évfolyam elvégzésekor)
- Matematika (12-ik évfolyam elvégzésekor)
- Történelem (12-ik évfolyam elvégzésekor)
- Első idegen nyelv - angol (10. Évfolyam végétől előrehozott érettségi tehető - osztályozó vizsgák szükségese - vagy 12. Évfolyam elvégzésekor)

Választható érettségi tárgyak

Középszinten az érettségi az iskolánkban tehető le, emelt szinten a kormányhivatal által kijelölt iskolában.

- Állampolgári ismeretek (12. Évfolyam elvégzésekor)
- Digitális kultúra (10. Évfolyam végétől előrehozott érettségi tehető - osztályozó vizsgák szükségese - vagy 12. Évfolyam elvégzésekor)
- Ének-zene (10. Évfolyam elvégzése után)
- Fenntarthatóság (11. Évfolyam elvégzése után előrehozott érettségi tehető vagy 12-ik évfolyam elvégzésekor)
- Második idegen nyelv (10. Évfolyam végétől előrehozott érettségi tehető - osztályozó vizsgák szükségese - vagy 12. Évfolyam elvégzésekor)
- Mozgóképek és médiaismeret (12. Évfolyam elvégzésekor)

- Természettudomány (10. Évfolyam végétől előrehozott érettségi tehető - osztályozó vizsgák szükségesek - vagy 12. Évfolyam elvégzésekor)
- Testnevelés és egészségfejlesztés (12. Évfolyam elvégzésekor)
- Vizuális kultúra ((10. Évfolyam elvégzése után))

A 2020-as NAT szerint és 2020 és 2021 szeptemberében 9. Évfolyamot kezdett diákjaink érettségi vizsgát tehetnek még - Biológia (10. Évfolyam végétől előrehozott érettségi tehető, vagy 12. Évfolyam elvégzésekor) - Földrajz (10. Évfolyam végétől előrehozott érettségi tehető, vagy 12. Évfolyam elvégzésekor) - Kémia (10. Évfolyam végétől előrehozott érettségi tehető, 12. Évfolyam elvégzésekor) - Fizika (10. Évfolyam végétől előrehozott érettségi tehető, vagy 12. Évfolyam elvégzésekor) tantárgyakból.

Az ezt követő évfolyamok természettudományból tehetnek nálunk érettségi vizsgát, mivel 2022 szeptemberével bevezettük ezt a tantárgyat. Ha egy 2022 után gimnáziumot kezdett diák szeretne biológiából, földrajzból, kémiából vagy fizikából érettségi vizsgát tenni, egyeztessen az iskolával. Ebben az esetben 9-ik és 10-ik, adott esetben 11-ik év adott tantárgyi ismereteiből osztályozó vizsgát kell tennie külön, így bocsátható ezekből a tárgyakból érettségi vizsgára, hiszen nem diszciplinárisan tanulta a természettudományokat, érettségi vizsgát viszont úgy szeretne tenni.

Az egészséges és boldog gyerek

A Budapest School-gyerekek boldogak, egészségesek, hasznosak közösségüknek. Képesek önmaguknak célokat állítani, azokat elérni. Képesek már kisgyerekkortól sajátjukként megélni a tanulást és ahhoz kapcsolódóan célokat elérni, és fokozatosan tanulják meg azt, hogy egyénileg és csoportosan is tudnak nagyszabású projekteket véghezvinni. Tesznek a saját egészségükért, jövőjükért, társaikért, kapcsolódnak önmagukhoz és társaikhoz.

A gyerekek személyiségfejlődését két szinten támogatja az iskola. Az első szintet a mindennapi működés adja, mert az iskola működése önmagában személyiség- és egészségfejlesztő hatással bír. A második szintet a harmónia kiemelt fejlesztési irányelv biztosítja, ami holisztikus megközelítésével támogatja a gyerekek fizikai, lelki jóllétét és kapcsolódásukat a környezethez.

Működésből adódó fejlesztések

Az iskola alapműködése, hogy a gyerekek csoportban, közösségben élnek, tanulnak, dolgoznak, ezért „természetes”, hogy fejlődik az *empátiájuk, kooperációs, kollaborációs képességük és érzelmi intelligenciájuk*. Alapelvünk: minél közelebb áll az iskola működése a jövő hétköznapjaihoz, a családhoz és a munkahelyhez, annál jobban támogatja a boldog családi életre, a sikeres munkahelyre való felkészülést már önmagában az iskolában való aktív részvétel is. Ehhez hasonlóan, ahogy támogató, funkcionális, boldog családban felnőtt gyerekek nagyobb valószínűséggel lesznek maguk is egészségesebbek és boldogabbak.

A *fejlődésfókuszú gondolkodásmód* kialakítását kulcstényezőnek gondoljuk a gyerekeink hosszú távú boldogulásához. Ezért az iskolában a saját célok által irányított tanulási környezettől kezdve a jutalmazás, értékelés, visszajelzés módjáig minden azt a célt szolgálja, hogy a gyerekek képesek legyenek pozitívan gondolkodni magukról, ami az ép és egészséges embernek talán egyik legfontosabb jellemzője.

A *teljes körű iskolai egészségfejlesztést* az alábbi négy egészségfejlesztési feladat rendszeres végzése adja:

- egészséges táplálkozás megvalósítása (elsősorban megfelelő, magas minőségű, lehetőleg helyi alapanyagokból)
- mindennapi testmozgás minden gyereknek (változatos foglalkozásokkal, koncentráltan az egészségjavító elemekre, módszerekre, pl.tartásjavító torna, tánc, jóga)
- a gyerekek érett személyiséggé válásának elősegítése személyközpontú pedagógiai módszerekkel és a művészetek személyiségfejlesztő hatékonyságú alkalmazásával (ének, tánc, rajz, mesemondás, népi játékok, stb.)
- a környezeti, médiatudatossági, fogyasztóvédelmi, balesetvédelmi egészségfejlesztési modulok, modulrészletek hatékony (azaz „bensővéváló”) oktatása

Egészségügyi felmérés szervezése és hatása a gyerekek életére

A Budapest School-gyerekek megelőző jelleggel rendszeresen iskolaorvosi, védőnői és fogorvosi felülvizsgálaton vesznek részt. Az orvosi, védőnői és fogorvosi vizsgálatot a fenntartó a mindenkori jogszabályokban meghatározott rendszerességgel szervezi meg. Jelenleg ezeket külső helyszínen, megbízott orvossal, fogorvossal és védőnővel szervezi meg a fenntartó.

Minden tanulóközösség tanulásszervező csapata a tanév megkezdése előtt kijelöli az egészségnapokat: amikor a védőnői, orvosi, fogorvosi és egyéb fizikai és mentális felülvizsgálatokat megszervezi. Húsz főig egy, afölött pedig két napot kell megjelölni és a fenntartóval egyeztetni. Egyeztetni azért kell, hogy a különböző tanulóközösségek között ne legyen időpontütközés. Ha a gyerek az egészségnapon hiányzik az iskolából, akkor a szülő feladata a felülvizsgálatot megszerveznie.

Ezeken a napokon a gyerekek és a tanárok iskolaidőben elutaznak a rendelőkbe, felkeresik az orvost, fogorvost, védőnőt. Mivel a gyerekek kivizsgálása feltehetőleg egyesével történik, az éppen nem soron lévőknek sokat kell várnia. Ezért a tanárok erre az időre mikromodulokat terveznek az egészség témában. Ilyenkor a gyerekek olyan tanulási eredményeket érhetnek el, mint a „*Tisztában van az egészség megőrzésének jelentőségével, és tudja, hogy maga is felelős ezért.*” (5. évfolyam 1. félév).

A felülvizsgálatok eredményeit a gyerekek a mentorokkal megbeszélik, és ha szükséges, akkor az eredmények alapján fejlődési célokat fogalmaznak meg. A vizsgálatok eredményeit a gyerekek a portfóliójukban ugyanúgy megőrzik, mint például egy tudáspróba eredményét.

Mindennapos testmozgás

Az iskolában „tanulóközösségeknek saját fókuszuk, helyszínük, stílusuk alakulhat ki”. Ennek részeként a gyerekek mindennapos testmozgását is tanulóközösségenként másképp, az identitásuknak és lehetőségeiknek megfelelően alakítják ki. Az iskola csak annyit ír elő, hogy mindennap legyen minimum 35 perc, aminek elsődleges célja a testmozgás és testnevelés.

Nincs olyan testmozgásforma, amit ez a program preferálna, vagy ami kizárt lenne. A mindennapos testmozgás fizikai szükségleteinek megszervezése is változatos módon történhet:

1. Egyes telephelyek saját tornatermében, tornaszobájában vagy udvarán;
2. szerződés, megállapodás alapján, elérhető közelben lévő más oktatási vagy sportlétesítményben (úszás, korcsolya, torna, foci, falmászás, sípálya);
3. a szabadban, épített helyszínhez nem kötődő mozgásszervezés (pl. kirándulás, séta, barangolás, felfedező játékok);
4. a feladatellátási helyeken, magyarul a tantermekben, olyan mozgások esetében, amelyek nem igényelnek speciálisan sportolásra kiképzett helyiséget (pl. jóga).

A testmozgás minden esetben a mozgást ismerő, abban képesítéssel, végzettséggel vagy megfelelő gyakorlattal rendelkező személy vezetésével vagy felügyelete mellett zajlik. Az iskola feladata monitorozni a mindennapos testnevelés megvalósulását: ki, mikor, hol, milyen testmozgást vezetett a gyerekeknek.

Elsősegély-nyújtási alapismeretek

A cél, hogy a gyerekek és tanárok megtanulják aktívan úgy alakítani környezetüket és viselkedésüket, hogy a balesetek számát minimalizálják, hogy felismerjék, amikor segítségre van szükség, hogy hatékonyan segítsenek és tudjanak segítséget hívni. Ehhez gyakorlásra, a témával kapcsolatos védett időre van szükség. Ezért a 2., 4., 6., 8. és 10. évfolyam csak akkor teljesíthető, ha a gyerek minden második évben elvégez egy minimum négyórás modult, aminek célja,

- hogy a gyerekek sajátítsák el a legalapvetőbb és legkorszerűbb elsősegélynyújtási módokat, azaz tudjanak egymásnak segíteni baj esetén (nemcsak elméletben, hanem a gyakorlatban is);
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt, segítséget hívni;

- foglalkozzanak azzal, hogy hogyan tudják környezetüket, csoportjukat, tanulóközösségüket biztonságosabbá tenni, és ezt dokumentálják is.

A modul szervezője próbálja meg elsősegélynyújtási bemutatót szervezni a gyerekeknek az Országos Mentőszolgálat, a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt, az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületének vagy más, magyar vagy külföldi képesítést szerzett szakembernek a bevonásával.

Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében az iskola

- kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal, a Magyar Ifjúsági Vöröskereszttel vagy az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületével. Tanulóink — választásuk szerint — bekapcsolódhatnak az elsősegélynyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe;
- minden második évben legalább egyszer a tanároknak lehetőséget biztosít elsősegély-tanfolyam látogatására.

Önkéntes közösségi szolgálat

Az Nkt 4. § (15) pontjában definiált közösségi szolgálatot is modulként hirdetjük meg, amit csak a 12. évét már betöltött gyerek választhat. Közösségi szolgálatként elfogadható, ha a Budapest School iskola egy másik tanulóközösségében segít a gyerek.

Nemzetiségek megismerése

Az iskola környezetében élő nemzetiségek kultúrájának megismerését fontosnak tartja az iskola. Ezért minden második tanévben a településen működő nemzetiségi önkormányzatokkal felveszi a kapcsolatot, és velük együttműködve legalább 4 órás modulokat alakít ki. A modulok célja, hogy a modul résztvevői megismerjék a nemzetiségekről azt, amit az önkormányzatok fontosnak tartanak megmutatni.

Minden második évben legalább három önkormányzattal három különböző modult kínál fel az iskola választásra. Amelyik településen ennél több nemzetiségi önkormányzat működik, ott a tanév megkezdése előtt, augusztus folyamán véletlenszerűen sorsoljuk ki az adott évi 3 megismerendő nemzetiséget.

Környezeti nevelés

Ahogy az UNESCO 1977-ben meghatározta: *„a környezeti nevelés olyan folyamat, melynek célja, hogy a világ népessége környezettudatosan gondolkodjék, figyeljen oda a környezetre és minden azzal kapcsolatos problémára. Rendelkezzen az ehhez szükséges tudással, beállítódással, képességekkel, motivációval, valamint mind egyéni, mind közösségi téren eltökélten törekedjék a jelenlegi problémák megoldására és az újabb megelőzésére”.*

A környezeti nevelés céljainak eléréséhez a tanárok környezettudatosságára, rendszerszemléletére és aktív részvételére van szükség. Ezért az iskola vállalja, hogy a tanárainak tanévente legalább 4 órás workshopot szervez a témában, ahol a tanárok arról is tudnak beszélni, hogyan vitték be a környezeti nevelést a gyerekek mindennapjaiba.

Működési feltételek

Pedagógusokra vonatkozó előírások

Az iskolában többféle tanárszerepben lehet valaki pedagógus-munkakörben.

- A gyerekek mentora, az a felnőtt, aki segíti céljaik elérésében, figyel jólétükre és kitüntetett figyelmet ad nekik.
- A szaktanárok azok a tanárok, akik valamilyen specifikus képesség, tudás elsajátításában, így például a tanulási eredmények elérésében és tevékenységben kísérik a gyerekeket.
- *Mentortanárnak* hívja az iskola azokat a pedagógusokat, akik mentorok és szaktanárok is.

- Az iskola mentora és szaktanárai közül kerülnek ki a tanulóközösségeket vezető tanárcsapatok tagjai, a tanulószervezők.

Biztonsági előírások

Ahhoz, hogy az iskola törekedjen a gyermekek számára biztonságos környezet kialakítására minden pedagógus-munkakörben alkalmazott tanár, valamint minden, a gyerekek körül és az épületekben általában feladatot ellátó személy esetén meg kell bizonyosodni, hogy

- cselekvőképes,
- büntetlen előéletű, és nem áll a tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt és
- referenciát adó személy vagy munkáltató igazolta képességeit és a feladatra való rátermettségét.

Elfogadott végzettségek és szakképzettségek

Fontos alapelv, hogy a tanárok személyisége, tudása, képességei és kompetenciái határozzák meg a gyerekek élményét. Ezért az és csak az lehet tanár, aki képes segíteni a gyerekeket a tanulásban. A végzettség a tanárok hatékonyságának egyik indikátora. A különböző tanári szerepekhez különböző képességekre van szükség és így különböző végzettségek lehetnek a képesség indikátorai.

Pedagógus-munkakör	Az alkalmazáshoz szükséges feltétel
Mentor	A köznevelési jogszabályok által pedagógus munkakörben alkalmazható + 30 órás mentor képzés
Szaktanár	Nkt. előírása alapján
Mentortanár	Mentor + szaktanár
Tanulószervező tanár	A köznevelési jogszabályok által pedagógus munkakörben alkalmazható + 30 órás mentor képzés

Intézményvezető és -helyettes

Az intézmény vezetését intézményvezető látja el, amely szerepkör ellátása elsősorban a tanügyigazgatási rendszer követelményeinek való megfelelés miatt szükséges. A Budapest Schoolban az intézményvezető nem köteles órát, foglalkozást tartani.

Az iskola belső működéséből és szervezeti kultúrájából következik, hogy iskolában állandó intézményvezető-helyettes megbízása nem szükséges. Az intézményvezető munkája a gyerekek létszámával nem növekszik, feladatainak elvégzésében segíthetik más tanárok, megbízott szakértők, ideiglenesen az intézményvezetésére kijelölt munkatársak és a fenntartó is.

Amennyiben az intézményvezető akadályoztatva van, vagy munkaköre megürült, a fenntartó jogosult olyan személy ideiglenes megbízására, aki pedagógus végzettséggel és legalább 2 éves, igazolt vezetői tapasztalattal rendelkezik. A fenntartónak ebben az esetben azonnal ki kell neveznie az ideiglenes intézményvezetőt.

Kötött és kötetlen munkaidő szabályozása

A Budapest School-iskolákban alkalmazott tanárok munkaviszonyban vagy megbízási jogviszonyban állnak. A munkaviszonyban álló tanárok rendes vagy kötetlen munkaidőben dolgoznak.

Az iskola megközelítése az, hogy a tanárok a NAT, a saját maguk és közösségi célok által kialakított eredmények elérésére vállalnak kötelezettséget. Ezért az Nkt. és a kapcsolódó jogszabályok által előírt munkaidő-beosztási és -nyilvántartási szabályoktól a jelen modell eltérést enged. Az eltérésekben az iskolának és a tanároknak meg kell egyezniük, és a részleteknek a munka-, illetve megbízási szerződésekben meg kell jelenniük.

A tanulóközösség tanárcsapatának a feladata a szükséges óraszámok, beosztások kialakítása és a megfelelő szaktanárok megtalálása.

Tanár - gyerek arány

A mentor egyik legnagyobb ajándéka a mentoráltja számára a minőségi figyelme. Odafigyel rá, meghallgatja, egyénileg támogatja, együttérez vele, kapcsolatait és tudását átadja számára. Hogy ennek a kapcsolatnak a minőségét ne veszélyeztessük, a BPS modell megköti, hogy egy tanár maximum hány mentorálttal dolgozhat. Az első négy évfolyamon maximum 15, a felső négy évfolyamon 20 és 8–12. évfolyamon 25 gyerek tartozhat maximum egy mentorhoz.

A tanulásszervező tanárscapat minimális mérete a tanulóközösség méretétől függ. Egy-egy közösségben 20 gyerekenként legalább egy tanulásszervezőnek kell dolgoznia.

Szaktanárok esetén ilyen arányszámot nehéz megadni. Egy kevert (blended) tanulási környezetben egyetlen szaktanár akár több száz tanulóval tud egyszerre foglalkozni foglalkozás keretében. De például kémiai kísérletező modulok során nem ajánlott, hogy 15 embernél több legyen jelen a laborban.

Épületekre vonatkozó előírások

Telephelyek

A Budapest School több telephellyel rendelkezik. Minden telephely egy intézményhez tartozik, az egységes iskola működéséhez nincs szükség tagintézmények létrehozására (azaz a BPS nem hoz létre tagintézményeket, kizárólag telephelyeket), tekintettel arra, hogy az iskolák szervezeti irányítása a BPS modell és azt leképező szoftverrendszer segítségével megoldható anélkül, hogy az egyes helyszíneket ne telephelyként, hanem tagintézményként kelljen működtetni.

A telephelyek nem csak nevelési, oktatási célú ingatlanokban alakíthatók ki.

Helyiségek

A telephelyeken található helyiségeket az iskola a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 2. számú mellékletében meghatározott felhatalmazás alapján alakítja ki: *Az eltérő pedagógiai elveket tartalmazó nevelési program az eszköz- és felszerelési jegyzéktől eltérően határozhatja meg a nevelőmunka eszköz és felszerelési feltételeit.*

A BPS modellben részletezett strukturális, szervezeti és tanulásszervezési módok miatt az iskolában az alábbi helyiségek megléte szükséges és elégséges:

Helyiség megnevezése	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
tanterem (1)	a telephelyen egyidőben jelenlévő gyerekek mind elférjenek	15–120nm , jogszabályok által szabályozott gyerek / nm
laboratóriumok és szertárak (2)	iskolánként egy	laboratóriumi tevékenység végzésére alkalmas létesítmény üzemeltetőjével kötött megállapodással is teljesíthető
tornaterem	iskolánként egy	kiváltható szerződéssel
tornaszoba	székhelyen, telephelyeken egy	csak ha ha a székhelynek v.telephelynek nincs saját tornaterme és akkor is kiváltható szerződéssel
sportudvar	székhelyen, telephelyeken egy	kiváltható szerződéssel, vagy helyettesíthető alkalmas szabad területtel
sportszertár (4)	székhelyen, telephelyeken egy	tornateremhez kapcsolódóan (kiváltható szerződéssel)
általános szertár (4)	székhelyen, telephelyeken egy	tornateremhez kapcsolódóan (kiváltható szerződéssel)
iskolatitkári iroda (5)	iskolánként egy	teljesen külön épületben, irodában is kialakítható
nevelőtestületi szoba	iskolánként (telephelyenként) egy	

Helyiség megnevezése	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
könyvtár	iskolánként egy	nyilvános könyvtár elláthatja a funkciókat, megállapodás alapján
orvosi szoba	iskolánként egy	amennyiben külső egészségügyi intézményben a gyerekek ellátása megoldható, nem kötelező; lehet ideiglenesen kialakított
ebédlő (6)	székhelyen, telephelyeken egy	gyerek- és felnőttetkező közös helyiségben; tanteremmel közös helyiségben is kialakítható, de egyidőben csak egy funkció
főzőkonyha	székhelyen, telephelyeken egy	ha helyben főznek
melegítőkonyha (7)	székhelyen, telephelyeken egy	ha nem helyben főznek, de helyben étkeznek
tálaló- mosogató	székhelyen, telephelyeken egy	ha nem helyben főznek, de helyben étkeznek; melegítőkonyhával közös helyiségben is kialakítható
szárazáru raktár	székhelyen, telephelyeken egy	ha helyben főznek
földesáru raktár	székhelyen, telephelyeken egy	ha helyben főznek
éléskamra	székhelyen, telephelyeken egy	ha helyben főznek
élelmiszerhulladék- tároló (8)	székhelyen, telephelyeken egy	helyben étkeznek; nem kell külön helyiségben, ha biztonságosan eltávolítható a hulladék
személyzeti WC	székhelyen, telephelyeken egy	ha fülkés, különálló WC kerül kialakításra, akkor a gyerek-WC-t és személyzeti WC-t nem kell megkülönböztetni
gyerek WC	székhelyen, telephelyeken a gyereklétszám figyelembevételével	ha fülkés, különálló WC kerül kialakításra, akkor nem kell elkülöníteni a fiú- és lány-WC-t
mozgássérült WC	a mozgássérült gyereklétszám figyelembevételével	

1. Tanterem esetén az iskola azért nem osztályonként, hanem gyereklétszám arányában határozza meg a szükséges tanteremek számát, mert osztálybontások esetén egy osztályra két tanteremnek kell jutnia, összevont foglalkozások esetén pedig feleannyi tanteremre van szükség. Ahhoz, hogy a tanárok meg tudják választani a megfelelő tanulásszervezési módszert, csoportbontást, ahhoz rugalmas terekre van szükség, és nem pedig egyelő méretű tanteremre.
2. Amennyiben a 9–12. évfolyam tanulási eredményeinek eléréséhez szükséges laboratóriumi tevékenységek az iskolában található eszközökkel és termekben nem végezhetőek el, az iskola és a fenntartó is kötelezettséget vállal arra, hogy a tanulási eredmény eléréséhez szükséges tárgyi feltételeket megállapodás, szerződés alapján biztosítsa.
3. A székhely és a telephelyek általánostól eltérően nagyobb száma és kisebb mérete más típusú intézményvezetést tesz szükségessé, melynek része az egyes feladatellátási helyek rendszeres felkeresése. Az intézményvezető tanórát, foglalkozást nem, illetve minimális számban tart, így nem szükséges folyamatos jelenléte az adott székhelyen, telephelyen.
4. Az egyértelműség okán célszerű rögzíteni, hogy a sportszertárra és az általános szertár osztja a tornaterem sorsát.
5. A székhelynek és a telephelyeknek általánostól eltérően nagyobb száma és kisebb mérete miatt az adminisztráció működtetése célszerűen és hatékonyan megoldható a székhelyen kívül.
6. Technikailag megoldható hordozható hideg-meleg kézmosó alkalmazásával (népegészségügyi szerv által)

megerősített megoldás).

7. A melegítőkonyha funkciója az ebédlő részeként is kialakítható, ezeknek a termeknek a funkciója nem zárja ki az egy helyiségben történő kialakítást — különös tekintettel az intézmény feladatellátási helyeinek az általánostól eltérően nagyobb számára és kisebb méretére.
8. A 852/2004/EK rendelet alapján az élelmiszer-hulladékot, a nem ehető melléktermékeket és egyéb hulladékot a felgyülemlésük elkerülése érdekében a lehető leggyorsabban el kell távolítani azokból a helyiségekből, amelyekben élelmiszer található. A rendelet nem írja elő, hogy ezeket külön helyiségben kell tárolni.

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI-rendelettől néhány terem esetén oly módon kívánunk eltérni, hogy az adott terem ne legyen kötelező a telephelyeken:

- **Aula:** Kevés gyereket befogadó épületben a legnagyobb tanterem általában elegendő a közösségi programokhoz. Nagyobb épületekben pedig a rendelet is kiválthatónak határozza meg.
- **Csoportterem:** A tanterem csoportteremként is funkcionálnak. Tekintettel arra, hogy az iskolában az osztályok gyerekszáma tipikus esetben 10 fő alatti, és az egyes foglalkozásokra létrejött csoportokban sok esetben több osztály tanulói is részt vesznek, a tanulásra kialakított terek megkülönböztetése (tan-, csoport-, szakterem) nem szükséges.
- **Egyéb raktár:** Amennyiben nem helyben étkeznek, a tanulói létszám feladatellátási helyenként alacsony mértéke okán nem szükséges egyéb helyiség kialakítása, közelebbről meg nem határozott tárgyak számára.
- **Felnőtt étkező:** Gyermekvédelmi szempontból nem megoldható, hogy a gyerekek tanár jelenléte nélkül tartózkodjanak külön helyiségben az étkezés idejére. Ezért a felnőttek együtt étkeznek a gyerekekkel.
- **Intézményvezetői iroda:** A székhelynek és a telephelyeknek általánostól eltérően nagyobb száma és kisebb mérete más típusú intézményvezetést tesz szükségessé, melynek része az egyes feladatellátási helyek rendszeres felkeresése. Az intézményvezető tanórát, foglalkozást nem, illetve minimális számban tart, így nem szükséges folyamatos jelenléte az adott székhelyen, telephelyen. Az iskolatitkári iroda olyan módon kerül kialakításra, hogy az intézményvezető számára is használható legyen.
- **Iskolapszichológusi szoba:** Az iskolapszichológusi tevékenységek megoldhatók a tanteremekben, különös tekintettel arra, hogy egész napos iskolaként működik az iskola.
- **Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba:** A logopédiai foglalkozások megoldhatók a tanteremekben, különös tekintettel arra, hogy egész napos iskolaként működik az iskola.
- **Porta:** Funkciója, a gyerekek biztonságának biztosítása, szabályzatokkal, beléptető rendszerekkel megoldható.
- **Szaktanterem a hozzá tartozó szertárral:** A szaktanterem funkciói a legtöbb esetben a tanteremben is megvalósíthatók. Így számítástechnikai terem, társadalomtudományi szaktanterem, művészeti nevelés szaktanterem, technikai szaktanterem és gyakorló tanterem eszközigénye mobil eszközökkel is megoldható, úgy mint pl. laptop, rajztábla, satu, elektromos zongora. A természettudományi szaktanterem funkciói pedig a szerződött laboratóriumokban elérhetők a gyerekek számára. Amennyiben az adott tantárgyhoz, tantárgycsoporthoz tartozó tanulási eredmény az intézményben található eszközökkel és termekben nem érhető el, az intézmény és a fenntartó is kötelezettséget vállal arra, hogy a tanulási eredmény eléréséhez szükséges tárgyi feltételeket megállapodás, szerződés alapján biztosítja.
- **Személyzeti öltöző és személyzeti mosdó-zuhanyzó:** Az intézmény a tanárokon és óraadókon kívül állandó egyéb alkalmazottat egy feladatellátási helyszíneken nem foglalkoztat. Az egyéb alkalmazottak (pl. karbantartó, takarító, kisegítők) ideiglenes, a feladatuk ellátásához szükséges ideig tartózkodnak az intézmény területén, ezért ilyen terem kialakítása szükségtelen.
- **Teakonyha:** Tálaló-mosogató, ebédlő, és melegítőkonyha mellett külön teakonyha-terem létesítése nem célszerű, az említett három ellátja a teakonyha funkcióját intézményünkben, tekintettel az egy feladatellátási helyen egyszerre jelen lévő tanárok alacsony számára.

- **Technikai alkalmazotti mosdó-zuhanyzó, WC helyiség:** Az intézmény a tanárokon és óraadókon kívül állandó egyéb alkalmazottat a feladatellátási helyszíneken nem foglalkoztat. Az egyéb alkalmazottak (pl. karbantartó, takarító, kisegítők) ideiglenes, a feladatuk ellátásához szükséges ideig tartózkodnak az intézmény területén, a tanári WC használata számukra elégséges.

Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai

A Budapest School telephelyein az alábbi feltételek megléte szükséges és elégséges:

- a fenntartónak stabil szélessávú internethozzáférést kell biztosítania minden telephelyen;
- minden tanteremben minden órán elérhetőnek kell lennie legalább egy internethez kötött számítógépnek vagy tabletnek;
- tanulói asztalok, székek a gyerekek számának megfelelően;
- eszköztároló szekrény;
- tábla vagy flipchart legalább három különböző színű tollal;
- szeméttároló.

Amennyiben a tanároknak többletigényük merül fel, akkor a szervezeti és működési szabályzatban lefektett módon tudják az iskola és a fenntartó segítségét kérni.

Szervezeti aktualitások

BPS COVID protokoll

Már két éve közösen dolgozunk az alábbi szabályok, a BPS covid-protokoll alakításán. Iskolaként, közösségként, egymás iránt felelősséget vállalva gondoltuk át és módosítjuk időről-időre a következőkben olvasható szabályokat, amelyek a Budapest School minden mikroközösségére vonatkoznak.

Három feladatunk van:

1. A vírus terjedésének nehezítése akkor, amikor senkiről nem tudjuk, hogy fertőzött-e.
2. A vírus továbbterjedésének megakadályozása, ha kiderül, hogy egy adott mikroiskola egy tagja megfertőződött.
3. A közösségi élmény, az együtt töltött idő maximalizálása úgy, hogy eközben mindenki biztonságban tudhassa a gyerekét,

A BPS mikroiskola struktúrája nagyban növeli a családok és a tanárok biztonságát, mert egy nagyságrenddel kevesebb emberrel kerül egy BPS-gyerek kapcsolatba, mint egy normál városi iskolában. Néhány alapvető szabállyal ezt a szociális távolságtartást tovább tudjuk növelni, miközben a mikroiskolák felkészülhetnek arra a szintre, amikor még kisebb karanténsoportokban találkoznak a gyerekek, és elindul a hibrid oktatás, vagy akár arra is, ha újra át kell állnunk a teljes online oktatásra.

Az alábbi szabályok betartása annak feltétele, hogy gyereked tanulni tudjon a mikroiskolában, és tanárként végezhesd a munkád. Minden gyerek megismeri, tanárok, és minden családból legalább egy szülő aláírja, hogy az alábbi szabályokat elfogadja, betartja.

Általános szabályok

1. Minden tanárnak javasoljuk a három oltást.
2. A BPS-ben az oltás a norma és közös célunk az iskola védelme.

Ennek értelmében, a covid felelősök megírják a szülőknek a következőket:

- Adott iskolában hány tanár van 3X / 2X beoltva, és
- Aki nincs az miért (egészségügyi ok, saját döntés).

A covid felelősök az összesített adatokat HP-nak elküldik, aki a teljes szervezet számára láthatóvá teszi.

3. Oltható korú gyerekek iskoláiban (azaz 12 év felettieket fogadó iskolákban: középiskola, felsők)

1. Felmérjük, hogy ki van oltva azok közül, akik felnőttként 10 órát hetente bent vannak és a közösséggel megosztjuk az összesített adatokat
2. Felmérjük, hogy a gyerekek hány százaléka vette fel az oltást 2X, és az összesített adatot megosztjuk.
3. Kötelező lesz a - minimum kettő, 6 hónapon belüli - oltás a mentorok és a heti 10 óránál többet tartó modulartatók, admin, menedzser, dodó, konyhas tehát sokat jelenlévő (tehát heti 10 órát vagy többet) staff számára dec 1 -től.
4. A mentor csapat és a menedzser egyetértésével indokkal felmenthetnek egyéneket a kötelező oltás alól, és ezt le kell dokumentálni (HP-nak küldeni), és meg kell írni a szülőknek
5. A mikroiskola dönthet úgy, hogy fertőzés esetén nem zár be 10 napra, csak 6 napra. Akkor, ha heti rendszeres tesztelés, maszkviselés és 80% fölötti átoltottság van a közösségben és, amikor az iskolában egy fertőzöttet jelentenek
  1. Az utolsó kontakttól számított 6 napra bezárnak
  2. A fertőzöttre a karanténszabályok vonatkoznak (10 nap, utolsó 2 tünetmentesen)
  3. A 7. napi visszatérés előtt teljes antigén teszt a közösségnek,
    1. aki pozitív, otthon marad (10 napig)
    2. Aki negatív: másnaptól visszatér az iskolába
4. 12 év alatti gyerekeket fogadó iskolákban mentoroknak nem kötelező az oltás, de nagyon javasolt és a 2. pont miatt nyilvánosságra kell hozni a szülőknek és a szervezetnek.
5. A LAB-ban mindenkinek kötelező az oltás. Ahol kötelező az oltás, ott nem veszünk fel olyan embert 6 hónapig, aki nem oltott.
6. A protocol betartásáért továbbra is az iskolák covid-felelősei és managerei a felelősek. A teljes szervezet szintjén is megjelenik ezentúl a “BPS covid-felelős” szerepe.

Készültségi szintek

Négy készültségi szintet különböztetünk meg. Szeptemberben az első szinten kezdjük az iskolát.

Első szint: minden olyan, mint a régi szép időkben, csak tudatosabban készülünk lehetséges pandémiára

Minden mikroiskola tanulászervezői választanak egy covid-felelőst, aki első az egyenlők között, Az a dolga, hogy mindenről tudjon, és ha gyorsan kell, akkor döntsön. A covid-felelős elszámoltatható (accountable) azért, hogy

- a mikroiskola saját szabályait kidolgozza, elfogadja, és a szülőkkel megossza;
- megállapítsa és hangosan, tanárok, gyerekek, szülők és a LAB számára hallható módon megmondja, hogy milyen szinten van a mikroiskola, és azonnal jelezze, ha ebben változás történik;
- szükség esetén krízismenedzserként döntéseket hozzon;
- döntsön a harmadik szintre való lépésről;
- elérhető legyen mindenki számára, ha kérdése, fenntartása van. Szülőként a covid-felelősnek jelezd, ha úgy gondolod, valamin változtatni kell.

Emellett alapvető higiéniai szabályokra figyelünk, azaz

- mindenki könyökhajlatba köhög, tüszent. Papírsebkeendő minden teremben mindenkinek mindig elérhető;
- folyékony szappant és papírtörölközőt, kézzárítót, vagy névre szóló textiltörölközőt biztosítunk a kézmosáshoz;
- a mikroiskolák bejáratánál vírusölő hatású kézfertőtlenítőt biztosítunk.

Általános védekezési fázis - még járunk iskolába, és a fentiek mellett további szabályokat hozunk a vírus terjedésének megakadályozására

- Lecsökkentjük a kontaktszemélyek számát (gyerekek csak a saját mikroiskolájuk gyerekeivel és tanáraival találkoznak)
  - Nem szervezünk olyan programot, amin különböző mikroiskolák gyerekei egymással találkoznak
  - Minden mikroiskolába csak a mentortanárok, és az adott trimeszterre szerződött modulvezető szaktanárok, szerződött helyettesítők jöhetnek, valamint más BPS iskola oltott tanára maszkban hospitálhat. (Azaz: nincs például vendégelőadó, egyszeri speciális foglalkozás.)
  - E szinten lévő iskola oltott mentortanára mehet hospitálni másik BPS iskolába.
- A szülők és a tanárok az iskolában nem kerülnek kontaktusba, nem találkoznak.
  - A szülői köröket, szülő-tanár konzultációkat, egyéb programokat online vagy szabadtéren tartjuk.
  - A szülők, és a gyerekekért érkező kísérők csak maszkban, egy meghatározott pontig (pl. előtér) jöhetnek be az iskolába. Ezt a határt, és hogy náluk melyik térben egyszerre hány szülő tartózkodhat, a mikroiskolák határozzák meg.
- Minimalizáljuk a külső kapcsolatokat
  - A külső helyszíni zárt terek látogatása (pl: könyvtár) csak maszkban (lehetőleg ffp2) elfogadható. A mikroiskolák döntenek arról, hogy használják-e a városi tömegközlekedést és a vasutat, vagy nem. Ha igen, akkor utazás közben mindenki maszkot fog viselni.
- Az iskolában csak akut betegségi tüneteket nem mutató gyerekek és felnőttek tartózkodhatnak.
  - Amennyiben a gyereknél 48 órán belül a következő *rá nem jellemző* tünetek legalább egyikét észlelted, ne gyertek iskolába.
    - * Köhögés, fejfájás, torokfájás, orrfolyás, tüszögés
    - * bágyadság és levertség
    - * 37,5 C fok feletti testhőmérséklet
    - * nehézlégzés, légszomj
    - * szaglászvesztés, ízérzés hiánya vagy ízérzés zavara
    - * hallással kapcsolatos panaszok
    - * szemirritáció, szemváladékozás
    - * izomfájdalom
    - * hányinger, hasmenés

A delta variáns tünetei miatt könnyen összetéveszthető az allergiával, megbetegedés esetén könnyen tűnhet súlyosabb lefolyású náthának is.

- Érvényesnek tartjuk a még tavaly kiadott tájékoztatót, ami szerint “A legenyhébb tüneteinek jelentkezése esetén se engedd közösségbe a gyermeked!”
- Ha mi látunk az adott gyerekre nem jellemző tünetet a fentiek közül, felhívunk, és megkérünk, hogy haladéktalanul vidd haza.
- Amikor gyereked a fenti tüneteket mutatja, telefonon hívd fel a háziorvost, vagy gyermekorvost, és ne vidd a rendelőbe a gyereked. Az orvos dönti el, hogy “a gyermeknél fennáll-e a fertőzés gyanúja”. Értesítsd a mentortanárt és a mikroiskola covid-felelősét arról, hogy az orvos mit javasolt.
- Amennyiben a gyereked, vagy a vele egy háztartásban élő bármely családtagja igazolt covid-fertőzötté, illetve kontaktkutatásba bevont személlyé válik, kövessétek a háziorvos előírásait, és kérünk, hogy azonnal értesítsd a mentortanárt és a mikroiskolád covid-felelősét.
- Ha egy gyerekkel egy háztartásban élő (szülő, nagyszülő, testvér) *gyanítja*, hogy fertőzött, mert tünetei vannak (lásd fent), a akkor a gyerek ne jöjjön addig az iskolába, amíg
  - Nincs egy negatív tesztje
  - Vagy amíg nem telt el 2 nap tünet mentesen a másik embernél is.
- Az iskola megszervezi, és a covid-felelős nyomköveti a közösen használt felületek napi takarítását és fertőtlenítését.
- Ha egy gyerek vagy tanár COVID miatt hiányzik, akkor a tanárok minden szülőnek küldenek egy értesítést arról, hogy valami felmerült.
- Az ételek tárolásánál a konyhai segítő maszkot és gumikesztyűt visel.

Mikroiskola online átállása és újrainyítása

Amint egy gyerekről vagy a gyerekekkel közvetlen kapcsolatban dolgozó felnőttől igazolódik a fertőzés, úgy

óvodában és alsóban 10 napra negyedik szintre kerül az iskola, azaz átmegy teljes online működésre. Minden iskola csak akkor zárhat be, ha a kormányzat így döntött, vagy ha volt igazolt (PCR, vagy gyorseszteszt) fertőzött az iskolában, aki szoros kontaktban volt.

Felsőben és középiskolában, mikroiskola dönthet úgy, hogy fertőzés esetén nem zár be 10 napra, csak 6 napra. Akkor, ha heti rendszeres tesztelés, maszkviselés és 80% fölötti átoltottság van a közösségben és, amikor az iskolában egy fertőzöttet jelentenek

A (z akkreditált telephellyel rendelkező) mikroiskola jelenti a fertőzést a területileg illetékes ántsz-nek.

Amennyiben adott mikroiskola előzőleg úgy dönt, a 6 vagy 10 napos zárás alól az iskola (nem a fertőzött személy!) fejenként 2 db, 48 órás különbséggel elvégzett negatív pcr-teszteredménnyel (mely közül az első legkorábban az 4. napon végezhető el) mentesülhet és kinyithat.

Ha adott iskolában fertőzés miatti zárás történik és a közösségben Covid fertőzésen 3 hónapon belül igazoltan átesett gyermekek és tanárok vannak, és van tanár, aki ezt vállalja, számukra a mikroiskola választhatóan személyes jelenlétű ügyeletet/ oktatást biztosíthat az online működés idejére. (Amennyiben nincs ezzel ellentétes tartalmú ÁNTSZ határozat az érintett személyekre vonatkozóan.)

Amennyiben a területileg illetékes ántsz számítása és határozata alapján a lehetséges visszatérés a 10 naptól eltérő (pl. 9 nap), az adott mikroiskola dönthet úgy, hogy a határozatban szereplő dátumot tekinti irányadónak a nyitásnál.

Ha csak fertőzöttség gyanúja merült fel, akkor az iskolának nem kell teljes online működésre áttérni.

Ha bármely iskolában van igazolt fertőzött, az iskola covid felelőse azonnal megosztja a tényt a BPS belső kommunikációs rendszerében a Covid csoportban, és jelzi, hogy mely sulik lehetnek még érintettek (testvérek, tanárok kapcsán).

Harmadik szint: karantén csoportokra bontás

Ezen a szinten már a mikroiskola gyerekeit karantén csoportokra osztjuk, és ezekben a kisebb létszámú csoportokban találkozunk csak. Második szintről harmadik szintre akkor lép a mikroiskola, amikor ezt a mikroiskola covid-felelőse kimondja.

- Egyidőben csak az egy csoportba tartozó gyerekek tartózkodhatnak az iskolában, így bizonyos modulok foglalkozásait online kell megtartani.
  - Megoldási ötletek merültek fel: 3 nap online és 2 nap találkoznak a karantén csoportok külön, vagy A és B hét szerint dolgozunk.
- Minden tanár (szaktanár, modulvezető, műhelytartó, mentortanár, zenebohóc) csak egy karantén csoporttal találkozik személyesen.
- Két karantén csoport között kitakarítjuk, szellőztetjük és fertőtlenítjük a megosztott tereket.

Ennek a szintnek az az előnye, hogy ha fertőzés igazolódik egy gyereknél, akkor csak az ő karantén csoportja nem találkozik 10 napig.

Negyedik szint: Nem járunk iskolába

Nem járnak iskolába a gyerekek, mert a kormányzat vagy a tanulás szervezők így döntöttek. Amennyiben más előírások vonatkoznak majd az eltérő életkorú gyerekekre, azokat fogjuk követni. Pl. ovis jöhet, sulis online lesz, ügyelettel.

Ilyenkor két lehetőségünk még van:

1. A karantén csoportok dönthetnek a saját találkozósaikról, akár családoknál összejönni.
2. A tanárcsapat, vagy a szülők szervezhetnek szabadtéri programokat, kirándulásokat, táborokat.

Általános kérések

Ebben a furcsa helyzetben természetes, hogy mindannyiunk igényei és határai máshol vannak. Azt is fogadd el, kérlek, ha valaki már egy köhintésnél nem akarja a gyermekét az iskolába vinni, és azt is, ha egy szülő tudja, hogy a gyerekének csak a szokásos allergiás köhögése, orrfolyása jött elő. Ha a tanárok úgy látják, hogy valakinek nem kellene az iskolában lennie, akkor mindenki fogadja el, hogy a tanulóközösség biztonságáért ők a felelősök, és a továbbiakban a döntésüknek megfelelően járjunk el.

Ne feledjétek: a konfliktusokra mi mindig fejlődési lehetőségként tekintünk. Fontos, hogy időt és teret találjunk arra, hogy meghalljuk és meghallgassuk egymás kéréseit, kérdéseit, javaslatait és fenntartásait, és kialakítsuk azt a szokás- és szabályrendszert, ami egy mikroiskola közössége számára az adott helyzetben elfogadható megoldást jelent.

Ebben az esetben különösen fontos, hogy időt és teret adjunk a vírus-helyzetből fakadó nézet- és határkülönbségek átbeszélésének. A végső döntést mindig a tanárcsapatok és, amikor úgy látja, akkor a covid-felelős egyedül hozza meg.

A 2024/25-ös tanév fontosabb dátumai

Szünetek és tanítási napok

- szeptember 2. első nap az iskolában
- őszi szünet: október 26. - november 3. (első nap az iskolában: november 4. hétfő)
- téli szünet: december 21. - január 5. (első nap az iskolában: január 6. hétfő)
- síszünet: február 8-12. (első nap az iskolában: február 13. szerda)
- tavaszi szünet: április 18-27. (első nap az iskolában: április 28. hétfő)
- utolsó tanítási nap: június 19.

Ezenkívül zárva lesz az iskola a következő napokon (ezek a napok, amikor a tanárcsapatok terveznek):

- október 4. (választható a tanárcsapat számára)
- október 7. (választható a tanárcsapat számára)
- december 20. (a téli szünethez kapcsolva - választható a tanárcsapat számára)
- január 6. (a téli szünethez kapcsolva - választható a tanárcsapat számára)
- április 17. (a tavaszi szünethez kapcsolva)
- június 20.

A trimeszterek eleje és vége:

- első trimeszter: szeptember 2. - november 29.
- második trimeszter: december 2. - március 7.
- harmadik trimeszter: március 10. - június 6.